

ИНСТИТУТ ПО
ПУБЛИЧНА
АДМИНИСТРАЦИЯ

ЗАКОН ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ НАРУШЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ

НОРМАТИВНА РАМКА И СЪДЕБНА ПРАКТИКА

2016

Младен Младенов

д-р Младен МЛАДЕНОВ

ЗАКОН

ЗА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ НАРУШЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ

(нормативна рамка и съдебна практика)

ИНСТИТУТ ПО ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

© д-р Младен Младенов, 2015, *автор*

ISBN 978-619-7262-04-9

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	5
Глава първа: ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	7
Глава втора: НАРУШЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ ОТ АДМИНИСТРАТИВЕН ХАРАКТЕР	12
Раздел I: Нарушения от административен характер	12
Раздел II: Наказания от административен характер	16
Раздел III: Принудителни административни мерки	21
Раздел IV: Категории лица, които носят административно- наказателна отговорност	23
Раздел V: Нормативно-методологична основа за определяне на административните наказания	25
Раздел VI: Общи правила	28
Глава трета: УСТАНОВЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ НАРУШЕНИЯ, НАЛАГАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ НАКАЗАНИЯ	30
Раздел I: Общи положения.....	30
Раздел II: Образуване на административнонаказателно производство	32
Раздел III: Наказващи органи в административнонаказателното производство	44
Раздел IV: Налагане на административните наказания.....	47
Раздел V: Обжалване на наказателните постановления и на електронните фишове.....	53
Раздел VI: Законна сила на наказателните постановления.....	55
Раздел VII: Възобновяване на административнонаказателните производства	56
Раздел VIII:Изпълнително производство при административното наказване.....	59
Глава четвърта: САНКЦИИ, НАЛАГАНИ ПО АДМИНИСТРАТИВЕН РЕД СПРЯМО ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА И ЕДНОЛИЧНИ ТЪРГОВЦИ.....	67
Глава пета: ОСОБЕНИ РАЗПОРЕДБИ	74
Глава шеста: ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА	77
Нормативна база	78
Препоръчителна литература.....	79

Въведение

Практическата проблематика във връзка с точното прилагане на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) е сериозна и в голям обем. Тя се корени както в самата нормативна уредба, така и в административната, и в съдебна практика по прилагането на този изключително важен за българската правна система нормативен акт.

Проблемите от чисто нормативна страна се проявяват най-малко в няколко насоки. Първата е, че ЗАНН е морално остарял нормативен акт (от 1969 г.), който не може да отговори в цялост на новите социални, икономически, управленски и правни отношения, защото е създаван в друга (вече отживяна) общественно-политическа и юридическа среда. Втората е, че самият ЗАНН препраща за неуредените в него случаи от материалноправен, но особено от процесуалноправен характер към множество други нормативни актове, което довежда до възможности за различни тълкувания (особено от процесуално естество) при прилагането му. Третата е, че при множеството изменения и допълнения на ЗАНН законодателят в някои случаи е имал предвид нуждата от нова уредба на обществени отношения, но систематичното ѝ място неправилно е било преценено за този нормативен акт, а всъщност е трябвало да бъде в други нормативни актове от законов порядък.

Проблемите във връзка с административната практика са множество. Те са свързани, както с неразбирането, така и с negliжирането на някои от императивните изисквания на ЗАНН или дори с отделни правни институти. По начало, администрацията не следва разпоредбите на ЗАНН още при установяването на административното нарушение, респективно – при съставянето на Акта за установяване на административно нарушение, което опорочава още на този етап административнонаказателното производство. Причината за това най-често се съдържа във факта, че актосъставителите обикновено са служители без юридическо образование, които дори не са преминали някакво обучение във връзка със ЗАНН. Именно тук трябва да се търси високата принадлежна стойност на настоящото изложение. То обаче е много полезно и на служителите с юридическо образование, с оглед на систематиката на нормативните разпоредби в контекста на релевантната съдебна практика.

Проблемите във връзка със съдебната практика не трябва да бъдат премълчавани. Основната причина за тях е, че касационното обжалване по административнонаказателни дела и в исторически план, и сега не достига до *един единствен съд*, а е било подсъдно и в момента е подсъдно на множество съдилища (в миналото – на окръжните, понастоящем – на административните съдилища). Това съдебно-инстанционно правно положение не е дало и не дава възможност за непротиворечива съдебна практика. Все пак, макар и не много като брой, са публично налични постановления, тълкувателни решения, решения и определения на върховни съдилища по тази материя. При прегледа на публично наличната в правно-информационни системи съдебна практика на първоинстанционните и второинстанционните дела по ЗАНН, се установяват и доста смущаващи подходи на различни съдебни състави в страната, като някои от тях са следните: позовавания на едни нормативни текстове, а всъщност цитиране на други (не само в систематиката на един нормативен акт, но и от други нормативни актове); посочване на несъществуващи текстове (членове и алинеи) или смесване на такива (вместо точки се посочват несъществуващи алинеи и т.н.); приемане на неправилни правни квалификации; изписване на имената на съдебните състави само с инициали

или дори неизписването на такива; произнасяне много кратко и бланкетно (особено по въпроса за вината); смесване на съдебните актове от различен порядък или дори дублиране (например, определения с разпореждания, определения с протокол и т.н.).

Това положение рефлектира върху целия правен ред, в частност – върху работата на администрацията. Последната категорично се съобразява с влезлите в сила актове на съдебната власт. Проблемът е, когато същите тези актове са противоречиви или неперфектни. В повечето случаи администрацията има централни административни звена и локални такива. Естествено е ръководството на всяка една администрация да желае единна и законосъобразна административна практика на своите звена навсякъде в територията на страната. Поради горните особености на съдебната практика в момента това е трудно постижимо. Все пак, с настоящия текст стремежът е чрез системен, обективен и практически подход да се даде една обща визия на органите на изпълнителната власт и други органи с административнонаказателни правомощия и техните администрации за законосъобразно прилагане на разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

Глава първа: ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Първата разпоредба на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) – чл. 1, постановява, че този закон определя общите правила за административните нарушения и наказания, реда за установяване на административните нарушения, за налагане и изпълнение на административните наказания и осигурява необходимите гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите и организациите. Трябва да се обърне особено внимание на законодателния акцент върху правото на защита на гражданите и организациите, изведено като основен принцип не само в ЗАНН, но и в Конституцията на Република България (КРБ), в международните договори, както и разбран като фундамент на правните системи на държавите – членки на Европейския съюз. В КРБ, чл. 56 е категоричен, че всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени неговите права или законни интереси, както и, че в държавните учреждения той може да се явява и със защитник. Пак там, разпоредбата на чл. 120 е в смисъл, че съдилищата осъществяват контрол за законност на актове и действия на административните органи, като гражданите и юридическите лица могат да обжалват всички административни актове, които ги засягат, освен изрично посочените със закон. Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (придобила гражданственост под името Европейска конвенция за правата на човека – ЕСПЧ) още в първото изречение на чл. 6 приема, че всяко лице при определянето на неговите граждански права и задължения или при наличието на каквото и да е наказателно обвинение срещу него има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден в съответствие със закона. В Хартата на основните права на Европейския съюз, в чл. 47 е прокламирано правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, като то се отнася до *всеки*, чиито права и свободи са гарантирани от правото на ЕС, а това означава – всеки правен субект (физически и юридически лица, както и други правни образувания), черпещ основания от действащото право на Европейския съюз, т.е. намиращ се под юрисдикции, които прилагат това право.

Цялостният прочит на чл. 1 от ЗАНН обаче очертава обхвата и предмета на този законов нормативен акт.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „Административните правонарушения са едни от най-масовите. Те пречат на нормалната дейност на социалното управление и нанасят сериозна вреда на важни обществени интереси и блага, като засягат правилата за опазване на околната среда, правата на трудещите се в областта на трудовото законодателство, правилата за безопасност на движението по улиците и пътищата, разпоредбите за изграждане на населените места и други. Това налага срещу тези нарушения да се води енергична борба. С постановление № 5/68 г. Пленумът на Върховния съд даде указания по някои въпроси относно дейността на съдилищата и административните органи по въпросите за констатиране на административните нарушения, налагане на административни наказания и по превантивната дейност за предотвратяване на тези нарушения. Законът за административните нарушения и наказания очерта правната същност на административното нарушение и въведе единна система на административни наказания и единно административнонаказателно производство. Създадох се повече и по-сигурни гаранции в борбата с административните нарушения и за защита правата на гражданите при осъществяване на административнонаказателното производство. Пленумът на Върховния съд констатира, че административнонаказващите органи и съдилищата в основни линии прилагат правилно закона и провеждат съобразена с тежестта и динамиката на административните нарушения практика по прилагане на административните наказания, извършват разяснителна работа и

сигнализируют съответните органи и организации за съществуващите нередности с цел да премахнат условията за възникване на административните нарушения. Все още обаче не са определени някои съществуващи от по-рано слабости, като не винаги се спазват указанията, дадени с постановление № 5/68 г. на Пленума на Върховния съд. Освен това новите правни разрешения на ЗАНН и съотношението на някои негови норми със съществуващите нормативни актове, които предвиждат административни нарушения и наказания, пораждаат нееднакво тълкуване и противоречие в практиката. Има случаи на отклонения от правилната наказателна практика, незадоволителна превантивна работа, неправилно тълкуване и прилагане на закона и неизпълнение на изрични разпоредби на същия.“

Из Определение № 3703 от 13.04.2007 г. на ВАС по адм. д. № 12324/2006 г., IV о., докладчик съдията Георги Георгиев: „Съгласно разпоредбата на чл. 1 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) този закон определя общите правила за административните нарушения и наказания, реда за установяване на административните нарушения, за налагане и изпълнение на административните наказания и осигурява необходимите гаранции за защита правата и законните интереси на гражданите и организацията. Производството по налагане на административните наказания е уредено в Раздел четвърти от същия закон. Налице е специална уредба на производството по установяване на административни нарушения и налагането на административни наказания, която изключва приложението на Закона за административното производство (ЗАП – отм.) както и приложението на Административнопроцесуалния кодекс (АПК), които са с предмет, различен от този по ЗАНН. Ето защо позоваването на чл. 256 от АПК като основание е недопустимо, тъй като разпоредбата е неприложима по изложените съображения, а и към релевантния момент не е влязла в законна сила, както правилно е приел и окръжния съд.“

Из Решение от 14.01.2010 г. на ЕСПЧ по делото на Цоньо Цонев срещу България (№ 2), по жалба № 2376/2003 г., станало окончателно на 14.04.2010 г., Пета секция, председател Пеер Лоренцен: „т. 56. Жалбоподателят е бил „осъден“ в административното производство, което може да бъде уподобено на „наказателно производство“ съгласно автономния смисъл на този термин в Конвенцията. След като това „осъждане“ е влязло в сила, на жалбоподателя са били повдигнати обвинения за престъпление, които се отнасят за същите деяния, за които му е било наложено наказание в административното производство и съдържат по същество едни и същи факти. Наказателното производство срещу жалбоподателя в действителност засяга престъпление, еднакво с това, за което вече е бил „осъден“ с влязлото в сила решение на кмета.“

Разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от ЗАНН посочва, че деянията, които съставляват административни нарушения, и съответните за тях наказания, се определят със закон или указ. Това е принципът на *законоустановеност* на административните нарушения и наказания, който изключва *административен произвол* в рамките на административнонаказателните производства и дава гаранция, както за спазване на *законността*, така и за основата на *правото на защита*.

Из Решение от 18.08.2014 г. на СРС по адм. д. № 18807/2013 г., съдия Петър Славчев, 109 състав: „Съдът намира за правилно становището на жалбоподателя за това, че за ангажиране на отговорността по чл. 415в, ал. 1 от КТ следва да се посочи и кой състав на административно нарушение е осъществен. Изложеното съответства на изискването за обоснованост на актовете, което е от особено значение за тези, с които се ангажира отговорност, съгласно чл. 121, ал. 4 от Конституцията на Република България – **актовете на правораздаването се мотивират**. Липсата на мотиви относно кой състав на административно нарушение е осъществен, е съществено нарушение на административното производствените правила, тъй като не позволява да се провери волята на административно наказващия орган в това отношение. Същото има отношение и към принципа на законоустановеността на административното нарушение, тъй като фактическият му състав следва да бъде уреден в закон или указ, съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗАНН. Поради изложеното съдът намира, че след като административно наказващият орган не е взел отношение за това кой фактически състав е осъществен от нарушителя, съществено са нарушени административното производствените правила, което е основание за отмяна на обжалваното наказателно постановление. Предвид изложеното съдът намира за безпредметно обсъждането на доводите по същество на жалбоподателя.“

Нормата, визирана в чл. 2, ал. 2 от ЗАНН приема, че когато нарушението на закон или указ е обявено общо за наказуемо с определено по вид и размер административно наказание, Министерският съвет и членовете на правителството, ако са овластени със съответния закон или указ, могат да определят съставите на конкретните нарушения.

Член 2, ал. 3 от ЗАНН посочва, че общинските съвети при издаване на наредби определят съставите на административните нарушения и съответстващите на тях наказания, предвидени в Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА).

Из Тълкувателно решение № 46 от 24.11.1976 г. по н. д. 39/76 г., ОСНК: „Административнонаказателна отговорност за привличане (вербуване) на работници за други окръзи без разрешение от съответните държавни органи по разпореждане № 144 от 14.04.1972 г. на Бюрото на Министерския съвет, допълнено с решение № 467 от 1.08.1973 г. от лица, които не заемат ръководна длъжност в държавни стопански организации и клоновете им, аграрно-промишлени комплекси ТКЗС и ДЗС, следва да се осъществява по реда на чл. 31 от ЗАНН, ако нарушението е извършено при наличие на заповед на председателя на окръжния народен съвет, издадена въз основа на чл. 2, ал. 2 от горното разпореждане във връзка с чл. 2, ал. 3 от ЗАНН, с която заповед **се определя съставът** на административното нарушение...“

Текстът на чл. 3, ал. 1 от ЗАНН е императивен – за всяко административно нарушение се прилага нормативният акт, който е бил в сила по време на извършването му. По този начин е въведен принципът на *времевата валидност* на административно-наказателните разпоредби.

Втората алинея на посочения текст е в смисъл, че ако до влизане в сила на наказателното постановление последват различни нормативни разпоредби, прилага се онази от тях, която е по-благоприятна за нарушителя. Това е принципът на *по-благоприятното положение за нарушителя*.

Из Тълкувателно решение № 44 от 29.12.1983 г. по н. д. № 29/82 г., ОСНК: „Давността по чл. 34, ал. 1, пр. 2 от ЗАНН не се прилага в случаите на извършени административни нарушения поради недеklarиране в сроковете по чл. 46 и чл. 47 от ЗСГ притежавания в повече от един жилищен или вилен имот, имот по чл. 11, ал. 2 или гараж над установените в чл. 2, ал. 2 норми, когато нарушенията са извършени за времето от влизането на закона в сила – 30.03.1973 г., до изменението по чл. 52, ал. 1 от ЗСГ пред 1980 г. – ДВ, бр. 52 от 4.07.1980 г....С оглед **възприетото становище, че давността не се прилага**, и съгласно чл. 3, ал. 2 от ЗАНН нарушителите следва да бъдат наказани с по-леката санкция – глоба в размер на 10 % от данъчната оценка на имота, освен ако недеklarирането се дължи на причини, които не са могли да преодолеят.“

Из Решение № 352 от 14.07.2014 г. на АдмС – Враца по к. а. н. д. № 371/2014 г., състав: „С оглед отмяната на действията към момента на извършване на нарушението и налагане на наказанието ЗМВР и приемането на нов, публикуван в ДВ от 27.06.2014 г. съдът извърши **служебна проверка** по чл. 3, ал. 2 от ЗАНН, при която не констатира основания за прилагане на по-благоприятен закон. Разпоредбата на чл. 55, ал. 4 от ЗМВР (отм.); е дословно преповторена в разпоредбата на чл. 64, ал. 4 от новия ЗМВР. Санкционната норма на новия чл. 257, ал.1 от ЗМВР е съответна на тази на чл. 270, ал. 1 от ЗМВР (отм.); и предвижда същото по размер наказание. Следователно с отмяната на ЗМВР и приемането на нов не е налице по-благоприятен закон.“

Из Решение № 15034 от 11.12.2014 г. на ВАС по адм. д. № 13140/2014 г., IV о., докладчик съдията Тодор Петков: „Решението на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) е неправилно и е необосновано – изводите на КЗК относно приложимия размер на санкцията, която следва да наложи, не съответстват на действителното правно положение.“

Понастоящем спорът е правен и не е относно деянието и субекта на отговорността, а само върху размера на санкцията доколкото е налице изменение в тази част в чл. 122г, ал. 4 от ЗОП (Изм. – ДВ, бр. 52 от 2010 г., бр. 93 от 2011 г., в сила от 26.02.2012 г., бр. 40 от 2014 г., в сила от 1.07.2014 г.).

Преди тази дата размерът на санкцията е бил фиксиран „10 на сто...“, а след изменението от 1.07.2014 г. е променен на „до 10 на сто...“, т.е. е фиксиран максимум и не е предвиден минимум.

Санкцията по чл. 122г, ал. 4 от ЗОП по своята същност представлява парична сума, която задълженото юридическо лице, в чиято структура е възложителят, следва да заплати по определен ред за това, че е издал незаконосъобразен акт по възлагане на обществена поръчка и то само в хипотезите на цитирания законов текст.

Съгласно чл. 83, ал. 1 от ЗАНН в предвидените в съответния закон, указ, постановление на Министерския съвет или наредба на общинския съвет случаи на юридически лица и еднолични търговци може да се налага имуществена санкция за неизпълнение на задължения към държавата или общината при осъществяване на тяхната дейност. В случая възложителят не е изпълнил задълженията си по ЗОП да проведе и да приключи законосъобразно процедура по обществена поръчка, поради това в чл. 122г, ал. 4 от ЗОП е предвидена санкция. Размерът на санкцията следва да бъде определен от органа, компетентен да я наложи съобразно реда за налагане на административните наказания в ЗАНН – чл. 83, ал. 2 от ЗАНН. При това положение следва да се съобрази и чл. 3, ал. 2 от ЗАНН, а именно: „Ако до влизане в сила на наказателното постановление последват различни нормативни разпоредби, прилага се онази от тях, която е по-благоприятна за нарушителя“, което игнорира само по себе си цитирания от ответника КЗК чл. 3, ал. 1 от ЗАНН „За всяко административно нарушение се прилага нормативният акт, който е бил в сила по време на извършването му.“

Производството пред КЗК по установяване на нарушението и налагане на санкцията е започнало на 22.07.2014 г., т. е. при действието на изменението на чл. 122г, ал. 4 от ЗОП. **Определено това изменение в размера на санкцията е по-благоприятно за санкциониранията лица**, защото не налага във всеки случай санкция в максимален размер и съгл. чл. 3, ал. 2 от ЗАНН задължително е следвало да бъде съобразено към момента на налагане на санкцията.

Неоснователно е възражението, че КЗК е обвързана с разпоредбата на § 115 ПЗРЗИДЗОП (ДВ, бр. 40/2014 г., в сила от 1.07.2014 г.), според която процедурите, открити до влизането в сила на този закон, се довършват по досегашния ред. Това производство е отделно и не е „процедура“ по смисъла на преходната разпоредба, а и КЗК е действала в изпълнение на задължителните указания на ВАС от 10.07.2014 г., т. е. след влизане в сила на настоящата редакция на чл. 122г, ал. 4 от ЗОП.

Допуснатото нарушение на процедурни правила в спора относно материалното правотоношение по точния размер на санкцията е съществено, тъй като ако не бе допуснато, правният резултат би бил друг. Това ангажира като последица отмяна на решението на КЗК само на това основание и връщане делото като преписка на КЗК за ново произнасяне по размера на санкцията, което е в изключителната компетентност на КЗК. При това произнасяне следва да се съобрази чл. 3, ал. 2, чл. 27 вр. чл. 83, ал. 2 от ЗАНН и се изложат и фактически и правни основания за определения нов размер на санкцията.“

Разпоредбата на чл. 4 от ЗАНН постановява, че този закон и другите закони и укази, в които са предвидени административни наказания, се прилагат за всички административни нарушения, извършени на територията на Република България, на български кораб или самолет и по отношение на бъл-

гарски граждани, извършили административни нарушения в чужбина, наказуеми по българските закони, ако засягат интересите на нашата държава. По този начин е очертан принципът на *териториална юрисдикция* по административнонаказателни производства. Част от този принцип е изискването за *засягане интересите на българската държава*, което означава, че при липса на подобно засягане, административнонаказателното производство е с *липсващ предмет*.

Из Решение № 643 от 23.07.2014 г. на РС – Русе по а. н. д. № 781/2014 г., съдия VII състав, докладчик съдията Мирослав Йорданов: „Видно от обстоятелствената част на АУАН и на наказателното постановление, в тях не е посочено мястото на извършване на нарушението, за което проверяващите са установили, че водачът е управлявал автобуса в нарушение на законовите разпоредби, регламентиращи намалената дневна почивка. Изискването за посочване на място на извършване на нарушението в АУАН и в наказателното постановление, установено с разпоредбата на чл. 42, т.3 от ЗАНН, съответно в чл. 57, ал.1, т.5 от ЗАНН **е императивно**. Този пропуск, в светлината на разпоредбата на чл. 4 от ЗАНН, според която този закон и другите закони и укази, в които са предвидени административни наказания, се прилагат за всички административни нарушения, извършени на територията на Република България, на български кораб или самолет и по отношение на български граждани, извършили административни нарушения в чужбина, наказуеми по българските закони, ако засягат интересите на нашата държава, препятства описанието и конкретизирането на административното нарушение и ограничава правото на защита на лицето, сочено като нарушител, да разбере какво точно нарушение му е вменено и да организира ефективно защитата си срещу конкретни констатации в АУАН и в наказателното постановление. Не на последно място този пропуск не дава възможност на съда да прецени дали това неправомерно действие попада в обхвата на българската юрисдикция.“

Законът за административните нарушения и наказания е разгледал и въпросът за *ненаказателноотговорни лица, ползващи се с имунитет*, като чл. 5 приема, че въпросът за отговорността на чужденци, които се ползват с имунитет по отношение на административнонаказателната юрисдикция на Република България, се решава съобразно приетите от нея норми на международното право.

Глава втора: НАРУШЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ ОТ АДМИНИСТРАТИВЕН ХАРАКТЕР

Раздел I: Нарушения от административен характер

Легалната дефиниция на нарушенията от административен характер се намира в чл. 6 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), който разяснява, че *административно нарушение е това деяние (действие или бездействие), което нарушава установения ред на държавното управление, извършено е виновно и е обявено за наказуемо с административно наказание, налагано по административен ред.*

Из Тълкувателно решение № 46 от 16.10.1979 г. по н. д. № 36/79 г., ОСНК: „Председателят на Върховния съд ... е направил предложение да се издаде тълкувателно решение по въпроса: когато съдът не намери основание за издаване на осъдителна присъда по чл. 325 от НК, но констатира, че има достатъчно доказателства за налагане административно наказание по Указа за борба с дребното хулиганство (УБДХ), може ли, като оправдае подсъдимия по това обвинение, да му наложи административно наказание или следва да изпрати делото на надлежния административен орган за разглеждането му по административен ред. В предложението се посочва, че в дейността на съдилищата съществува противоречива практика по този въпрос. Една част от тях приемат, че след като съдът постанови оправдателна присъда за хулиганство, но констатира, че е налице дребно хулиганство по смисъла на чл. 1 от УБДХ, следва да се произнесе с решение и наложи административно наказание. Други съдилища приемат, че след постановяване на оправдателна присъда съдът следва да изпрати делото на началника на районното управление на МВР по местоизвършване на деянието, за да състави акт по реда на чл. 2 от УБДХ. ОСНК на Върховния съд, за да се произнесе, взе предвид следното: Деянието дребно хулиганство по чл. 1, ал. 1 от УБДХ представлява административно нарушение по смисъла на чл. 6 от ЗАНН. Този закон определя общите правила за административните нарушения и наказания, което означава, че производството по установяване на административното нарушение дребно хулиганство, налагане и изпълнение на административното наказание е подчинено, както на специалните правила, посочени в УБДХ, така и на общите правила на ЗАНН. В този смисъл е и изричната разпоредба на чл. 1 от същия закон. Съгласно чл. 36, ал. 1 от ЗАНН, респективно чл. 2, ал. 1 от УБДХ, **административнонаказателно производство се образува със съставяне на акт за установяване на извършеното административно нарушение от надлежния орган.** Следователно актът за констатирана проява на дребно хулиганство представлява абсолютна процесуална предпоставка за образуване на административнонаказателно производство по УБДХ. Изключение от това правило са случаите, посочени в чл. 36, ал. 2 от ЗАНН, а именно, когато производството е прекратено от съда или прокурора и е препратено на наказващия орган. Законодателят е имал предвид, че проведеното предварително производство е достатъчно за установяване на административно нарушение. Следователно няма законна пречка да се образува административнонаказателно производство и когато е постановена оправдателна присъда по чл. 325 от НК, ако събраните по делото доказателства сочат на дребно хулиганство. Съставът на съда, постановил оправдателна присъда, обаче не може да постанови решение по чл. 6 от УБДХ, защото в производството по дребно хулиганство административнонаказващ орган е районният съдия в едноличен състав, поради което в този случай делото следва да се изпрати като преписка на съответния компетентен орган по чл. 4 от УБДХ, респективно районния съдия.“

Из Тълкувателно решение № 47 от 21.12.1981 г. по н. д. № 37/81 г., ОСНК: „По първия въпрос има две становища: а) когато в състава на амнистираното престъпление е включено административно нарушение, тъй като по Закона за амнистията не се амнистират административни нарушения, то амнистията не засяга административното нарушение и за него деецът следва да носи административнонаказателна отговорност; б) амнистирането на престъплението, в състава на което е включено административно нарушение, засяга изцяло състава на престъплението и затова се амнистира и административното нарушение, и за него не може да се търси отделно административнонаказателна отговорност на дееца. Общото събрание на наказателните колегии на Върховния съд, за да се произнесе, съобрази следното: Престъпленията и административните нарушения се различават по това, че престъпленията съдържат в състава си елемента обществена опасност (чл. 9, ал. 1 от НК), а административните нарушения – нарушение на установения ред на социалистическо държавно управление (чл. 6 от ЗАНН). От това следва, че **когато деянието едновременно нарушава наказателни и административни**

тивни норми, които охраняват един и същ обект на защита, по силата на закона губи качеството си на административно нарушение и е елемент на престъплението. Амнистията засяга престъплението като цяло, а не само отделни негови елементи, и затова не може да се сподели разбирането, че при действието на амнистията престъплението ще се разпадне и ще остане деянието като административно нарушение, за което следва да се носи от дееца административнонаказателна отговорност. Когато обаче, наред с нарушението по амнистираното престъпление, деецът е извършил и друго административно нарушение, което не засяга същия елемент на защита, то за него той отделно носи административнонаказателна отговорност. Това е така, защото по Закона за амнистията не се амнистират административните нарушения.“

Субективната страна на административното нарушение е щрихирана лаконично в чл. 7, ал. 1 от ЗАНН – деянието, обявено за административно нарушение, е виновно, когато е извършено умишлено или непредпазливо. Втората алинея на същия текст указва, че непредпазливите деяния не се наказват само в изрично предвидените случаи.

Из Определение № 2847 от 29.09.2014 г. на СГС по в. ч. н. д. № 3984/2014 г., НО III въззивен състав: „Възражения за неупражнено право на защита не могат да бъдат слушани и при наказания за отсъствие по делото, когато жалбоподателят сам се е поставил в това положение. **Вината поначало не подлежи на нарочно изследване** (съгл. чл. 7, ал. 2 от ЗАНН са наказуеми и непредпазливите деяния), стига такава да не отсъства въобще или да не влияе съществено на опасността на деянието.“

Обстоятелствата, изключващи *обществената опасност* на административните нарушения са посочени в чл. 8 от ЗАНН, в смисъл, че не са административни нарушения деянията, които са извършени при неизбежна отбрана или крайна необходимост.

Из Решение № 70 от 29.09.2014 г. на РС – Нови пазар по а. н. д. № 403/2014 г., съдия I състав, докладчик съдията Галина Николова: „Съдът счита, че следва да се обсъди и казаното от актосъставителката, която сочи, че директорката си е получила заповедта за спиране на детското заведение, но въпреки това е продължила работа с деца. Това остава впечатление, че всъщност съставянето на акта и издаването на НП е поради неспазване на заповедта за временно спиране на дейността на детската градина, **което, от своя страна съставлява друг вид нарушение**, а именно на чл. 44 от ЗЗдр., каквото не е предмет на НП, доколкото в него е посочено „Описаното в акта нарушение не е за неизпълнение на издаденото на 23.06.2014 г. предписание за спиране на експлоатацията на обект и издадена Заповед № 293/25.06.2014 г.“. Последното не би било и възможно, т.к както беше констатирано от съда, въз основа на представените доказателства по делото предписанието и заповедта са получени в един и същи ден от директора на ЦДГ „****“ с. П. – на 30.06.2014 г., видно от посочената дата върху печата за входяща кореспонденция. Съгласно чл. 84 от АПК при обжалване на индивидуален административен акт, срокът за обжалването му тече от съобщаването му на заинтересованите лица и организации. Доколкото АПК не сочи конкретен начин за връчване на индивидуалните административни актове, а съгл. чл. 144 от АПК са приложими субсидиарно правилата на Гражданския процесуален кодекс, то разпоредбата на чл. 43 сочи начините на връчване на съдебни книжа и в този смисъл и на индивидуални административни актове – лично или по посочените начини. Във всички случаи връчването следва да бъде надлежно отразено от връчващия съгл. чл. 44 от ГПК. В настоящия случай административнонаказващият орган не е представил доказателства за надлежно връчване на посочените предписание и заповед, а самите формуляри за това са празни. Липсва установен друг начин на уведомяване на жалбоподателката за предприетите действия от страна на здравните органи. Следователно ако това предписание и заповед са получени, така както сочи датата върху тях на 30.06.2014 г., то изпълнението им е било практически неизпълнимо, т.к работата на детското заведение е била вече започнала и това е означавало връщане на приетите в градината деца. Така жалбоподателката е била поставена при крайна необходимост, по смисъла на чл. 8 от ЗАНН, поради късното връчване на заповедта за временно спиране на работата на градината и невъзможност да се изпълни същата.“

Правилото на чл. 9, ал. 1 от ЗАНН е, че приготвянето към административното нарушение не се наказва.

Из Решение № 729 от 26.09.2014 г. на РС – Русе по а. н. д. № 1623/2014 г., XI състав, докладчик съдията Александър Станчев: „В конкретния случай, така както е

констатирано нарушението от АНО – по чл. 113, ал.1 и §.8 от ПЗР на ЗКН, **води на извод за липса на нарушение и несъставомерност на деянието** по съгласно разпоредбата на чл. 6 от ЗАНН (цит. по горе). Дори да се приема, че за 1 бр. монета от 1617 г. – Талер (льовенталер) на Нидерландска република е направен опит за извършване на продажба чрез интернет, макар и да не е безспорно доказано това, тъй като по делото няма данни какво е съдържала обявата относно нея в интернет, то според чл. 9, ал. 1 от ЗАНН опитът към административно нарушение не се наказва, като в случая ЗКН, не е изрично упоменат като изключение от това правило в ал.ал. а, б, в от същата норма, поради което и тази материална норма от ЗАНН е нарушена от АНО при издаване на процесното НП.“

Член 9, ал. 2 от ЗАНН приема, че не се наказва и опитът към административно нарушение, освен в случаите на митнически и валутни нарушения, ако това е предвидено в съответния закон или указ, както и по чл. 218б, ал. 1 от Наказателния кодекс, а също и по чл. 41, ал. 1 от Закона за опазване на селскостопанското имущество.

Из Решение № 337 от 15.07.2014 г. на РС – Враца по а. н. д. № 731/2014 г., съдия III състав, докладчик съдията Красимир Георгиев: „За разлика от НК, където „опитът“ е наказуем, по ЗАНН „опитът“ не се наказва в по-голяма част от случаите – чл. 9, ал.2 от ЗАНН. Посочени са в ЗАНН в чл. 9, ал. 2 от ЗАНН няколко изрично наказуеми случаи на опити за извършване на административно нарушение, но настоящия случай не е такъв. В настоящия случай съдът приема, **че е налице явен „опит“** за извършване на административно нарушение по чл. 15, ал.1 от ЗФ, който опит обаче не е довършен и фактически не е осъществен състав на административно нарушение. Следвало е контролните органи да извършат контролна покупка на фураж или да установят свидетели закупили от фуража. При наличие на опит е следвало жалбоподателят Т.И. да не се наказва, а да се издадат задължителни предписания за спазване на разпоредбите на ЗФ, което не е сторено с Констативния Протокол. Следва обжалваното НП да се отмени, като незаконосъобразно, тъй като не се установи жалбоподателят Т.П.И. да е извършил довършено административно нарушение – по чл. 15, ал.1 от ЗФ, по един безспорен и несъмнен начин, като е налице опит, който е ненаказуем съгласно чл. 9, ал. 2 от ЗАНН. В този смисъл жалбата се явява основателна и обжалваното НП следва да се отмени изцяло.“

Нормата на чл. 10 от ЗАНН е в насока, че при административните нарушения подбудителите, помагачите и укривателите, както и допустителите се наказват само в случаите, предвидени в съответния закон или указ.

Из Решение от 12.08.2014 г. на СРС по адм. д. № 20277/2013 г., докладчик съдия Тая Маринова, 110 състав: „Съгласно чл. 56, ал. 1 от ЗЗдр. се забранява тютюнопушенето в закритите обществени места, като изключение от това правило се допуска съгласно ал. 3 от същата разпоредба единствено в обособени помещения на летищата. В хода на съдебното следствие безспорно се установи, че жалбоподателката е салонен управител на заведение за хранене, което попада в обхвата на понятието „обществено място“ по смисъла на § 1а, б. „г“ от ДР на от ЗЗдр. **В нормативната уредба липсва легална дефиниция на понятието „закрито обществено място“**, което налага това понятие да се определи по правилата на общоприетото разбиране, без да се прилага разширително тълкуване. Безспорно представлява закрито помещение такова, което е изградено от четири стени и таван, ако е снабдено само с прозорци, но ако стените или покривът са подвижни и отворени, настоящият състав приема, че за него не е относима забраната чл. 56, ал. 1 от ЗЗдр. Съдът не е в състояние да прецени за какво помещение става дума, защото липсва подробно описание на залата. Административно-наказателната отговорност е лична, а деянието следва да е извършено виновно съгласно чл. 6 и чл. 7 от ЗАНН. В този смисъл може да бъде санкционирано лице, което нарушава забраната по чл. 56, ал. 1 от ЗЗдр, ако лично пуши. Допустителството на неправомерното поведение е наказуемо само в изрично предвидените в закона случаи според чл. 10 от ЗАНН. След отмяната на чл. 56, ал. 5 и ал. от ЗЗдр (редакция ДВ бр. 42/2010 г.) не се вменяват задължения на собствениците на заведения и работодателите, свързани с осигуряването спазването на забраната за тютюнопушене, нито е въведена санкционна разпоредба за допускането на нейното нарушаване от трети лица.“

Из Решение № 1931 от 28.07.2014 г. на АдмС – Варна по к. а. н. д. № 1866/2014 г., XXVIII състав: „За посоченото нарушение не може да бъде ангажирана административнонаказателната отговорност на управителя на дружеството, стопанисващо за-

ведението, поради което неправилно е определен субектът на нарушението. **Посоченото в АУАН и НП изпълнително деяние „позволява“** следва да бъде квалифицирано като допустителство. Последното, съгласно чл. 10 от ЗАНН, е наказуемо само в предвидените в закон или указ случаи, какъвто настоящият безспорно не е. В този смисъл разпоредбата на чл. 24, ал. 2 предл. последно от ЗАНН няма да намери приложение в случая. В подкрепа на горните съждения е и обстоятелството, че изрично в ал. 2 и ал. 3 на чл. 218 от от 33 е уредена административнонаказателна отговорност за еднолични търговци (ЕТ) и за юридически лица (ЮЛ), която по своята същност представлява санкция за допустителство, особено като се има предвид обстоятелството, че ЮЛ не биха могли лично да нарушат забраната по чл. 56, ал. 1 от 33. За нарушение на последната разпоредба следва да се търси административнонаказателна отговорност от физическите лица – фактически извършители на деянието, описано в същата, или от ЕТ или ЮЛ, допуснали тютюнопушене в съответния обект, но не и от физически лица за допустителство.“

Общата препратка на ЗАНН към Наказателния кодекс (НК) се намира в чл. 11 и приема, че по въпросите на вината, вменяемостта, обстоятелствата, изключващи отговорността, формите на съучастие, приготвянето и опита, се прилагат разпоредбите на общата част на НК, доколкото в този закон не се предвижда друго.

Из Тълкувателно постановление № 1 от 27.02.2015 г. ОСС от НК на ВКС и ОСС от II колегия на ВАС: „2. Неоснователно е да се изключи въобще приложението на института на давността в производството по установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания. По този начин ще се допусне възможността административните нарушения да се установяват и санкционират след изтичане на неопределен период във времето, **с което на практика ще се допусне трайна несигурност в правния мир.** Такава възможност няма нито по отношение на извършителите на противообществени прояви с най-висока степен на обществена опасност, каквито са престъпленията (чл. 79, т. 2 от НК), нито по отношение на извършителите на други проявни форми на правно запретило поведение като гражданските деликти (чл. 110 и чл. 111 от ЗЗД) и дисциплинарните простъпки (чл. 194, ал. 1 от КТ; чл. 94, ал. 1 от ЗДСа; чл. 134, ал. 1 от ЗАДв.; чл. 69, ал. 1 от ЗЧСИ; чл. 76, ал. 1 от ЗННД и други). Неоснователно е да се счита, че административните нарушения представляват изключение от общото правило. Правилното решаване на поставения въпрос, зависи на първо място от изясняване на съдържанието на „обстоятелства, изключващи наказателната отговорност“ (чл. 11 от ЗАНН). Според правната доктрина обстоятелствата, изключващи наказателната отговорност, са три групи: първо – изключващи преследването и изтърпяването на наказанието, сред които са смърт на субекта, давност, амнистия. Втората група са обстоятелства, водещи до освобождаване от наказателна отговорност, и третата група са такива, които водят до освобождаване от изтърпяване на наложеното наказание. Давността попада в първата група и без съмнение представлява обстоятелство, изключващо наказателната отговорност. Аргумент в подкрепа на този извод е фактът, че наказателната отговорност може да бъде осъществена само чрез наказателния процес, от което следва, че при настъпване на давността по същество се стига до осуетяване на тази отговорност, а като краен резултат – до нейното погасяване. Ограничаването на обстоятелствата, изключващи отговорността, само до малозначителност или явна незначителност на деянието (чл. 9, ал. 2, от НК), неизбежна отбрана (чл. 12 от НК), граждански арест (чл. 12а от НК), крайна необходимост (чл. 13 от НК), оправдан стопански риск (чл. 13а от НК), грешка (чл. 14 от НК), случайно деяние (чл. 15 от НК) и изпълнение на неправомерна служебна заповед (чл. 16 от НК), с което са аргументирани част от съдебните актове, изключващи препращането към давността по НК на основание чл. 11 от ЗАНН, сочи на стеснително тълкуване на нормата и ограничаването ѝ само до обстоятелства, изключващи обществената опасност и противоправността на деянието, и такива, изключващи вината, т.е. до хипотезите, в които деянието е наказуемо и не поражда наказателна отговорност, а не държи сметка за особените хипотези, при които при наличие на престъпление/нарушение, т.е. на деяние, поначало наказуемо, деецът бива освободен от наказателна отговорност или последната бива погасена. На следващо място е необходимо да бъде изследвано и второто условие за приложимостта на посочените в чл. 11 от ЗАНН разпоредби, а именно, доколкото в този Закон не е предвиден регламент за тях. За целта е важно да се направи разграничение между погасяване на възможността на администрацията да реализира правомощията си и да санкционира нарушителя, и погасяването на възможността ѝ да реализира правомощията си по изпълнение на наложеното наказание. Макар погасителните основания и в двата случая да са сходни юридически факти (и по чл. 34 от ЗАНН, и по чл. 82 от ЗАНН), в първия те настъпват преди вли-

зане в сила на правоохранителен акт, а във втория – след влизането му в сила, и имат различно правно значение – в първия случай компетентният орган губи възможността да реализира, което и да било от правомощията си по правоотношението, а във втория – да реализира изпълнението на наложената санкция. С други думи, понастоящем в ЗАНН са регламентирани два вида давност: погасителна давност, с изтичането на която се погасява възможността компетентният орган да реализира правомощията си по административнонаказателното правоотношение (чл. 34 от ЗАНН), и изпълнителска давност, с изтичането на която се погасява възможността компетентният орган да реализира изтърпяването на наложената административна санкция (чл. 82 от ЗАНН). От своя страна, изпълнителската давност може да бъде квалифицирана на обикновена (по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН) и абсолютна такава (по чл. 82, ал. 3 от ЗАНН). Един от значителните пропуски в ЗАНН е свързан с липсата на правна регламентация на института на абсолютната погасителна давност. В чл. 34 от ЗАНН няма разпоредба, аналогична на разпоредбата на чл. 81, ал. 3 от НК, уреждаща абсолютната давност. Именно тази празнина се преодолява с приложението на чл. 81, ал. 3, във връзка с чл. 80, ал. 1, т. 5 от НК, вр. чл. 11 от ЗАНН, което е и основният въпрос по т. 2 от искането на омбудсмана. Предвид липсата на разпоредба, уреждаща абсолютната давност в ЗАНН и наличието на препращаща норма на чл. 11 от ЗАНН, уредбата относно погасяването на наказателното преследване по давност в НК следва да намери приложение. Приемането на обратната теза, а именно – че институтът на погасителната давност, включително и абсолютната такава, не намира приложение при наказателно преследване за административни нарушения, ще доведе като краен резултат до неблагоприятно третиране на извършителите на правно запретиено поведение с по-ниска степен на обществена опасност, каквото представлява административното нарушение, спрямо това на извършителите на общественоопасни деяния с най-висока степен на обществена укоримост, каквото е престъплението. В крайна сметка дори за квалифицираните убийства е предвиден краен срок, с изтичането на който държавата губи възможността да осъществи наказателното преследване. Понастоящем санкционното ни законодателство изключва погасяване по давност единствено на престъпления против мира и човечеството (чл. 79, ал. 2 от НК), а едва ли е уместна съпоставката между тези общественоопасни посегателства и което и да било административно нарушение. С оглед изложеното следва да се приеме, че **разпоредбата на чл. 11 от ЗАНН препраща към уредбата относно погасяване на наказателното преследване по давност в Наказателния кодекс.**“

Отново **Из Решение № 337 от 15.07.2014 г. на РС – Враца по а. н. д. № 731/2014 г., съдия III състав, докладчик съдията** Красимир Георгиев: „Основателни се явяват обаче възраженията на жалб. ... посочени и в АУАН, както и пред съда, че не е доказана продажба на фуража. В тази насока показанията на свидетелите служители на ОБДХ – Враца фактически почиват на предположения. Налице е едно осъществено приготвяне, както и опит за продажба на фуража, който обаче опит не е осъществен и довършен поради появяването на контролните органи – в случая служителите на ОБДХ – Враца. Съгласно чл. 11 от ЗАНН по въпросите за формите на „приготвянето“ и „опита“ се прилагат разпоредбите на НК.... По чл. 17 от НК „приготвяне“ е подготвянето на средствата, намирането на съучастници и изобщо създаване на условия за извършване на намисленото деяние, преди да е започнало неговото изпълнение. В настоящия случай това е налице, **но това приготвяне е преминало и в опит** да се извърши деянието. Фуражът е бил закаран на мястото, част от него стоварен и изложен по такъв начин, че явно се е предлагал за продажба, което сочат категорично и четиримата свидетели служители на ОБДХ – Враца. Съгласно чл. 18, ал. 1 от НК „опитът“ е започнатото изпълнение на умишлено деяние, при което изпълнителното деяние не е довършено или макар и да е довършено, не са настъпили предвидените в закона и искани от дееца общественоопасни последици на това деяние. В случая по делото не се установи каквато и е да е част от фуража да е бил продаден и фактически да е осъществена нерегламентирана търговия.“

Раздел II: Наказания от административен характер

Целите на административното наказване са изброени в чл. 12 от ЗАНН, който посочва, че административните наказания се налагат с цел да се предупреди и превъзпита нарушителят към спазване на установения правен ред и се въздейства възпитателно и предупредително върху останалите граждани.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „1. Особено съществени отклонения в практиката по налагане на административните наказания допускат съдилищата, като в много случаи намаляват наказанията, особено глобите, **без да са налице основания за това.** Тези отклонения са резултат на неправилното разбиране или несъобразяване с целите на административното наказание – да се предупреди и превъзпита нарушителят и да се въздейства възпитателно и предупредително върху другите граждани за строго спазване на установения правен ред, както и за правилната оценка на обществената опасност на административните нарушения. По този начин не се съдейства в борбата с административните нарушения. ..При определяне на административните наказания следва да се имат предвид целите на административното наказание, определени в чл. 12 от ЗАНН, както и изискванията на чл. 27 от ЗАНН – да се отчитат тежестта на конкретното нарушение, подбудите за неговото извършване и другите смекчаващи и отегчаващи обстоятелства и имотното състояние на нарушителя, а също така и обществената опасност и динамиката на съответния вид административни нарушения.“

Видовете административни наказания според чл. 13 от ЗАНН са три – обществено порицание, глоба, временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „Недостатъчна активност се проявява при разкриване обстоятелствата, **имащи значение за вида и размера на наказанието.** Както съдилищата, така и административнонаказващите органи не полагат необходимите условия за събиране достатъчно доказателства относно обстоятелствата, при които е извършено нарушението, за подбудите и за имотното състояние на нарушителя. Има случаи, когато, независимо от липса на данни за имотното състояние на нарушителя, позовавайки се само на негови изявления, съдилищата намаляват глобите.“

Из Решение № 2376 от 6.10.2014 г. на РС – Варна по а. н. д. № 3313/2014 г., XV състав, докладчик съдията Валя Цуцакова: „Контролните точки **не са „наказания“** по смисъла на чл. 13 от ЗАНН, същите са извън предмета на настоящия въззивен контрол, същите следва да се отнемат по съответния ред след влизане в сила на НП, поради което съдът намира, че не следва да се произнася в тази насока. “

Според правилото на чл. 4 от ЗАНН, общественото порицание за извършеното нарушение се изразява в публично порицание на нарушителя пред трудовия колектив, където работи, или пред организацията, в която членува.

Разпоредбата на чл. 14, ал. 1 разяснява, че глобата е наказание, което се изразява в заплащане на определена парична сума. Втората алинея на същия текст въвежда института на *трансформация на наказанията* за някои наказателноотговорни лица – по отношение на непълнолетните административното наказание „глоба“ се заменя с „обществено порицание“.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „Въпреки изричната разпоредба на чл. 27, ал. 5 от ЗАНН, някои съдилища намаляват глобите под минимума, предвиден в закона, позовавайки се по аналогия на чл. 55 от НК. Глобата следва да се замени с обществено порицание **само** при условията на чл. 15, ал. 2 от ЗАНН, когато се налага на непълнолетни.“

Из Решение № 365 от 19.09.2012 г. на РС – Кюстендил по а. н. д. № 828/2012 г., I състав, докладчик съдията Андрей Радев: „В казуса въз основа на показанията на разпитаните свидетели –полицейски служители, съдът приема за безспорно осъществено от страна на жалбоподателят на нарушение по чл. 5, ал. 1 от цитираната Наредба, тъй като същият при обстоятелствата изложени по-горе и отразени в изготвеният АУАН с бланков номер 112672 на 5.05.2012 г. около 4,30 часа е допуснал нарушаване на нощната тишина и спокойствие, провеждайки празненство в дома си на ул.... № ..., поради което музиката е била силна, чувала се извън пределите на дома му, като е пречела на почивката на живущите в близост, поради което законосъобразно АНО е ангажирал отговорността му по чл. 68 от наредбата, но е наложил несъответно наказание. При горните обстоятелства АНО е имал прав-

ната възможност да ангажира отговорността на жалбоподателят, но заменяйки наказанието му „глоба“, така както е предвидено в цитираната наредба с „обществено порицание“ по реда на чл. 15, ал. 2 от ЗАНН, ТЪЙ КАТО е безспорно, че към датата на извършване на нарушението **жалбоподателят е бил непълнолетен**. С оглед на изложеното атакуваното постановление ще се измени, като се определи наказание „обществено порицание“, като начина на конкретното му изпълнение, съобразно чл. 14 от ЗАНН, следва да определи административнонаказващият орган. “

Текстът на чл. 16 е достатъчно подробен – лишаването от право да се упражнява определена професия или дейност се изразява във временна забрана за нарушителя да упражнява професия или дейност, във връзка с която е извършил нарушението. Продължителността на това наказание не може да бъде по-малка от един месец и повече от две години, а за нарушения, свързани с безопасността на движението при употреба на алкохол или друго силно упойващо вещество – до пет години. То не засяга придобитата правоспособност освен в случаите, предвидени в съответния закон или указ.

Из Решение № 1125 от 11.06.2014 г. на РС – Бургас по а. н. д. № 2018/2014 г., XI състав, докладчик съдията Георги Иванов: „Разпоредбата на чл. 343г от НК задължава съдът във всички случаи на деяние по чл. 343 от НК да прилага разпоредбата на чл. 37, ал.1, т.7 от НК – лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност. С приложението на института на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по отношение на обв.Н. се открива възможност за прилагане на разпоредбата на чл. 78а, ал. 4 от НК, съгласно която съдът може да наложи административно наказание лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност за срок до две години, тъй като за съставът на чл. 343 от НК е изрично посочен в чл. 343г от НК. **С оглед по-високата обществена опасност на извършеното деяние** съдът намира, че на обвиняемия Н. следва да се наложи такова административно наказание лишаване от право да управлява МПС в границите на установения в чл. 16 от ЗАНН размер, а именно за срок от осем месеца предвид наличието на множество нарушения на ЗДвП. Този срок според съда ще е достатъчен, за да окаже превъзпитаващо и превантивно въздействие върху Н. с оглед предотвратяването на нови нарушения на ЗДвП от негова страна. “

Из ARRÊT, STRASBOURG, 21 octobre 2014, Cour européenne des droits de l’homme, toisiemme section, AFFAIRE NAIDIN c. ROUMANIE, (Requête no 38162/07): „54...професионалните перспективи не са над поставени при публичните функции...**легитимната цел на държавата** е да гарантира лоялността на лицата, ангажирани с публични функции към опазването на обществения интерес. 53...няма никакво ограничение за професионални перспективи в частния сектор. 57...няма нарушение на чл. 18 във връзка с чл. 14 от Конвенцията.“

Класическият принцип в правото *non bis in idem (no bis in idem)*, забраняващ санкционирането втори път за едно и също нещо е намерил своето систематично място в чл. 17 от ЗАНН – никой не може да бъде наказан повторно за административно нарушение, за което е бил вече наказан с влязло в сила наказателно постановление или решение на съда.

Из Постановление № 7 от 4.11.1985 г. по н. д. № 4/85 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание: „7. Съгласно чл. 458 от НПК при решаване на делата за престъпленията, предвидени в чл. 78а от НК, съдът се ръководи от правилата на чл. 17 – 21 от ЗАНН. От това следва, че се прилага чл. 20 от ЗАНН, който предвижда отнемането в полза на държавата принадлежащите на виновния вещи, които са послужили за извършване на деянието или са били предмет на същото, ако това е предвидено в съответния закон, както и тези, притежанието на които е забранено. Тази разпоредба обаче **не предвижда възможност** за присъждане равностойността на липсващия предмет на деянието в това производство. “

Из Решение № 173 от 6.10.2014 г. на РС – Карлово по а. н. д. № 321/2014 г., II състав, докладчик съдията Анна Донкова: „Неоснователно е позоваването на разпоредбата на чл. 17 от ЗАНН, забраняваща повторно наказание за нарушител, който вече е бил наказан веднъж за същото нарушение. В случая действително дружеството е било наказано с НП № 16-000100/30.10.2014 г. за неизпълнение в срок на задължително предписание за изпла-

щане на начислени трудови възнаграждения за февруари 2013 г. Наказването му с процесното наказателно постановление обаче не е в нарушение на разпоредбата на чл. 17 от ЗАНН, доколкото, както и първото наказателно постановление, така и с второто дружеството не е санкционирано, както неправилно се твърди в жалбата, за неплащане на трудово възнаграждение за февруари 2013 г. по смисъла на чл. 128 от НК, а за неизпълнения на дадени му задължителни предписания за отстраняване на нарушение в определен срок. Предписанията са различни, различен е броят на лицата, на които е дължимо трудовото възнаграждение, различен е и срокът за изпълнението им, съответно периодът на извършване на нарушението. **Смисълът на предписанието е да бъде отстранено допуснатото нарушение** на трудовото законодателство и това, че дадено веднъж предписание не е изпълнено и за това е последвала санкция не означава, че след като нарушението не е отстранено, контролните органи не могат да дават нови предписания с нов срок за изпълнение с цел да се стигне до отстраняване на нарушението, и че при липсата му не могат да налагат санкции. Отделно новото предписание представлява принудителна административна мярка по чл. 404, ал. 1, т. 1 от КТ, която подлежи на оспорване пред по-горестоящия административен орган, както и пред съда по реда на АПК, съгласно чл. 405 от КТ. Съгласно чл. 405 от КТ, обжалването на ПАМ по чл. 404, ал. 1 от АПК не спира изпълнението ѝ, т.е. адресатът ѝ дължи изпълнение независимо от това дали е оспорил налагането. В случая предписанието няма данни да е било оспорено от работодателя по реда на АПК, влязло е в сила и като задължително за дружеството е следвало да го изпълни в дадения му срок, а в противен случай да понесе съответната отговорност за това. Отделно, както се установи от разпита на актосъставителя, дори не е налице идентичност между работниците по процесното предписание и тези по предписанието, на което се позовава жалбоподателя, за да стои изобщо въпроса за нарушение на чл. 17 от ЗАНН. “

Из Решение № 14926 от 10.12.2014 г. на ВАС по адм. д. № 4823/2014 г., VII о., докладчик председателят Йовка Дражева: „Прилагането на принудителна административна мярка **не представлява административно наказване**, поради което е неоснователно оплакването, че в случая жалбоподателят е наказан два пъти за едно и също нещо.“

Правният подход на *сепариране на административните наказания* е закрепен в чл. 18 от ЗАНН, който постановява, че когато с едно деяние са извършени няколко административни нарушения или едно и също лице е извършило няколко отделни нарушения, наложените наказания се изтърпяват поотделно за всяко едно от тях.

Из Тълкувателно решение № 51 от 29.12.1978 г. по н. д. № 50/78 г., ОСНК, За съотношението между наказателната и административна отговорност, когато едно деяние едновременно нарушава наказателна и административна норма: „Недопустимо е за едно деяние, с което се нарушава едновременно наказателна и административна норма, деецът да носи отделно отговорност за двете, тъй като наказателната отговорност поглъща административната. Когато обаче с деянието е допуснато нарушение на наказателна и административна разпоредба и те охраняват различни обекти на защита, деецът отговаря както наказателно, така и административно, **като наказанията по присъдата и по наказателното постановление не подлежат на кумулиране.**“

В разпоредбата си подведена под систематиката на чл. 19 от ЗАНН приема, че за административните нарушения, наказуеми по реда на този закон, не се допуска условно наказание.

Отнемането в полза на държавата на вещи е предвидено в чл. 20 от ЗАНН. Първата алинея е в смисъл, че наред с предвидените в чл. 13 административни наказания наказващият орган постановява отнемане в полза на държавата на вещите, принадлежащи на нарушителя, които са послужили за извършване на умишлено административно нарушение, ако това е предвидено в съответния закон или указ.

Из Тълкувателно решение № 27 от 6.08.1984 г. по н. д. № 9/84 г., ОСНК: „Представителят на Главна прокуратура на Република България даде заключение, че превозното средство се отнема в полза на държавата само ако е собственост на нарушителя. Върховният съд на Република България, Общо събрание на наказателните колегии, за да се произнесе, съобрази следното: В чл. 20, ал. 1 от ЗАНН е посочено, че „наказващият орган поста-

новява отнемане в полза на държавата на вещите, принадлежащи на нарушителя, които са послужили за извършване на умишлено административно нарушение, ако това е предвидено в съответния закон или указ.“ **Това общо правило се прилага**, ако е закрепено в закон, регулиращ определена група административни нарушения.“

Втората алинея на чл. 20 е категорична, че се отнемат в полза на държавата и вещите, предмет на нарушението, притежаването на които е забранено, независимо от тяхното количество и стойност, където и да се намират.

Третата алинея допуска и следваща хипотеза на отнемане в полза на държавата, а именно – освен вещите по предходната алинея в предвидените в съответния закон или указ случаи се отнемат в полза на държавата и вещите, принадлежащи на нарушителя, които са били предмет на нарушението.

Из Тълкувателно решение № 17 от 17.06.1986 г. по н. д. № 75/85 г., ОСНК, Относно реда за отнемане вещите, послужили за извършване или предмет на административно нарушение, ако не са посочени в наказателното постановление: „1. Отнемането в полза на държавата на вещите, принадлежащи на нарушителя, ако са послужили за извършване на нарушението или са негов предмет – чл. 20 от ЗАНН, ако не са отнети с наказателното постановление или по реда на обжалването, **става с допълнително наказателно постановление**, издадено от административнонаказващия орган. 2. Срокът за издаването на допълнителното наказателно постановление е шестмесечен и тече от съставянето на акта за констатирано нарушение, но не по-късно от три месеца от откриването на нарушителя, или ако е изтекла една година от извършването на нарушението.“

Разпоредбата на чл. 20, ал. 4 от ЗАНН указва, че отнемане по ал. 1 и ал. 3 не се допуска, когато стойността на вещите явно не съответства на характера и тежестта на административното нарушение, освен ако в съответния закон или указ е предвидено друго.

Из Постановление № 1 от 11.11.1981 г., Пленум на ВС, изм. с Постановление № 7/87 г., По някои въпроси на второинстанционното производство по наказателни дела: „Действително, отнемането по чл. 53 от НК не е включено във видовете наказания по чл. 37 от Кодекса, където те са посочени изчерпателно. Това отнемане обаче е свързано с наказателната отговорност на подсъдимия и се постановява с присъдата. Безспорно е също, че **прилагането му влошава положението** на подсъдимия, толкова повече, че може да се постанови отнемане на вещи със значителна стойност и че НК не поставя изискването стойността на вещите да съответства на характера и тежестта на престъплението, както е предвидено за административните нарушения в чл. 20, ал. 4 от ЗАНН.“

Тестът на чл. 21 от ЗАНН гласи, че придобитите от нарушителя вещи в резултат на нарушението се отнемат в полза на държавата независимо от тяхното количество и стойност.

Из Решение № 605 от 29.05.2014 г. на РС – Червен бряг по а. н. д. № 46/2014 г., докладчик съдията Виолета Николова: „Със същото наказателно постановление на чл. 21 от ЗАНН и чл. 273, ал. 1 от ЗГ вещите, предмет на нарушението – 2,5 куб.м. дърва за огрев с пазарна стойност 150 лв. били отнети в полза на държавата. На основание чл. 20, ал. 1 от ЗАНН и чл. 273, ал. 1 от ЗГ вещите, послужили за извършване на нарушението – 1 бр. товарен автомобил Форд транзит Т-бордови, цвят бял, с рег.№ ВР 5160 АК с пазарна стойност 1200 лв. бил отнет в полза на държавата... В конкретния случай се касае за транспортиране на 2,5 куб. метра дърва с пазарна стойност 150 лв. (както е посочено в обжалваното наказателно постановление от адм.нак.орган), което количество е сравнително малко и на ниска стойност, при което отнемането на моторно превозно средство на значителна стойност (посочено от адм.нак.орган в НП-то, че стойността на товарния автомобил възлиза на 1200 лв.) **явно не съответства** на тежестта на нарушението.“

Раздел III: Принудителни административни мерки

Целите на института на принудителните административни мерки (ПАМ) са ясно разписани в чл. 22 от ЗАНН – за предотвратяване и преустановяване на административните нарушения, както и за предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях могат да се прилагат принудителни административни мерки.

Из Решение № 2044 от 23.09.2014 г. на АдмС – Варна по адм. д. № 2358/2014 г., VIII състав, докладчик съдията Искрена Димитрова: „Образувано е по жалба на..., против Заповед № 14-106368/11.06.2014 г. на зам. директора на ТД на НАП – В., с която на основание чл. 186, ал. 1, т. 1, б „а“ от ЗДДС, спрямо дружеството е наложена принудителна административна мярка (ПАМ) „запечатване“ на обект – склад за алуминиеви парапети, находящ се в гр. В., ул. А. С. № 31, за срок от 15 дни, считано от деня на връчване на наказателното постановление... **Като израз на административна принуда**, ПАМ трябва да бъде определена в такъв вид и обем, че да не ограничава правата на субектите в степен, надхвърляща тази, произтичаща от преследваната от закона цел. Налагането на ПАМ не може да е самоцел, а да преследва целите по чл. 22 от ЗАНН – да се предотврати или преустанови административното нарушение, съответно да се предотвратят или отстранят вредните последици от тях. Неотчитането на всички продажби в търговските обекти е противоправно поведение, от което безспорно фискът търпи вреди, като по арг. от чл. 22 от ЗАНН, налагането на предвидената в чл. 186, ал. 1, т. 1, буква „а“ от ЗДДС ПАМ следва да има за цел да предотврати извършването на други такива нарушения и предотврати/ограничи настъпването на вредни последици. В конкретния случай, ако се приемат за доказани фактите, посочени в обжалваната заповед, то те обосновават извод за нарушаване на реда за отчитане на продажбите, без обаче това да води до реална вреда за бюджета, тъй като от представената фактура № 58/16.01.2014 г. и фискалния бон към нея е видно, че дружеството е отчело извършената продажба по договор № 1-007/2.12.2013 г., но поради неиздаване на касова бележка за авансовото плащане, е начислило пълния размер на данъка в следващ данъчен период. Това е достатъчно за ангажиране на административнонаказателната отговорност, но не и за налагане на ПАМ, тъй като отстраняването на нарушението в период, предхождащ проверката и издаването на процесната заповед, изключва необходимостта от прилагането и административна принуда.“

Из Решение № 14959 от 11.12.2014 г. на ВАС по адм. д. № 9792/2014 г., 5-членен състав, докладчик председателят Боян Магдалинчев: „За да отхвърли първоинстанционната жалба тричленният състав на ВАС е приел, че обжалваната принудителна административна мярка е приложена при условията на чл. 212 от ЗППЦК, поради нарушение на императивната разпоредба на закона, което е налице към момента на постановяване на решението и би могло да доведе до застрашаване на интересите на инвеститорите в емитираните от жалбоподателя дългови ценни книжа. Съдът е приел още, че не е налице изпълнение на влязлото в сила Решение № 815-Е от 1.11.2013 г. на зам. председателя на КФН, **налагащо напълно идентично задължение**, поради което е отхвърлил депозирания жалба.

...Трайно застъпено в практиката на ВАС е схващането, че ПАМ са **инструмент на държавата за обезпечаване на законосъобразното осъществяване на определени правоотношения чрез налагане на държавната принуда**. Тяхната цел, за разлика от административните наказания, които санкционират неправомерното поведение, е да предотвратят извършването на административно правонарушение или да предотвратят настъпването на вредните последици от вече извършено правонарушение; да преустановят вече започнало и продължаващо правонарушение или да отстранят настъпилите вече вредни последици от осъществено правонарушение – чл. 22 от ЗАНН. **Тази съществена разлика в целта на двете форми на административна принуда обуславя и разликите в правните способности за тяхното налагане** и изпълнение. (Решение № 2098 от 13.02.2013 г. на ВАС по адм. д. № 7475/2012 г. и други).

Принудителните административни мерки се изразяват в едностранно неблагоприятно засягане на правната сфера на лицата и са свързани с ограничаването на права (Решение № 1540 от 4.02.2014 г. на ВАС по адм. д. № 10981/2013 г. и други). В случая, независимо дали целта на наложената принудителна административна мярка е постигната в периода от издаване на

първото до второто решение на регулатора, то предмета на правоотношението е изчерпан. Задължението на поднадзорното лице е станало безспорно. В този смисъл следва да се пристъпи към обезпечаване изпълнението на наложената ПАМ, респективно да бъде постигната преследваната с нея цел. В конкретния казус КФН не излага твърдения, нито представя доказателства за предприети от нея действия в посока постигане целта на предходно наложената принудителна мярка. ...В такава хипотеза е **налице нарушение на принципа на оправданите правни очаквания и правната сигурност**, като административният орган вместо да изчака влизане в сила и впоследствие да пристъпи към изпълнение на вече издаден административен акт, издава нов, със същото основание, съдържание, страни и предмет. Нещо повече, процесният административен акт е издаден още преди предходният го административен акт да е влязъл в сила, т. е. в хипотезата на висящност на административното производство. Данните по делото сочат, че Решение № 83-Е е издадено на 23.01.2014 г., когато производството по съдебното оспорване на Решение № № 815-Е от 1.11.2013 г. се намирало във фазата на първоинстанционно съдебно оспорване. По силата на чл. 27, ал. 2, т. 2 от АПК, приложим на основание чл. 215 от ЗППЦК, наличието на висящо производство със същия предмет и страни, независимо дали е във фазата на издаване или оспорване на административния акт, представлява **отрицателна процесуална предпоставка за издаване на акта**, респективно за недопустимост на производството. Аналогични като съдържание на тази разпоредба са и разпоредбите на чл. 130, ал. 2 от АПК и чл. 61, ал. 3 от ЗСВ, според които, никой друг орган, в това число и административния, няма право да приеме за разглеждане спор, който вече се разглежда от съда. При положение, че до влизане в сила на съдебно решение на ВАС, административния акт – Решение № 815-Е от 1.11.2013 г. на заместник-председателя на Комисия за финансов надзор и ръководител на управление „Надзор на инвестиционната дейност“ е било във фазата на съдебно оспорване, иницирането на ново производство със същият предмет, страни, основание и търсени правни последици, е недопустимо по силата на чл. 27, ал. 2, т. 2 от АПК като издадено без годен предмет. (Определение № 15951 от 22.12.2009 г. на ВАС по адм. д. № 14706/2009 г., Решение № 5639 от 23.04.2013 г. на ВАС по адм. д. № 1916/2013 г. Решение № 6610 от 12.05.2011 г. на ВАС по адм. д. № 6598/2010 г, Решение № 6669 от 16.05.2013 г. на ВАС по адм. д. № 2891/2013 г., и други). Нормата на чл. 27, ал. 2, т. 2 от АПК има **нормативната функция да създаде и гарантира предпоставки за настъпване на очаквани от страните правни последици, яснота в действията на администрацията и правна сигурност в материалните правоотношения**, предмет на съответното административно производство.

Дотук установените обстоятелства – **застъпване във времето на две висящи производства** (което несъмнено налага извода за недопустимост на по-късно образуваното във времето производство), пристъпването на административния орган към образуване на ново производство във фазата по оспорване на първоначално издадения от него административен акт, с предмет, страни и основание, идентични с вече образуваното производство, вместо да изчака съдът да упражни своята компетентност като се произнесе по съществуващото на материалното правоотношение (независимо от допуснатото предварително изпълнение на акта), непредприемане на действия свързани с обезпечаване изпълнението на собственото му предходно Решение № 815-Е от 1.11.2013 г., налагат извода за недопустимост на Решение № 83-Е от

23.01.2014 г. на заместник-председателя на КФН, като постановено в нарушение на императивната разпоредба на чл. 27, ал. 2, т. 2 от АПК, както и на принципите за яснота, последователност и предвидимост в действията на администрацията, като част от **базисните общовалидни принципи на правната сигурност и оправданите правни очаквания**, които обстоятелства обуславят извод за нищожност на оспорения административен акт.“

Из Решение № 215 от 9.01.2015 г. на ВАС по адм. д. № 4668/2014 г., VII о., докладчик съдията Соня Янкулова: „С обжалваното решение съдът отхвърлил жалбата на Велев срещу заповед № 2060 от 18.06.2011 г. на началника на Районно управление „Полиция“ – Несебър, с която на основание чл. 171, т. 1, б. „б“ от Закона за движение по пътищата му е наложена принудителна административна мярка временно отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство...Касаторът твърди, че оспорената заповед е нищожна, тъй като е издадена от некомпетентен орган – орган, който бил назначен на длъжност, но не я изпълнява. Видно от приложените по делото доказателства оспорената заповед, както правилно установил и съдът, е издадена от компетентен орган – началникът на Районно управление „Полиция“ – Несебър. Неоснователен е и доводът на касатора за допуснато нарушение на нормите, които му гарантират правото на защита съгласно Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), чл. 55 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) и чл. 21 от АПК. **Законът за административните нарушения и наказания, с изключение на чл. 22 и 23, е неприложим при налагане на принудителни административни мерки.** Неприложима е и разпоредбата на чл. 55 от НПК. Що се отнася до чл. 21 от АПК следва да се посочи, че разпоредбата не е нарушена, тъй като оспорената заповед е именно индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК. Неоснователен е и доводът на касатора за допуснато от съда нарушение чрез неприлагане на разпоредбата на чл. 82 от Наказателния кодекс (НК). Член 82 от НК регламентира давността по отношение на изпълнението на наложено наказание за извършено престъпление. Следва отново да се посочи, че предмет на съдебното първоинстанционно производство е законосъобразността на индивидуален административен акт. Това производство се провежда по реда на АПК и чл. 82 от НК е неприложим. В случая не е налице акт, с който се налага наказание, било то и административно, за да се прилага института на давността. На касатора е наложена принудителна административна мярка.“

Законодателна делегация е отразена в текста на чл. 23 от ЗАНН. Тя е в смисъл, че случаите, когато могат да се прилагат принудителни административни мерки, техният вид, органите, които ги прилагат, и начинът за тяхното приложение, както и редът за тяхното обжалване се уреждат в съответния закон или указ.

Из Постановление № 10 от 28.11.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „15. Административнонаказателното санкциониране не винаги се довежда докрай. Не се налагат предвидените принудителни мерки, като изземване на вещи, запечатване на помещения, премахване на постройки, на незаконно изградени съоръжения и други, а се налагат само глоби, **като по този начин последиците от нарушението не се отстраняват.**“

Раздел IV: Категории лица, които носят административнонаказателна отговорност

Принципът на *личната отговорност* е закрепен по изключително ясен и категоричен начин в чл. 24, ал. 1 от ЗАНН – административнонаказателната отговорност е лична.

Из Решение № 2304 от 3.10.2014 г. на РС – Пловдив по а. н. д. № 4638/2014 г., IV състав, докладчик съдията Атанас Атанасов: „Доколкото в конкретния случай обаче се касае за ангажиране на административнонаказателна отговорност, която съгласно чл. 24 от ЗАНН е лична, следва задължително да се има предвид, че в случаите, в които нарушител е юридическо лице, АУАН следва да се състави **в присъствие на лицето**, което по закон представлява съответното ЮЛ, като се предяви и връчи на това лице или на изрично упъл-

номощено от него лице, снабдено с представителна власт да ангажира юридическото лице с действия във връзка с административнонаказателната отговорност.“

Член 24, ал. 2 от ЗАНН ангажира отговорността, *както на извършителите, така и на наредителите и допустителите на административни нарушения* – за административни нарушения, извършени при осъществяване дейността на предприятия, учреждения и организации, отговарят работниците и служителите, които са ги извършили, както и ръководителите, които са наредили или допуснали да бъдат извършени.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „4. Макар и като изключение, издават се наказателни постановления за налагане глоби на юридически лица, като се нарушава основният принцип, че **наказателно отговорни могат да бъдат само вменяеми физически лица** – чл. 24 от ЗАНН. Когато нарушението е извършено при осъществяване дейността на юридическата личност, отговарят ръководителите или работниците, които са го осъществили. Ръководителят, който е издал нареждане за извършване на административното нарушение или е допуснал извършването му, отговаря наред с извършителя. Последният може да се освободи от отговорност само ако нареждането не съдържа очевидно нарушение. На юридически лица може да се налага само имуществена санкция съгласно чл. 83, ал. 1 от ЗАНН.“

Институтът на освобождаване от административнонаказателна отговорност е намерил своето място в чл. 25 от ЗАНН. Според нормативната уредба, когато извършителят на административно нарушение е действал в изпълнение на неправомерна служебна заповед, дадена по установения ред, той не носи административнонаказателна отговорност, ако заповедта не е съдържала очевидно за него нарушение.

Из Решение № 2258 от 16.09.2014 г. на РС – Варна по а. н. д. № 3245/2014 г., XXIII състав, докладчик съдията Даниела Михайлова: „Съобразно събраните по делото писмени и гласни доказателства обаче съдът намира, че въз. Н. не е извършил виновно вмененото му във вина нарушение. Безспорно е, че на 7.12.2013 г. на бул. „Приморски“ св. Д., в изпълнение на служебните си задължения, е подал сигнал за спиране на въз. Н., който той не е изпълнил. От показанията на актосъставителя относно неговото местоположение – в средата на пътното платно, между лентите за движение в двете посоки, в района на подлеза в близост до х-л „Одесос“ и за момента на подаване на сигнала за спиране – преди товарния автомобил да влезе в подлеза, както и с обективните характеристики на този пътен участък, който е с наклон, може да се направи извод, че подадения сигнал не е бил я. и разбираем за въз. Н., за да го изпълни. На следващо място, изпълнението на това полицейско разпореждане безспорно е предполагало извършването на нарушение на чл. 98, ал.1, т. 3 от ЗДП. Св. Д. в показанията си сочи, че за въз. Н. е съществувала възможност да спре в района на подлеза като други спрени преди това на аварийни светлини коли и да бъде проверен. Нормата на чл. 98, ал. 1, т. 3 от ЗДП обаче категорично забранява престоя в подлез, като не е предвидено допустимо изключение. Действително, въз. Н. не е спрял и след като излязъл от подлеза, доколкото за него, ако е възприел сигнала, е съществувало задължение да спре плавно в най-дясната част на платното за движение. В акта и постановлението обаче не са описани такива негови действия, а единствено че не е спрял на посоченото от униформения служител място, на което пък нормата на чл. 98, ал.1, т.3 от ЗДП категорично му забранява да спира за престой. Поради това съдът намира, че в случая следва да се приложи разпоредбата на чл. 25 от ЗАНН, според която въз. Н. не следва да носи административнонаказателна отговорност, тъй като **дадената му служебна заповед, е съдържала извършване на очевидно за него нарушение.**“

Възрастовите и рационални (психически, волеви) критерии относно административнонаказателноотговорния капацитет на лицата са намерили своето място в чл. 26 от ЗАНН. Първата алинея приема, че административнонаказателно отговорни са пълнолетните лица, навършили 18 години, които са извършили административни нарушения в състояние на вменяемост. Втората алинея е в смисъл, че административнонаказателно отговорни

са и непълнолетните, които са навършили 16 години, но не са навършили 18 години, когато са могли да разбират свойството и значението на извършеното нарушение и да ръководят постъпките си. Третата алинея разяснява, че за административни нарушения, извършени от малолетни, непълнолетни на възраст от 14 до 16 години и поставени под пълно запрещение, отговарят съответно родителите, попечителите или настойниците, които съзнателно са допуснали извършването им.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „Нееднакво се решава въпросът за субективната страна на деянията при отговорността на родителите, попечителите и настойниците за извършените от малолетните, непълнолетните на възраст до 16 години и поставените под пълно запрещение административни нарушения. В чл. 26, ал. 3 от ЗАНН те са обявени за административнонаказателно отговорни, ако „съзнателно са допуснали“ извършването на нарушението от постановените под техен контрол лица. Понятието „съзнателно“ допускане на извършване на административно нарушение от малолетните, непълнолетните до 16 години и на поставените под пълно запрещение **има предвид умишлената форма на вина** у родителите, попечителите и настойниците, която включва както прекия, така и евентуалния умисъл, но не и непредпазливостта.“

Раздел V: Нормативно-методологична основа за определяне на административните наказания

Разпоредбата на чл. 27, ал. 1 от ЗАНН указва, че административното наказание се определя съобразно с разпоредбите на този закон в границите на наказанието, предвидено за извършеното нарушение.

Из Решение № 1579 от 7.10.2014 г. на РС – Бургас по а. н. д. № 3098/2014 г., XIV състав, докладчик съдията Диана Ганева: „Посочването на санкционната норма в НП е от значение за извършване на проверката относно спазване на правилата за определяне и индивидуализация на административното наказание, регламентирани в чл. 27 от ЗАНН. Съгласно разпоредбата на чл. 27 от ЗАНН „Административното наказание се определя съобразно разпоредбите на този закон в границите на наказанието, предвидено за извършеното нарушение“. В този смисъл непосочването в НП на санкционната норма, въз основа на която е определен конкретния вид и размер на наказанието, **е пречка да се провери дали наложеното наказание е в границите, предвидени за извършеното нарушение.** В случая в НП не е посочен законовият текст, на базата на който е определено и наложено наказание на жалбоподателя, което е съществено процесуално нарушение и е самостоятелно основание за отмяна на наказателното постановление без съда да разглежда спора по същество.“

Втората алинея на чл. 27 от ЗАНН посочва, че при определяне на наказанието се вземат предвид тежестта на нарушението, подбудите за неговото извършване и другите смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства, както и имотното състояние на нарушителя. Това изисква извършването на сериозна *познавателно-аналитична дейност по конкретния случай* от страна на административнонаказващия орган.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „При определяне на административните наказания следва да се имат предвид **целите на административното наказание**, определени в чл. 12 от ЗАНН, както и изискванията на чл. 27 от ЗАНН – да се отчитат тежестта на конкретното нарушение, подбудите за неговото извършване и другите смекчаващи и отегчаващи обстоятелства и имотното състояние на нарушителя, а също така и обществената опасност и динамиката на съответния вид административни нарушения.“

Третата алинея на чл. 27 от ЗАНН приема, че смекчаващите обстоятелства обуславят налагането на по-леко наказание, а отегчаващите – на по-тежко наказание. Точно тук намира силно проявление общият принцип в правото – *принципът на съразмерност (пропорционалност)*.

Из Решение № 575 от 7.10.2014 г. на РС – Ботевград по а. н. д. № 444/2014 г., докладчик съдията Иванка Йолова: „Основателно е единствено оплакването за явна несправедливост на наложеното наказание. В делото липсват доказателства, които да обусловят налагането на по-тежко от минималното за случая наказание, а нарушението е за първи път, поради което органът е следвало да наложи минималното наказание от 1500 лв., или да изложи мотиви за определяне на наказанието в завишен размер, **каквито мотиви липсват в НП.** Намаляването на наказанието на минимума не представлява толериране и омаловажаване на нарушението, а е в съответствие с разпоредбата на чл. 27, ал. 3 от ЗАНН, тъй като от страна на органа не са посочени никакви отегчавачи обстоятелства, които да обусловят налагане на по-тежко от минималното наказание.“

Текстът на четвъртата алинея на чл. 27 от ЗАНН дава правило за изключение – заменяването на предвидените за нарушенията наказания с по-леки по вид не се допуска освен в случаите, предвидени в чл. 15, ал. 2.

Петата алинея на чл. 27 постановява законова забрана – не се допуска също така определяне на наказание под предвидения най-нисък размер на наказанията глоба и временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „Недостатъчна активност се проявява при разкриване обстоятелствата, **имащи значение за вида и размера на наказанието.** Както съдилищата, така и административнонаказващите органи не полагат необходимите условия за събиране достатъчно доказателства относно обстоятелствата, при които е извършено нарушението, за подбудите и за имотното състояние на нарушителя. Има случаи, когато, независимо от липса на данни за имотното състояние на нарушителя, позовавайки се само на негови изявления, съдилищата намаляват глобите.“

Нормативните възможности в административното наказване при наличието на *института на маловажността* са разписани в чл. 28 от ЗАНН. Правилото е, че наказващият орган може да не наложи наказание, като предупреди нарушителя устно или писмено, че при повторно извършване на нарушение ще му бъде наложено административно наказание. Глаголната форма „може“ води до възможността за преценка от страна на органа, до избор между възможности. Тази преценка трябва да е обективна и да води до постигане на целта на закона и с тези средства. Тоест, *дискреционната власт на наказващия орган трябва винаги да е в рамките на закона и да е насочена към постигането на неговите цели.* Възможностите пред наказващия орган тук са три – *да наложи наказание, или да предупреди писмено, или да предупреди устно.*

Из Постановление № 7 от 4.11.1985 г. по н. д. № 4/85 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание: „б. В съдебната практика съществуват различия по въпроса: в административнонаказателното производство по глава осма, раздел пети от НПК освен нормите на Наказателния кодекс, прилагат ли се и нормите на Закона за административните нарушения или наказания? Деянията по чл. 78а от НК са престъпления, а не административни нарушения. Само предвидената за тях наказателна отговорност при определени условия се заменя с административнонаказателна. При решаване на въпросите за съставомерността на деянието, формите на съучастие, опита и други, и при освобождаване от наказателна отговорност по чл. 78а от НК се прилагат разпоредбите на НК. След освобождаването от наказателна отговорност, когато съдът ще налага административно наказание по чл. 78а от НК, се прилагат разпоредбите на Закона за административни нарушения и наказания, включително и чл. 27 от ЗАНН, а не чл. 55 от НК. Не може обаче да се приложи чл. 28 б. „а“ ЗАНН и да не се наложи административно наказание, защото деецът вече веднъж е освободен от наказателна отговорност. От друга страна, административното наказание се прилага за престъпление по чл. 78а НК, **а не за административно нарушение**, по отношение на което се прилага чл. 28 от ЗАНН. В същото производство се прилагат нормите на ЗАНН и в случаите, предвидени в чл. 458 и чл. 159 от НПК.“

В разпоредбата на чл. 29 от ЗАНН е отразено, че за маловажни случаи на административни нарушения, извършени от непълнолетни, наказващите органи изпращат съставените актове на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните за налагане мерки от възпитателен характер.

Из Тълкувателно решение № 1 от 12.12.2007 г., Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Наказателната колегия, докладчик съдията Блага Иванова: „Общото събрание на Наказателната колегия във Върховния касационен съд на Република България, за да се произнесе, взе предвид следното: В чл. 28 от ЗАНН е предвидено, че за „маловажни случаи“ на административни нарушения, наказващият орган може да не наложи наказание, като предупреди нарушителя, устно или писмено, че при повторно извършване на нарушение ще му бъде наложено административно наказание. При тълкуване на посочената норма следва да се съобразят същността и целите на административнонаказателното производство, уредено в ЗАНН, като се има предвид и субсидиарното приложение на НК и на НПК. Административнонаказателният процес е строго нормирана дейност, при която за извършено административно нарушение се налага съответно наказание, а прилагането на санкцията на административнонаказателната норма, във всички случаи, е въпрос само на законосъобразност и никога на целесъобразност. Общото понятие на административното нарушение се съдържа в чл. 6 от ЗАНН. В чл. 28 и чл. 39, ал. 1 от ЗАНН законът си служи още с понятията „маловажни“ и „явно маловажни“ нарушения. При извършване на преценка дали са налице основанията по чл. 28 ЗАНН, наказващият орган е длъжен да приложи правилно закона, като отграничи „маловажните“ случаи на административни нарушения от нарушенията, обхванати от чл. 6 от ЗАНН. Когато деянието представлява „маловажен“ случай на административно нарушение, той следва да приложи чл. 28 от ЗАНН. Прилагайки тази разпоредба, наказващият орган всъщност освобождава от административнонаказателна отговорност, а това освобождаване не може да почива на преценка по целесъобразност. Изразът в закона „може“ не обуславя действие при „оперативна самостоятелност“, а означава възлагане на компетентност. Отнася се за особена компетентност на наказващия орган за произнасяне по специален, предвиден в закона ред, а именно – при наличие на основанията по чл. 28 от ЗАНН, да не наложи наказание и да отправи предупреждение, от което произтичат определени законови последици. Ако се приеме становището за преценка по целесъобразност, биха се създали условия за неравно третиране на нарушителите в сходни по съдържанието си случаи. Такъв подход би влязъл в противоречие с принципа за равенство на гражданите пред закона, закрепен в чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България. Преценката за „маловажност на случая“ подлежи на съдебен контрол. В неговия обхват е включва и проверката за законосъобразност на преценката по чл. 28 от ЗАНН. Когато съдът констатира, че предпоставките на чл. 28 от ЗАНН са налице, но наказващият орган не го е приложил, това е основание за отмяна на наказателното постановление, поради издаването му в противоречие със закона. **Разбирането за обхвата на съдебния контрол е в съответствие и с практиката на Европейския съд по правата на човека** по приложението на чл. 6, ал. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, според която съдът не може да бъде ограничаван в своята юрисдикция, когато решава правния спор. Съдът не може да бъде обвързан от решението на административен орган и не може да бъде възпрепятстван в правомощията си да проучи в пълнота фактите, релевантни за спора, с който е сезиран. Съдът изследва и решава всички въпроси, както по фактите, така и по правото, от които зависи изходът на делото (виж решенията по делата „И. Д. срещу България“ от 28.04.2005 г., 43578/98, 2005, ЕСПЧ 271, параграфи 45, 47 – 49; „Шеврол срещу Франция“ от 13.02. 2003 г., 49636/99, 2003, ЕСПЧ 83, параграфи 76 и 77; „Ле Комт, Ван Льовен и Де Майер срещу Белгия“ от 23.06.1981 г., 6878/75, 7238/75, 1981, ЕСПЧ 3, пар. 51; „Злинсат, спол, С.Р.О. срещу България“ от 15.06.2006 г., 57785/00, 2006, ЕСПЧ 627, пар. 73; „Янакиев срещу България“ от 10.08. 2006 г., 40476/98, 2006, ЕСПЧ 725, параграфи 67 и 68, и други). По тези съображения и на основание чл. 124, ал. 1, т. 1 от Закона за съдебната власт, Общото събрание на Наказателната колегия във Върховния касационен съд на Република България, Р Е Ш И: Преценката на административнонаказващия орган за „маловажност“ на случая по чл. 28 от ЗАНН се прави по законосъобразност и подлежи на съдебен контрол.“

Из Решение № 319 от 6.10.2014 г. на РС – Казанлък по а. н. д. № 769/2014 г., IV състав, докладчик съдия Михаил Михайлов: „Освен това, съгласно този законов текст, АНО може да издаде наказателно постановление, с което да наложи административно наказание, само ако не са налице основания за приложение на разпоредбите на чл. 28 и чл. 29 от

ЗАНН. Това свое задължение наказващият орган не е изпълнил. Съгласно ТР № 1 от 12.12.2007 г. на ВКС, при извършване на преценка относно наличие на предпоставки за прилагане на чл. 28 от ЗАНН, **наказващият орган е длъжен да приложи правилно закона, като отграничи маловажните случаи** на административни нарушения от тези, обхванати от чл. 6 от ЗАНН. В настоящия случай такава преценка изобщо не е направена. В конкретния случай за въззивният съд не съществува предмет за проверка, във връзка с разглежданата разпоредба, при което единствената възможност е наказателното постановление да бъде отменено. Това е така, предвид обстоятелството, че преценката за маловажност на случая подлежи на съдебен контрол. В този обхват се включва и проверката за законосъобразност на преценката по член 28 от ЗАНН, която в процесния случай липсва, като съдът не може да я замести със своя такава. Следва да се има предвид, че преценката относно наличието на основания за прилагане разпоредбата на чл. 28 от ЗАНН, като задължителен елемент от съдържанието на наказателното постановление, кореспондира с правото на защита. Нарушителят, освен за какво е наказан, има законното право да узнае, както фактите, така и критериите, по които е определена степента на неговото нарушение, съответно защо деянието не е квалифицирано като маловажен случай. Липсата на такава преценка означава липса на мотиви в тази част на наказателното постановление, което пряко засяга правото на защита и води до неговата отмяна.“

Раздел VI: Общи правила

Текстът на чл. 30 гласи, че за отделни административни нарушения, които не са установени по реда, предвиден в чл. 2, ал. 1 и 2, се прилагат съответно чл. 31 и чл. 32.

Из Решение № 8419 от 11.11.2013 г. на РС – Благоевград по н. о. х. д. № 1184/2013 г., Мирослава Йорданова: „Съдът приема, че АУАН е съставен от некомпетентен орган, което опорочава, както съставения акт, така и издаденото въз основа на него наказателно постановление. Не се представиха нужните документи за установени вътрешноведомствени нормативни разпоредби, които да определят служителите на МВР като компетентни органи, имащи право да съставят акт по ЗНССПЕЕН 112. В този смисъл с чл. 30 от цитирания закон, който текст разпорежда, че министърът на вътрешните работи следва със своя заповед да определи служители на Министерството на вътрешните работи, които да извършват проверки и при установени нарушения да съставят актове по реда на Закона за административните нарушения и наказания. АУАН е съставен от некомпетентен орган, което от своя страна опорочава както съставения акт, така и издаденото на негова основа наказателно постановление и което само по себе си е **абсолютно и самостоятелно основание обжалването постановление изцяло да бъде отменено**. Следва да се има предвид и че по делото не се установи и компетентността на административно наказващия орган да издава НП по процесния закон – това тълкувано ведно с нормата на чл. 32, ал. 2 от ЗНССПЕЕН 112, НП се издава от директора на дирекция „Национална система 112“ или от директор на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи, или от оправомощени от тях длъжностни лица.“

Общата норма на чл. 31 от ЗАНН посочва, че който не изпълни или наруши законно разпореждане, заповед или наредба на орган на властта, включително във връзка със стопанските мероприятия на държавата, се наказва с глоба от 2 до 50 лева.

Отново **Из Тълкувателно решение № 46 от 24.11.1976 г. по н. д. 39/76 г., ОСНК:** „Административнонаказателна отговорност за привличане (вербуване) на работници за други окръзи без разрешение от съответните държавни органи по разпореждане № 144 от 14.04.1972 г. на Бюрото на Министерския съвет, допълнено с решение № 467 от 1.08.1973 г. от лица, които не заемат ръководна длъжност в държавни стопански организации и клоновете им, аграрно-промишлени комплекси, ТКЗС и ДЗС следва да се осъществява по реда на чл. 31 ЗАНН, ако нарушението е извършено при наличие на заповед на председателя на Окръжния народен съвет, издадена въз основа на чл. 2, ал. 2 от горното разпореждане във връзка с чл. 2, ал. 3 от ЗАНН, с която заповед се определя съставът на административното нарушение.“

Из Решение от 13.04.2014 г. на СРС по адм. д. № 725/2013 г., докладчик съдията Христина Гарванска, 115 състав: „Квалифициране от съда за първи път на нару-

шението като такова по чл. 31 от ЗАНН вр. чл. 31, ал. 1, т. 6 от Наредба № 34 е в съответствие с правомощието на съда по чл. 337 от НПК вр. чл. 84 от ЗАНН – за приложение на закон за същото, еднакво или по-леко наказуемо нарушение и с утвърдената съдебна практика по приложението на закона по наказателни дела – ТР № 57/84 г. н.д. № 13/84 г.; ОСНК, ТР № 5/69 г. н.д. № 3/69 г.; ОСНК, Р-е № 3/2001 г. на ВКС н.д. № 682/2000 г.; II н.о., Р-е № 624/1993 г. по н.д. № 579/92 г.; I н.о., Р-е № 213/95 г. н.д. № 88/95 г.; I н.о и ТР № 1/07 г. по т.н.д. № 1/05 г. на ВКС. **В случая по делото върното квалифициране на нарушението е допустимо и при съблюдаване на правилата**, осигуряващи правото на защита на жалбоподателя, тъй като видно от материалите – фактите на нарушението по чл. 31 от ЗАНН, вр. чл. 31, ал.1, т.6 от Наредбата се съдържат във връчения на жалбоподателя АУАН, посочен и от наказващия орган като фактическо основание за налагане на административно наказание, а от друга страна и съставът на административното нарушение, извършено от жалбоподателя, е по-леко наказуем от този по обжалваното НП. “

Разпоредбата на чл. 32, ал. 1 от ЗАНН е в смисъл, че който не изпълни или наруши постановление, разпореждане или друг акт, издаден или приет от Министерския съвет, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба от 100 до 2000 лева.

Из Решение № 6643 от 2.10.2014 г. на РС – Благоевград по н. о. х. д. № 1093/2014 г., докладчик съдията Георги Янев: „Жалбоподателката правилно и законосъобразно е санкционирана съгласно чл. 56 от ППЗОП, който предвижда при нарушение на правилника на виновните лица да се налага наказание по чл. 32 от ЗАНН. Последната посочена разпоредба предвижда наказание глоба за този, който не изпълни или наруши постановление, разпореждане или друг акт, издаден от МС, ако деянието не съставлява престъпление. В случая нарушеният ППЗОП е приет с Постановление на МС, а извършеното от Я. е административно нарушение. Правилно, с оглед характера на същото, както и отразеното обстоятелство, **че е за първи път**, е била наложена глоба в минималния предвиден размер от 100 лева.“

Втората алинея на същия текст указва, че който не изпълни или наруши акт по ал. 1, свързан със счетоводното, данъчното, митническото, валютното или екологичното законодателство, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба от 400 до 3000 лв.

Третата алинея постановява, че когато държавен служител при изпълнение на държавната служба не изпълни или наруши задължения, произтичащи от актовете по ал. 1 и 2, се наказва с глоба от 40 до 300 лв.

Алинея четвърта гласи, че разпоредбата на предходните алинеи се прилага за нарушенията на онези издадени или утвърдени от Министерския съвет актове, които изрично се позовават на този член.

Глава трета: УСТАНОВЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ НАРУШЕНИЯ, НАЛАГАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ НАКАЗАНИЯ

Раздел I: Общи положения

Правилото на чл. 33, ал. 1 от ЗАНН е, че когато за дадено деяние е възбудено наказателно преследване от органите на прокуратурата, административнонаказателно производство не се образува.

Втората алинея постановява, че когато се установи, че деянието, за което е образувано административнонаказателно производство, съставлява престъпление, производството се прекратява, а материалите се изпращат на съответния прокурор.

Из Решение на Съда на Европейския съюз, Люксембург, Люксембург, (голям състав) от 27.05.2004 г. (преюдициално запитване от Oberlandesgericht Nürnberg – Германия) – наказателно производство срещу Zoran Spasic, 2014/C 253/17, Дело C-129/14 PPU: Решение на Съда (голям състав) от 27.05.2004 г. (преюдициално запитване от Oberlandesgericht Nürnberg – Германия) – наказателно производство срещу Zoran Spasic (Преюдициално запитване – Спешно преюдициално производство – Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси – Харта на основните права на Европейския съюз – Членове 50 и 52 – Принципът ne bis in idem – Конвенция за прилагане на Споразумението от Шенген – Член 54 – Понятие за „изпълнена“ санкция и за санкция „в процес на изпълнение“): „1) Член 54 от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген от 14.6.1985 г. между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална Република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници, подписана в Шенген на 19.06.1990 г. и влязла в сила на 26.03.1995 г., който като условие за прилагането на **принципа ne bis in idem** предвижда, когато лицето е осъдено, санкцията да „е изпълнена“ или да „е в процес на изпълнение“, е съвместим с член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз, който гарантира този принцип. 2) Член 54 от Конвенцията трябва да се тълкува в смисъл, че ако само е платена глобата, наложена като наказание на лице, осъдено със същото решение на съд в друга държава членка и на наказание лишаване от свобода, което не е приведено в изпълнение, не може да се приеме, че санкцията е изпълнена или е в процес на изпълнение по смисъла на тази разпоредба.“

Нормата на чл. 34, ал. 1 указва, че не се образува административнонаказателно производство, а образуваното се прекратява, когато нарушителят е починал; или нарушителят е изпаднал в постоянно разстройство на съзнанието; или това е предвидено в закон или указ. Не се образува административнонаказателно производство, ако не е съставен акт за установяване на нарушението в продължение на три месеца от откриване на нарушителя или ако е изтекла една година от извършване на нарушението, а за митнически, данъчни, банкови, екологични и валутни нарушения, както и по Изборния кодекс, Закона за политическите партии, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за дружествата със специална инвестиционна цел, Закона срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, Част втора, Част втора „а“ и Част трета от Кодекса за социално осигуряване, Кодекса за застраховането и на нормативните актове по прилагането им и по Закона за регистър БУЛСТАТ – две години.

Из Тълкувателно решение 48 от 28.12.1981 г. по н.д. № 48/1981 г., ОСНК на ВС на НРБ: „2. Съобразно изискването на чл. 34, ал. 1, предл. 2 от ЗАНН административно наказателно производство не може да се образува, ако не е съставен акт за установяване на нарушението в продължение на три месеца от откриване на нарушителя или ако е изтекла

една година от извършване на нарушението. Тази разпоредба предвижда два давностни срока за административно наказателно преследване – тримесечен и едногодишен. Първият срок започва от деня, в който органът, който е овластен да състави акта, е узнал кой е нарушителят. **Бездействието на този орган повече от три месеца от откриване на нарушителя е пречка за съставяне на акта – изключва отговорността на нарушителя...**3. В редица случаи, с цел да се гарантира по-добра и по-пълна разкриваемост на административните нарушения, законите предвиждат два или повече *паралелно действащи контролни органи*. И при паралелно действащите контролни органи трябва да се изхожда от принципа, че нарушителят е субект на права в административно наказателното правоотношение, поради което е недопустимо да функционират две паралелни правоотношения по повод на едно и също нарушение. С откриване на нарушителя, от който и да е контролен орган, възниква административно наказателното правоотношение. И в този случай тримесечният срок тече от деня, в който за първи път е открит нарушителят от единия от паралелно действащите контролни органи. Нарушението и нарушителят са открити, а това е основание за съставяне на акта. Несъставянето на такъв в срока по чл. 34, ал. 1, предл. 2 от ЗАНН, което може да се получи, както от бездействието на първия, така и от бездействието на втория контролен орган, ще доведе до отпадане отговорността на нарушителя. Недопустимо е след изтичане на тримесечния срок по чл. 34, ал. 1, предл. 2 от ЗАНН паралелно действащият контролен орган при открито вече нарушение да съставя акт, който да има за последица създаване на административно наказателно правоотношение за нарушението, открито вече от надежните контролни органи. Това ще съставлява нарушение на чл. 31, ал. 1, предл. 2 от ЗАНН, предвиждащ, ограничен срок – тримесечен, само в който ограничен срок може да бъде съставен акт за извършено нарушение от кой и да е от паралелно действащите контролни органи.“

С **последната редакция** на втората алинея на чл. 34 (доп. – ДВ, бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.), текстът изглежда така: За нарушение на нормативен акт, уреждащ бюджетната, финансово-стопанската и отчетната дейност по чл. 32, ал. 1, т. 1 от Закона за държавната финансова инспекция, както и за нарушение на нормативен акт, уреждащ хазартната дейност и мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и за нарушение на Закона за енергетиката, Закона за енергията от възобновяеми източници и подзаконовите нормативни актове по прилагането им, както и за нарушение на Закона за независимия финансов одит, не се образува административнонаказателно производство, ако не е съставен акт за установяване на нарушението в продължение на шест месеца от откриване на нарушителя или ако са изтекли повече от пет години от извършване на нарушението. В тези случаи предвидените срокове в ал. 1 не се прилагат.

Третата алинея на чл. 34 дава правилото, че образуваното административнонаказателно производство се прекратява, ако не е издадено наказателно постановление в шестмесечен срок от съставянето на акта.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „12. При образуване на административнонаказателни производства и при разглеждане на жалбите срещу наказателните постановления в районните съдилища не винаги се прави проверка на сроковете по чл. 34 от ЗАНН, а това довежда в някои случаи до **неоснователно административнонаказателно преследване**. Административнонаказателните органи и съдилищата са длъжни служебно да следят и да не предприемат, и съответно да прекратят започнатото производство, щом като установят, че от откриване на нарушението до съставяне на акта е изтекъл тримесечният срок, че наказателното постановление е издадено след шестмесечния срок от съставянето на акта или е изтекла една година от нарушението.“

Из Тълкувателно постановление № 1 от 27.02.2015 г. ОСС от НК на ВКС и ОСС от II колегия на ВАС: „1. Давността е период от време, определен в закон, с изтичането на който титулярят на едно право губи предоставената му от закона възможност да го осъществи. В гражданското право са познати институтите на **погасителната и придобивната давност**, като общото между тях е, че те са юридически факти от рода на юридическите събития – периоди от време, с изтичането на които правната норма свързва определени правни последици. В наказателното право давността е само погасителна и е свързана с два призна-

ка: позитивен – изтичане на установен от закона срок от време след довършване на деянието или влизане в сила на присъдата, и негативен – пасивност от страна на надлежните органи за изпълнение на наказанието. Давността се прилага служебно, като държавата губи своето материално право да наложи наказание на дееца и да изпълни вече наложено му наказание. Давността погасява наказателната отговорност, което на свой ред прави наказателното производство недопустимо. В тълкувателната си дейност по ЗАНН ВС последователно е застъпвал тезата за давностен характер на сроковете по чл. 34 от ЗАНН. В т. 2 на ТР № 48/28.12.1981 г. по н.д. № 48/1981 г. на ОСНК на ВС е прието, че тази разпоредба предвижда два давностни срока за наказателно преследване – тримесечен и едногодишен. С ТР № 112/16.12.1982 г. по н.д. № 96/1982 г. на ОСНК на ВС пък е възприето, че институтите на спиране и прекъсване на давността за наказателно преследване – чл. 81 от НК, се прилагат и за давността по чл. 34 от ЗАНН. В такъв смисъл е и ТР № 44/29.12.1983 г. по н.д. № 29/1982 г. на ОСНК на ВС. Въпреки че посочените тълкувателни решения не са били задължителни за съдилищата съгласно действащата към момента на приемането им разпоредба на чл. 52, ал. 1 от ЗУС (отм.), а само за ръководство на съдилищата, същите не са загубили своята актуалност. По подобие с наказателното право, с изтичане на давностните срокове по чл. 34 от ЗАНН се погасява възможността да бъдат реализирани всички правомощия на наказващия орган по административнонаказателното правоотношение. Давността погасява възможността за реализирането на отговорността, следователно изключва възможността за реализиране на материалното санкционно правоотношение изобщо. Давността е материалноправен институт с процесуални последици, тъй като погасява възможността за реализиране на отговорността. Тя е свързана с идеята, че продължителното бездействие на правоимащия субект (административнонаказващия орган) създава неоправдано положение на несигурност в правния мир. Давностните срокове са материалноправни, и като такива са различни по своя характер и правни последици от преклузивните срокове, като с тях наказателното преследване се изключва, погасява се правото да се търси отговорност. Заедно с това преклузивните срокове не се спират и не се прекъсват с действията на надлежните органи, за разлика от давностните такива. От съдържанието на относимите разпоредби на ЗАНН и проследяване на тълкувателната дейност на ВС по този въпрос може да се направи еднозначен извод, че става въпрос за давност, която е обвързана с момента на съставяне на акт за установяване на нарушение, поставящ началото на административнонаказателното производство в две хипотези – от откриване на нарушителя или от извършване на нарушението. Касае се до материалноправни срокове, видно както от систематичното място на разпоредбата на чл. 34 от ЗАНН, така и от уредените хипотези за тяхното спиране и прекъсване (чл. 36, ал. 2, чл. 43, ал. 6 от ЗАНН, чл. 25 от НПК, вр. чл. 84 от ЗАНН). Изложеното дава основание да се приеме, че **сроковете по чл. 34 от ЗАНН са давностни.**“

Нормата на чл. 35 от ЗАНН съдържа в себе си постулатите на *res iudicata* и *pre iudicio*. Влязлото в сила решение на съда по гражданско дело е задължително за наказващия административен орган по въпросите за гражданското състояние и за правото на собственост.

Раздел II: Образуване на административнонаказателно производство

Началният момент на производството е нормативно закрепен в чл. 36, ал. 1 от ЗАНН – административнонаказателно производство се образува със съставяне на акт за установяване на извършеното административно нарушение. Това означава, че не могат да бъдат поддържани илюзиите, че производството започва от някакъв друг момент, например – съставяне на „констативен протокол“ или нещо друго.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „7. Отразените в акта за констатиране на административното нарушение фактически констатации **не се считат** за установени до доказване на противното и затова административнонаказателното обвинение следва да се установи с допустимите от закона доказателства.“

Втората алинея на същия текст е категорична – без приложен акт административнонаказателна преписка не се образува, освен в случаите, кога-

то производството е прекратено от съда или прокурора, и е препратено на наказващия орган.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „б. С решение № 93/60 г. на ОСНК на Върховния съд бяха дадени указания, че когато по наказателно дело от общ характер в съдебно заседание се установи, че деянието не е престъпление, а е административно нарушение, съдът може да постанови осъдителна присъда и да наложи административно наказание. Изхожда се от разбирането, че само по изключение административните юрисдикции могат да издават наказателни постановления за престъпни деяния от административен характер. Административните нарушения са **отделен и различен от престъплението вид нарушения** на установения ред на държавното управление, санкционирането на които е възложено на административнонаказващите органи. Законът за административните нарушения и наказания предоставя на съда правомощието да упражнява само съдебен контрол върху административнонаказателната дейност, но не и да осъществява такава дейност. В тези случаи съдилищата следва да изпращат делата като преписки на административнонаказващите органи, както се предвижда в чл. 36, ал. 2 от ЗАНН. Затова следва да се обезсили т. 3 на тълкувателно решение № 93/60 г., ОСНК.“

В чл. 37, ал. 1 от ЗАНН е оразено като общо правило, че актове могат да съставят длъжностните лица, които са посочени изрично в съответните нормативни актове.

Из Определение от 13.05.2009 г. по адм.д. № 2065/2009 г. на Административен съд – София- град, докладчик съдия Мартин Аврамов: „Предмет на контрол за законосъобразност в съдебноадминистративното производство са административните актове по смисъла на чл. 21, ал. 1 – 4 от АПК. Алинея 1 от цитирания текст приравнява на административен акт и отказът да се издаде такъв акт. Преценката за наличието на отказ, който се разглежда по реда на чл. 145 – 178 от АПК, се обуславя от това дали актът, чието издаване се отказва, притежава качеството на административен акт. Производствата по Закона за административните нарушения и наказания **се образуват служебно** от компетентните длъжностни лица със съставяне на акт за установяване на административно нарушение (чл. 36, ал. 1 и чл. 37 от ЗАНН). Според чл. 59, ал. 1 от ЗАНН пред районния съд по реда на съдебното административнонаказателно производство се обжалва единствено наказателното постановление, не и отказа за неговото издаване, респ. за образуване на административнонаказателно производство. След като проверката относно законосъобразността на НП се осъществява по различен процесуален ред, а отказа да се образува производство по ЗАНН въобще не е обект на съдебен контрол, на още по-малко основание той може да бъде квалифициран като административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК. Липсата на подлежащ на оспорване акт обуславя недопустимостта на образуваното производство, поради което то следва да бъде прекратено на основание чл. 159, т. 1 от АПК.“

Има и друга възможност за кръг от лица, които могат да са актосъставители – лицата, определени от ръководителите на ведомствата, организациите, областните управители и кметовете на общините, на които е възложено приложението или контрола по приложението на съответните нормативни актове.

Из Решение № 6545 от 15.06.2006 г. по адм.д. № 1834/2006 г., III отд. на ВАС, докладчик председателя Пенка Гетова: „Актовете за установяване на административно нарушение по ЗДВП се съставят от длъжностно лице по смисъла на чл. 37, ал. 1, б. „б“ от ЗАНН и чл. 93, т. 1, б. „а“ от НК, тъй като чл. 85 от ЗАНН изрично препраща за определяне на понятието „длъжностно лице“ към НК. Касае се за **властнически правомощия**, които държавата чрез закон е делегирала на органи на местното самоуправление, които са част от местната администрация. Именно затова в чл. 167, ал. 2 от ЗДВП се дава възможност на кмета на общината да определи „служба за контрол“ от структурата на общинската администрация, която вече е одобрена съгласно чл. 21, ал. 2 от ЗМСМА от общинския съвет, като последният единствено е оторизиран да създава служби на общинската администрация, съгласно чл. 15 от ЗМСМА. Този извод се налага от тълкуването на чл. 167, ал. 2 от ЗДВП, в който законодателят е използвал понятието „да определи служба за контрол“, а не понятието „да създаде служба за контрол“, което е правомощие само на общинския съвет. Съдържанието на понятието „служба за контрол“ като част от структурата на общинската администрация на-

пълно кореспондира със съдържанието на чл. 37, ал. 1, б. „б“ от ЗАНН, съгласно който административни актове за установяване на административни нарушения могат да съставят длъжностни лица, определени от кметовете на общините, на които е възложен контролът по прилагането на съответния нормативен акт. В разглеждания случай кметът на община Сливен в противоречие с посочените законови разпоредби на чл. 167, ал. 2 от ЗДвП е определил да бъде контролирано спазването на нормативен акт от търговско дружество, тъй като неговите служители не изпълняват служба в държавно учреждение или в определена институция по смисъла на чл. 93, ал. 1 от НК.“

Като допълнение към горния кръг актосъставители, актове могат да съставят и представители на обществеността, ако са овластени за това с нормативен акт.

Разпоредбата на чл. 39, ал. 1 от ЗАНН приема, че за явно маловажни случаи на административни нарушения, установени при извършването им, овластените за това органи налагат на място, срещу квитанция, глоба до размера, предвиден в съответния закон или указ, но не повече от 10 лева.

Отново **Из Тълкувателно решение № 1 от 12.12.2007 г. по т.н.д.№ 1/2007 г., ОСНК на ВКС, докладчик съдията Блага Иванова:** „В чл. 28 от ЗАНН е предвидено, че за „маловажни случаи“ на административни нарушения, наказващият орган може да не наложи наказание, като предупреди нарушителя, устно или писмено, че при повторно извършване на нарушение ще му бъде наложено административно наказание. При тълкуване на посочената норма следва да се съобразят същността и целите на административнонаказателното производство, уредено в ЗАНН, като се има предвид и субсидиарното приложение на НК и НПК. **Административнонаказателният процес е строго нормирана дейност**, при която за извършено административно нарушение се налага съответно наказание, а прилагането на санкцията на административнонаказателната норма, във всички случаи, е въпрос само на законосъобразност и никога на целесъобразност. Общото понятие на административното нарушение се съдържа в чл. 6 от ЗАНН. В чл. 28 и чл. 39, ал. 1 от ЗАНН, законът си служи още с понятията „маловажни“ и „явно маловажни“ нарушения. При извършване на преценка, дали са налице основанията по чл. 28 от ЗАНН, наказващият орган е длъжен да приложи правилно закона, като отграничи „маловажните“ случаи на административни нарушения от нарушенията, обхванати от чл. 6 от ЗАНН. Когато деянието представлява „маловажен“ случай на административно нарушение, той следва да приложи чл. 28 от ЗАНН. Прилагайки тази разпоредба, наказващият орган всъщност освобождава от административнонаказателна отговорност, а това освобождаване не може да почива на преценка по целесъобразност. Изразът в закона „може“ не обуславя действие при „оперативна самостоятелност“, а означава възлагане на компетентност. Отнася се за особена компетентност на наказващия орган за произнасяне по специален, предвиден в закона ред, а именно – при наличие на основанията по чл. 28 от ЗАНН, да не наложи наказание и да отправи предупреждение, от което произтичат определени законови последици. Ако се приеме становището за преценка по целесъобразност, биха се създали условия за неравно третиране на нарушителите в сходни по съдържанието си случаи. Такъв подход би влязъл в противоречие с принципа за равенство на гражданите пред закона, закрепен в чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България. Преценката за „маловажност на случая“ подлежи на съдебен контрол. В неговия обхват се включва и проверката за законосъобразност на преценката по чл. 28 от ЗАНН. Когато съдът констатира, че предпоставките на чл. 28 от ЗАНН са налице, но наказващият орган не го е приложил, това е основание за отмяна на наказателното постановление поради издаването му в противоречие със закона. Разбирането за обхвата на съдебния контрол е в съответствие и с практиката на Европейския съд по правата на човека по приложението на чл. 6, ал. 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, според която съдът не може да бъде ограничаван в своята юрисдикция, когато решава правния спор. Съдът не може да бъде обвързан от решението на административен орган и не може да бъде възпрепятстван в правомощията си да проучи в пълнота фактите, релевантни за спора, с който е сезиран. Съдът изследва и решава всички въпроси, както по фактите, така и по правото, от които зависи изходът на делото (виж решенията по делата „И. Д. срещу България“ от 28.04.2005 г., № 43578/1998 г., 2005 г., ЕСПЧ 271, § 45, § 47 – § 49, „Шеврол срещу Франция“ от 13.02. 2003 г., № 49636/1999, 2003 г., ЕСПЧ 83, § 76 и § 77, „Ле Комт, Ван Льовен и Де Майер срещу Белгия“ от 23.06.1981 г., № 6878/1975 г., № 7238/1975 г., 1981 г., ЕСПЧ 3, § 51, „Злинсат, спол, С. Р. О. срещу България“ от 15.06.2006 г., № 57785/2000 г., 2006 г.,

ЕСПЧ 627, § 73, „Янакиев срещу България“ от 10.08. 2006 г., № 40476/1998 г., 2006 г., ЕСПЧ 725, § 67 и § 68 и други).“

Втората алинея е в смисъл, че за маловажни случаи на административни нарушения, установени при извършването им, когато това е предвидено в закон или указ, овластените контролни органи могат да налагат на местонарушението глоби в размер от 10 до 50 лв. За наложената глоба се издава фиш, който съдържа данни за самоличността на контролния орган и на нарушителя, мястото и времето на нарушението, нарушените разпоредби и размера на глобата. Фишът се подписва от контролния орган и от нарушителя, че е съгласен да плати глобата, и се изпраща на финансовия орган на съответната общинска администрация за изпълнение. На нарушителя се дава препис, за да може да заплати доброволно глобата.

Из Решение от 2008 г. по КНАХД № 5026/2008 г. на Административен съд – София-град, докладчик съдията Росица Драганова: „Относно твърдението за маловажност на извършеното нарушение, поради което следвало административнонаказващият орган да приложи разпоредбата на чл. 39, ал. 2 от ЗАНН, то също е неоснователно, тъй като съгласно цитираната разпоредба, налагането на **глоба чрез фиш** за маловажни нарушения, установени при извършването им следва да е предвидено изрично като възможност в специалния закон, а такава разпоредба в ЗЗП липсва.“

Из Решение № 20 от 22.01.2013 г. по адм.д. № 978/2012 г. на Административен съд – Плевен, докладчик съдията К.П.: „Последното е постановено в противоречие с материалния закон, при съобразяване с разписаното в нормата на чл. 126б, ал. 1, в редакцията ѝ към момента на издаване на НП. В тази разпоредба е предвидено, че при наличие на „Маловажен случай“, за конкретното нарушение законодателят е предвидил, че органът може да наложи глоба в размерите по чл. 39, ал. 2 от ЗАНН, като издаде на нарушителя фиш. От същото следва, че в правомощията на наказващия орган е предоставено правото на преценка относно тежестта на нарушението, респективно оценяването му като „маловажен случай“, както и че при извършване на такава преценка, същият не следва да процедира по общоустановения ред, а **следва да издаде фиш**. Няма спор, че преценката за наличие на маловажност при конкретно нарушение, извършена от страна на органа, съответно неизвършването на такава, може да е предмет на разглеждане за законосъобразност от страна на съда. Същият обаче не може да замести органа чрез издаване на фиш, какъвто е специално предвиденият ред при „маловажни случаи“ по ЗАДС. В случай, че съдът прецени, че органът незаконосъобразно не е установил и приложил института „маловажност“ чрез издаването на фиш, същият няма правомощието да го замести чрез изменяване на наказателното постановление, а следва да прецени същото като незаконосъобразно и да го отмени, доколкото преценката за наличие на обстоятелствата, обосноваващи приложението на този институт (арг. ТР 1), е елемент от законосъобразността на оспорваното наказателно постановление. По тези съображения, съдът макар и правилно да е преценил наличието на „маловажен случай“ при конкретното нарушение, неправилно е процедира, като е изменил наказателното постановление, вместо да го отмени.“

Алинея трета постановява, че ако нарушителят оспори нарушението или откаже да плати глобата, за нарушението се съставя акт съгласно разпоредбите на този раздел.

Четвъртата алинея разпорежда, че за случаи на административни нарушения, установени и заснети с техническо средство или система, в отсъствие на контролен орган и нарушител, когато това е предвидено в закон, овластените контролни органи могат да налагат глоби в размер над необжалваемия минимум по ал. 2, за което се издава електронен фиш.

Из Решение № 166 от 21.01.2013 г. по КНАХД № 3649/2012 г. на Административен съд – Пловдив, докладчик съдия Явор Колев: „Настоящият касационен състав намира, че преди всичко представеният електронен фиш не отговаря на изискването, посочено в чл. 39, ал. 4 от ЗАНН, според който „За случаи на административни нарушения, установени и заснети с техническо средство или система, в отсъствие на контролен орган и нарушител, когато това е предвидено в закон, овластените контролни органи могат да налагат глоби

в размер над необжалваемия минимум по ал. 2, за което се издава електронен фиш“. Или от текста на изменението на ЗАНН, с което са направени и основните изменения в ЗДвП, е категорично ясно, че и в случая с електронните фишове (както и с наказателните постановления) е необходимо волеизявление, т.е. правен акт на компетентен орган в системата на МВР, за което се съставя нарочен документ (електронен фиш), предметяващ установеното първоначално в електронен вид в нарочна база данни нарушение. Или и тук, както при НП, е необходимо правораздаването да се извърши от определени субекти, които следва да преценят наличието или липсата на предпоставките за ангажиране на съответния вид юридическа отговорност. В тази връзка развитието на правото не е стигнало до там да се приеме, че тази дейност (извън заснемането и установяването), т.е. субсумирането на обективните факти, може също да бъде извършена като дейност по електронен път от съответните технически средства т.е. последните все още не са и не могат да са явят в изискуемото се и в тези случаи съгласно ЗАНН качество на „...овластените контролни органи...“. При това положение не става ясно, представеният по делото електронен фиш, **от кого всъщност е издаден**, тъй като е представен във вида „Вярно с оригинала“ и подпис на служителя на сектор „ПП“ „Сп. Стоев“. На първо място не става ясно с кой оригинал е сверен представеният по делото фиш, а е очевидно, че заверката (волеизявлението) на служителя е направена, с оглед нуждите на съдебното производство, а не и преди това. Освен това не се установява лицето Стоев да е овластено да налага административни наказания с електронен фиш. По отношение на конкретните оплаквания с касационната жалба следва да се посочи, че действително описанието на нарушението, вменено на Дамянова е оскъдно. След като се сочи, че деянието е извършено извън населено място, не става ясно по какви причини разрешената скорост на посочения участък от пътя е само 60 км/ч., респ. визирането на чл. 21, ал. 2 от ЗДвП не е достатъчно, тъй като там изрично се сочи необходимостта от сигнализиране с пътен знак. Такъв обаче в казуса не се сочи, което представлява съществен пропуск при описание на нарушението.“

Стриктното нормативно правило на чл. 40, ал. 1 от ЗАНН е, че актът за установяване на административното нарушение се съставя в присъствието на нарушителя и свидетелите, които са присъствали при извършване или установяване на нарушението.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „10. Актосъставителите допускат нарушения на чл. 40 от ЗАНН. При наличие на очевидци на нарушението или на неговото констатиране в акта се посочват за свидетели **други лица, присъствали само при съставянето** му. Това затруднява дейността на административнонаказващите органи и съдилищата при разкриване на обективната истина.“

Втората алинея посочва, че когато нарушителят е известен, но не може да се намери или след покана не се яви за съставяне на акта, актът се съставя и в негово отсъствие.

Из Решение № от 19.02.2014 г. по КАНД № 45/2014 г. на Административен съд – Перник, докладчик съдията Стефан Станчев: „Касационен състав изцяло споделя констатациите на РС за това, че има нередовна процедура по съставяне на АУАН. Не се спори, че ответникът по касационната жалба е бил надлежно поканен, видно от приложените по административно наказателната преписка да се яви на 26.04.2013 г. в 14 часа в РЗОК за съставяне на АУАН. За това не се спори от административно наказаното лице. Поканата му е връчена на 26.04.2013 г., в 9 ч., което е удостоверено с подписа й. Изрично е посочено в поканата, че при неявяване, АУАН ще бъде съставен по реда на чл. 40, ал. 2 от ЗАНН. Процедурата по този ред би била перфектно завършена, ако АУАН беше съставен на датата, за която нарушителят е бил надлежно поканен. АУАН е съставен на 7.05.2013 г. при условията на чл. 40, ал. 2 от ЗАНН. Този етап от административно наказателното производство е приключен при съществено процесуално нарушение, което опорочава цялата процедура и следващи действия на АНО. След като е определена дата за съставяне на АУАН и нарушителят е уведомен за това, АНО е бил задължен да извърши процесуалното действие, така както го е определил. Съставянето на АУАН на дата, **различна от тази, определена за това действие от АНО изцяло е в нарушение с изискванията на чл. 40 от ЗАНН**. Съставянето на акта на произволно избраната от АНО дата – 7.05.2013 г. е без каквато и да било правна стойност. Липсата на надлежно съставен АУАН, в която и да е от хипотезите на чл. 40 от ЗАНН е съществено процесуално нарушение, което не подлежи на саниране с каквито и да било дейст-

вия от страна на АНО. В съставения АУАН незаконосъобразно е посочено, че същият е съставен на 7.05.2013 г., при условията на чл. 40, ал. 2 от ЗАНН, като нарушителят не се е явил за съставяне на акта, след като е бил поканен с описаната по изх. номер покана от 22.04.2013 г. Има съществена подробност, че никой, никога не е канил ответника по касационната жалба, в качеството му на нарушител за 7.05.2013 г.“

Алинея трета на чл. 40 от ЗАНН приема, че при липса на свидетели, присъствали при извършването или установяването на нарушението, или при невъзможност да се състави акт в тяхно присъствие, той се съставя в присъствието на двама други свидетели, като това изрично се отбелязва в него.

Из Решение № 1740 от 1.07.2013 г. по АНД № 2273/2013 г. на Районен съд – Пловдив, докладчик съдията Екатерина Роглекова: „В противоречие с изискването на чл. 40, ал. 3 от ЗАНН актът за установяване на административно нарушение е съставен в присъствието на лице, което не е било, нито очевидец на нарушението, нито очевидец на установяването му, без да е била налице указаната в същата разпоредба отрицателна предпоставка – „липса на свидетели, присъствали при извършването или установяването на нарушението или невъзможност да се състави актът в тяхно присъствие“. Според доказателствата, Е.И. е съставила сама първо фиша, като в последствие К. без да е бил на нарушението е съставил и АУАН. Като свидетел е посочено трето лице. Впрочем, следва **актът да се подпише и от още един свидетел-неочевидец** и да се отбележи „изрично“, че двамата подписали го свидетели не са присъствали при реализирането или при констатирането на нарушението. Коментиранияте процедурни пороци са особено съществени в аспекта на обстоятелството, че актосъставителят също не е наблюдавал, нито нарушението, нито установяването му, така че не може да даде, интересуващата процеса информация по фактите, подлежащи на установяване. При тази процесуална ситуация е очевидно, че правото на защита на жалбоподателя, включващо възможността му да участва пълноценно в съдебния процес, като оборва доказателствата на противната страна, е съществено накърнено.“

Четвъртата алинея на чл. 40 от ЗАНН отразява рационалното правило, че когато нарушението е установено въз основа на официални документи, актът може да се състави и в отсъствие на свидетели.

Из Решение № 45 от 17.01.2014 г. по АНД № 1414/2013 г. на Районен съд – Пазарджик, докладчик съдията Елисавета Радина: „Основното възражение за процесуална неизправност на акта е посоченото основание за неговото издаване – чл. 40, ал. 4 от ЗАНН, според която норма, когато актът се издава въз основа на официален документ, той може да бъде съставен в отсъствието на свидетели. Нормата въвежда изключение от общото правило по чл. 40, ал. 1 от ЗАНН актът да бъде съставен в присъствието на и подписан от свидетели. Именно, защото въвежда изключение от правилото чл. 40, ал. 4 от ЗАНН се прилага при няколко кумулативни условия (**виж подробно „Процесът по ЗАНН“**, автори Лозан Панов и Ралица Илкова: 1. Нарушението, респ. всички негови елементи в обективно и субективно отношение да бъдат установими въз основа на официалния документ...2. Официалният документ да персонифицира в достатъчна степен нарушителя, за да не се налага разследване в тази посока, което да обуслови съставяне на редовен акт по общите правила...3. Официалният документ да е издаден при спазване на правилата за издаването му, вкл. и компетентността на автора му (според авторите, и напълно основателно, след като изключението елиминира участието на свидетел при съставянето на акта, то следва да е непорочен документът, въз основа на който се издава)...4. Официалният документ да има автор, който е извън системата на администрацията, към която принадлежи актосъставителя, за да се изключи възможен субективизъм (б.м. – това становище е твърде крайно и само съмнението за възможен субективизъм не го оправдава)...5. Официалният документ да е стабилен акт, тоест да е изключена възможността за отмяната му или изменението му...Вярно е, че авторът на акта неправилно е посочил документът, който му бил послужил като основание да премине към процедурата по чл. 40, ал. 4 от ЗАНН. В АУАН се сочи, че той е съставен по чл. 40, ал. 4 от ЗАНН и КП № 0158/4.03.2013 г. за съответствие на течното гориво с изискванията за качество. Тоест – от този документ, следва да е установимо, както извършването на нарушението във всички негови елементи в обективно и субективно отношение (не и по отношение на ЮЛ, които понасят т.нар. безвиновна отговорност), така и да е възможно персонифицирането на нарушителя. Последното обаче е било изяснено още към момента на вземане на пробите, т.е. в началото на проверката на контролните органи. Всички документи от проведените три отделни изследвания – в подвижната, стационарната лаборатории и арбитражно-

то изпитване са посочени коректно в акта като приложение към него...Актът е съставен на 22.05.13 г. и е връчен на законовия представител същия ден (приложна е разписка). В акта са описани резултатите от арбитражното изследване, посочените са протокола и резултатите като документи (който, всички, са официални по смисъла на дефинитивната норма на чл. 93, т. 5 от НК, защото покриват всеки от елементите на определението – извод, базиран и на ангажираните по инициатива на процесуалния представител на дружеството дл. характеристики) и на 23.05.13 г. те са връчени. При това положение, съставянето на акта по чл. 40, ал. 4 от ЗАНН, при съдържанието, което той има, с приложенията му и изричното връчване на документите, отразяващи арбитражното изследване, отсъствието на свидетел при съставянето на акта няма по какъв начин да е засегнало правото на защита. Участието на свидетел при съставянето на акта има основно значение досежно датата на съставяне на акта, която отразява неговия съставител. В случая тя е 22.05.13 г. и е била известна на управителя на дружеството (покана на л. 58), който е присъствал на самото съставяне. Всъщност, в случая, дори и при съставянето на акта по реда на чл. 40, ал. 4 от ЗАНН да не бе присъствал свидетел по акта и представителя на дружеството, то при положение, че актът е бил надлежно връчен на последния в деня на неговото съставяне – 22.05.13 г. – това не съставлява процесуално нарушение от категорията на съществените.“

Разпоредбата на чл. 41 от ЗАНН гласи, че при констатиране на административни нарушения актосъставителят може да изземва и задържа веществените доказателства, свързани с установяване на нарушението, както и вещите, които подлежат на отнемане в полза на държавата по чл. 20 и чл. 21.

Из Решение № от 22.11.2012 г. по АНД № 421/2012 г. на Районен съд – Севлиево, докладчик съдията Павел Неделчев: „Претърсването и изземването са способи за доказване, чиято правна уредба във връзка с провеждане на същинско наказателно производство се намира в НПК. Извършването на претърсването и изземването по НПК предполага спазване на поредица от строго регламентирани правила, сред които изготвяне на съответен протокол, предварително разрешение от съдия или последващо одобрение от съдия на извършеното вече действие. В ЗАНН липсва легална уредба на тези видове способи за доказване. Разпоредбата на чл. 84 от ЗАНН препраща към правилата на НПК за случаи, при които специалният закон не предвижда особени правила, като в тази група случаи е включено и изземването на вещи. В същото време, нормата на чл. 41 от ЗАНН предвижда, че при констатиране на административни нарушения актосъставителят може да изземва и задържа веществените доказателства, свързани с установяване на нарушението. Наред с изложеното, съществено е да се отбележи, че поредица от специални закони, включително и ЗРА, уреждат правомощия на контролните органи за извършване на претърсване и изземване, без предварителна или последваща санкция на съдия. Прегледът на правната уредба, според съда, налага извод, че **при провеждане на административнонаказателно производство, в рамките на което по дефиниция се преследват и санкционират деяния със значително по-ниска степен на обществена опасност в сравнения с престъпленията, не следва да се прилагат завишените стандарти за извършване на претърсване и изземване по НПК.** Това обаче в никакъв случай не означава, че тези способи за доказване, при липса на законоустановеност, следва да се използват по целесъобразност от контролните органи. Настоящият съдебен състав счита, че претърсване и свързаното с това изземване на вещи преди започване или в рамките на вече образувано административнонаказателно производство е възможно, но законосъобразното му извършване предполага наличие на материална компетентност на органа, който го извършва, установена в закон, както и изготвяне на съответен протокол, удостоверяващ провеждането на действието и позволяващ извършване на последваща проверка относно законосъобразността на претърсването и изземването. В тази връзка, видно е, че в нормата на чл. 54, ал. 2, т. 7 от ЗРА е уредено правомощието на служители на ИАРА да изземват и задържат вещите – предмет на нарушението, както и вещите, които са послужили за неговото извършване. В конкретния случай обаче, изземването и задържането на вещи е извършено от св. И. – а той е лице, което няма компетентност за това. По този начин съществено е опорочена възможността за установяване на нарушението и неговия автор в лицето на жалбоподателя...Наред с изложеното, актосъставителят не е документирал действието по предаване или по изземване на рибата. Липсва протокол, удостоверяващ начина на измерване на рибата и използваното средство за измерване на общо 39 броя екземпляра от балканска пъстърва с размери между 10 см. и 15 см., с общо тегло от 2.5 кг., от което следва средно тегло на екземпляр от 64 – 65 грама.“

Реквизитите на акта за установяване на административното нарушение са много важни от гледна точка на двете форми – *за действителност и за доказване*. Това е причината законодателят да е много пунктуален в чл. 42 от ЗАНН, който гласи, е актът за установяване на административното нарушение трябва да съдържа:

1. Собственото, бащиното и фамилното име на съставителя и длъжността му (пълно изписване без съкращения на трите имена на служителя и четливо и подробно посочване на неговата длъжност, организационно звено, администрация и т.н.).

2. Датата на съставяне на акта (ден, месец, година).

3. Датата и мястото на извършване на нарушението (ден, месец, година, час и минута; описание на мястото – пространствени характеристики в урбанизирани или неурбанизирани места, ориентири на мястото от четирите му страни).

4. Описание на нарушението и обстоятелствата, при които е било извършено (подробно описание, което да отговаря на въпросите „какво“ и „как“).

5. Законните разпоредби, които са нарушени (точно посочване на относимите правни разпоредби).

Из Решение от 17.10.2008 г. по НАХД № 187/2008 г. на Пирдопски районен съд, докладчик съдията Цонка Миткова: „Недопустимо е едва с наказателното постановление да се ангажира отговорността на жалбоподателката по друг текст от закона, за който няма съставен АУАН, и да ѝ се налага наказание, **тъй като се нарушава правото ѝ на защита**. Съдът счита, че при издаването на АУАН и Наказателното постановление са допуснати съществени процесуални нарушения по чл. 42, т. 5 и чл. 57, ал. 1, т. 6 от ЗАНН. При това положение съдът счита, че неоснователно е ангажирана административната отговорност на жалбоподателя. Съдът счита, че издаденото наказателно постановление се явява незаконосъобразно, поради което същото следва да бъде отменено.“

6. Собственото, бащиното и фамилното име и възрастта на нарушителя, точният му адрес и местоработата, единен граждански номер (стриктно посочване на всички тези изискуеми реквизити; удачно би било да се посочат и неговият телефонен номер, и адресът на електронната му поща).

7. Имената и точните адреси на свидетелите, единен граждански номер (най-малко двама свидетели; удачно е да се посочат и повече от двама, ако такива са налични; разумно би било да се запишат техните телефонни номера и адреси на електронната им поща).

Из Постановление № 10 от 28.IX.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „10. При наличие на очевидци при извършване на нарушение или при констатиране на същото следва те да се посочат в акта като свидетели, за да се осигури разкриването на обективната истина.“

8. Обясненията или възраженията на нарушителя, ако е направил такива.

9. Имената и точните адреси на лицата, които са претърпели имуществени вреди от нарушението, единен граждански номер.

10. Описът на писмените материали и на иззетите вещи, ако има такива, и кому са поверени за пазене.

Из Решение № 135 от 14.10.2008 г. по КНАХД № 119/2008 г. на Административен съд – Габрово, докладчик съдията Светлозар Рачев: „Районният съд правилно е приел, че съставянето на акта е осъществено при условията на чл. 40, ал. 3 от ЗАНН. Член 42 от същия закон установява задължителните атрибути, които трябва да съдържа АУАН, чийто частен случай е АУМН. Точка 7 изисква посочването в акта на имената, адресите и единните граждански номера на свидетелите, но не поставя изискване да се посочва от коя от двете

посочени в чл. 40, ал. 3 от ЗАНН категории са. Районният съд правилно е преценил събраните гласни доказателства, отнасящи се за това как е станало съставянето на АУМН и неговото връчване на представителя на дружеството. Не е налице нарушение на процедурата по ЗАНН, ако **текста на акта е изписан предварително** и след запознаване на нарушителя, в случая на представителя на дружеството, със съдържанието на акта, на този акт за да бъде поставен изходящ номер и дата и след това да бъде официално връчен на неговия адресат. Нищо не би се променило, ако изписването на текста бе станало в присъствието на нарушителя, той така или иначе не участва в изписването на текста и се запознава с този текст едва след като актосъставителят приключи с тази дейност.“

Насоката на чл. 43, ал. 1 от ЗАНН е, че актът се подписва от съставителя и поне от един от свидетелите, посочени в него, и се предявява на нарушителя да се запознае със съдържанието му и го подпише със задължение да уведоми наказващия орган, когато промени адреса си.

Из Решение № от 2.07.2014 г. по адм.д. № 11593/2013 г. на Софийски районен съд, докладчик председателя Христина Гарванска: „Видно от материалите по делото – АУАН, въз основа на който е издадено обжалваното НП и самото НП са съставени в един и същи ден. Липсват доказателства и за това, че съдържанието на АУАН е било преведено на жалбоподателя от преводач при предявяването му, за да може, в съответствие с чл. 43, ал. 1 от ЗАНН – нарушителят по акта „да се запознае със съдържанието му“. Съобразно изложеното съдът прие, че от доказателствата по делото се установява нарушение при издаването на обжалваното НП на разпоредбата на чл. 43 ал 1 от ЗАНН, според която АУАН се предявява на нарушителя, за да се запознае със съдържанието му и на разпоредбата на чл. 44 (1) от ЗАНН, според която освен с възможност за възражения при съставянето на АУАН, на нарушителя следва да е осигурен и три дневен срок преди издаване на НП за представяне на възражения писмено пред адм. наказващия орган. Посочените разпоредби на ЗАНН са предвидени като **гарантия за реализиране на правото на защита** срещу предявеното с акта обвинение за извършено административно нарушение, поради което нарушаването им винаги налага отмяна на обжалваното НП - без обсъждане на материалната законосъобразност на акта.“

Втората алинея на чл. 43 указва, че когато нарушителят откаже да подпише акта, това се удостоверява чрез подписа на един свидетел, името и точният адрес на който се отбелязват в акта.

Из Решение № от 3.04.2014 г. по АНД № 36/2014 г. на Районен съд – Кърджали, докладчик председателя Здравка Запрянова: „От събраните по делото доказателства се доказва именно такова поведение от страна на жалбоподателката, която е отправяла обидни думи спрямо свидетеля В. и се е саморазправяла с него. Но в производството при налагане на административно наказание на жалбоподателя, наказващият орган е допуснал **съществени нарушения на процесуалните правила**, които са ограничили правото му на защита, което се изразява в следното: 1. При изписването на фактите в наказателното постановление веднъж е посочено, че проверката била извършена в гр. Кърджали на датата 26.05.2013 г., а след това по- долу е написано, че нарушението било извършено в с. Стражевци; 2. На нарушителя не е връчен лично срещу подпис съставения акт за установяване на административно нарушение, тъй като не е удостоверено по надлежния ред отказа на жалбоподателя за това съгласно чл. 43, ал. 2 от ЗАНН с подпис на един свидетел различен от този присъствал при съставянето на акта.“

Следващата алинея трета на чл. 43 от ЗАНН постановява, че когато не може да се установи самоличността на нарушителя от актосъставителя, тя се установява от най-близката общинска администрация или поделение на Министерството на вътрешните работи.

Из Решение № 569 от 27.06.2014 г. по АНД № 909/2014 г. на Районен съд – Русе, докладчик председателя Венцислав Василев: „Видно от скицата за имота, посочен като място на извършване на нарушението, не се съдържа информация за наказаното дружество. От нея не е ясно кой е собственикът или евентуално ползвател/наемател на проверения обект. По делото липсват писмени доказателства, свързващи мястото на проверката с посоченото за нарушител дружество. Няма никакви данни за самоличността на заварените при горенето лица, нито за качеството им на работници, нито за евентуалната им връзка с „Фермер 2000“ АД, в т.ч. и за охранителя, който според актосъставителя бил съобщил, че

обектът се експлоатира от дружеството. Във всички случаи **актосъставителката е следвало да положи усилия за установяване самоличността на заварените на мястото на горенето лица**, като изиска съдействие от органите на МВР на основание чл. 43, ал. 3 от ЗАНН.“

Четвъртата алинея на чл. 43 разяснява, че когато актът е съставен в отсъствие на нарушителя, той се изпраща на съответната служба, а ако няма такава – на общинската администрация по местоживеенето на нарушителя за предявяване и подписване. Актът се предявява и подписва не по-късно от седем дни от получаването и се връща незабавно.

Из Решение № 89 от 2.06.2014 г. по АНД № 691/2013 г. на Районен съд – Харманли, докладчик председателя Юлия Станковска: „Съдът установи, че АУАН, който поставя началото на административнонаказателната процедура не е връчен на нарушителя Б. Установи се, както от приложеният АУАН, така и от показанията на актосъставителя И.Т., че **актът е съставен в отсъствие на нарушителя**. Следователно, при тази хипотеза, с оглед разпоредбата на чл. 43, ал. 4 от ЗАНН, е следвало, той да се изпрати на съответната служба, а ако няма такава – на общинската администрация по местоживеенето на нарушителя за предявяване и подписване. Невръчвайки АУАН-а на Б. е нарушена разпоредбата на чл. 44, ал. 1, с което той е лишен от възможността да направи възражения по него. Във връзка с горното е следвало наказващия орган, в случая Кмета на Община Харманли преди издаване на НП – е да изпълни задължението си по чл. 52, ал. 2 от ЗАНН и след като констатира, че АУАН – а не е връчен на нарушителя да върне акта на актосъставителя, което не е направено.“

Алинея пета на чл. 43 е императивна – при подписване на акта на нарушителя се връчва препис от него срещу разписка, а в акта се отбелязва датата на неговото подписване.

Из Постановление № 10 от 28.IX.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „11. Нарушава се изискването на чл. 43, ал. 5 от ЗАНН при предявяване на акта на нарушителя да се връчва препис от него. Това изискване на закона има важно значение **с оглед защитата** на посочения като нарушител.“

Шестата алинея на чл. 43 от ЗАНН отразява *една от хипотезите на института на времево отклонение от производството* – когато нарушителят след щателно издирване не може да бъде намерен, това се отбелязва в акта и производството се спира.

Из Решение № 1282 от 7.07.2014 г. по АНД № 2186/2014 г. на Районен съд – Бургас, докладчик председателя Диана Ганева: „Съдът намира, че в хода на административнонаказателното производство е допуснато и нарушение на чл. 43, ал. 6 от ЗАНН, доколкото приложенияте по **делото два протокола за посещение на адрес на дружеството не изпълват съдържанието на понятието** „щателно издирване“, въздигнат от законодателя в основание за спиране на производството на основание чл. 43, ал. 6 от ЗАНН. Касае се за две посещения през 9 дни, липсват изобщо доказателства за времетраенето на издирването и способите, приложени от административния орган за издирване на търговеца.“

Разпоредбата на чл. 44, ал. 1 от ЗАНН приема, че освен възраженията при съставяне на акта в тридневен срок от подписването му нарушителят може да направи и писмени възражения по него.

Из Решение № 443 от 20.02.2014 г. по АНД № 6861/2013 г. на Районен съд – Пловдив, докладчик председателя Васил Тасев: „Жалбоподателят е подписал съставения АУАН, като е посочил, че е уведомен **за правото си в тридневен срок** да направи своите възражения по реда на чл. 44, ал. 1 от ЗАНН. Такива са били депозираны от страна на дружеството жалбоподател пред наказващия орган.“

Втората алинея указва, че когато във възраженията си нарушителят посочи писмени или веществени доказателства, те трябва да бъдат събрани служебно, доколкото това е възможно.

Из Решение № от 14.02.2014 г. по АНД № 1984/2013 г. на Районен съд – Перник, докладчик председателя Богдан Велев: „А нормата, процесуална, на чл. 44, ал. 2 от ЗАНН гласи, че когато нарушителят във възражението посочи писмени или веществени доказателства, **те трябва да бъдат събрани служебно**, доколкото е възможно. На представеното копие от подаденото възражение е обективирана резолюция/разпореждане, което доколкото съдът го разчита, е указания до двете финансови инспекторки (едната – актосъставител, другата – свидетел по АУАН) за събиране на данни в исканата насока от управителя на търговското дружество – изпълнител на първична извънболнична дентална помощ. Това разпореждане е с дата 6.11.2013 г. обжалваното НП е издадено на 11.12.2013 г. Липсват данни за резултата от тази процедура, регламентирана в чл. 44, ал. 2 от ЗАНН. Оттук, според съдебния състав следва, че възражението, или довода, вече изложен в писмената жалба в тази насока е основателен.“

Текстът на третата алинея е в смисъл, че в двуседмичен срок от подписването на акта той се изпраща на наказващия орган заедно с възраженията, събраните доказателства и другите приложения към преписката.

Из Решение № ... от 19.05.2014 г. по адм. д. № 6788/2014 г. на Софийски районен съд, докладчик председателя Красимира Проданова: „Относно възражението за неспазване на срока по чл. 44, ал. 3 от ЗАНН – съдът намира, че визираните срокове **са инструптивни** и нямат отношение към погасяването на възможността за налагане на административнонаказателна отговорност. Съставянето на процесните АУАН и НП е направено в рамките на преклузивните срокове по чл. 34 от ЗАНН, поради което се явява неоснователно и възражението за неспазването на тези срокове.“

Алинея четвърта на чл. 44 от ЗАНН изисква *незабавност на производството във всичките му фази* – когато нарушителят няма постоянен адрес в Република България, съставеният акт се предоставя незабавно на наказващия орган. Към акта се прилагат писмени обяснения или възражения на водача. Интересното тук е, че законодателят вместо правилния термин „нарушителя“ използва друг – „водача“, което стеснява смисъла на тази разпоредба на общия закон – ЗАНН, към хипотези на един специален закон – Закона за движение по пътищата (ЗДВП).

Из Решение № от 24.02.2014 г. по КАНД № 53/2014 г. на Административен съд – Хасково, докладчик съдия Петя Желева: „Също така съдът е посочил, че с вече петгодишните изменения на чл. 44, ал. 4 от ЗАНН и чл. 52, ал. 1, изречение второ от ЗАНН, направени с ДВ бр. 51/2007 г., в сила от 30.06.2007 г. е предвидена законова възможност за нарушители, които нямат постоянен адрес в Република България, както е в процесния случай, съставеният Акт **да се предоставя незабавно на наказващия орган**, който се произнася в деня на получаване на административнонаказателната преписка. В случая е процедирано по указания начин, с което е спазен закона. Съгласно нормата на чл. 44, ал. 4, изречение второ от ЗАНН, към акта се прилагат писмени обяснения или възражения на водача, което е сторено в настоящия случай – нарушителят в отредената за това графа в АУАН е посочил възраженията си, а именно, че не е съгласен с глобата. Съдът е изложил съображения, че дори да липсват възражения на нарушителя, то това не представлява съществено нарушение на процесуалните правила, след като на същия е осигурена възможност да ги направи. На следващо място, съдът е посочил, че невръчване на препис от АУАН и НП на турски език не представлява нарушение на процесуалните правила, след като АУАН и НП са били надлежно преведени на нарушителя чрез преводач от турски език, с което правото на защита на наказаното лице не е ограничено или нарушено.“

Една правна възможност е предвидена в чл. 45, ал. 1 от ЗАНН. До издаване на наказателното постановление пострадалият може да направи искане пред наказващия орган за обезщетяване на причинените му вреди до размер на два лева, освен ако в съответния закон или указ се предвижда възможност за предявяване пред същия орган на искане за вреди в по-голям размер.

Из Решение № 73 от 28.01.2014 г. по АНД № 2041/2013 г. на Районен съд – Пазарджик, докладчик председателя Елисавета Радина: „Нито в акта обаче, нито в НП

има данни за пострадалия – в случая ощетеното юридическо лице. Ако все пак, въпреки тези липси административните органи бяха изпълнили задълженията си по ЗАНН, свързани с правата на ощетените от административните нарушения лица, нямаше да са налице съществени процесуални нарушения. Нормите на чл. 45, ал. 1 от ЗАНН; чл. 52, ал. 3 и чл. 55 от ЗАНН поставят **определени императивни изисквания** в хода на развиващия се в административната фаза процес пред органите на администрацията и те са свързани пряко с правата и интересите на затегнатите от административните нарушения физически и юридически лица. Те имат правото да бъдат уведомени, което корелира със задължението на съответния административен орган, за съставянето на акта, в който трябва да се отразят данните, индивидуализиращи пострадалия (съгласно чл. 42, т. 9 от ЗАНН), а след това и преди издаване на НП – да получат произнасяне по евентуално депозирано искане за обезщетение. Отнесени към процесния случай всички тези императивни изисквания са неизпълнени. Нарушени са били и то още във фазата на административното производство, правата на ощетеното юридическо лице, каквото самите административни органи приемат, че има. Последниците от това неизпълнение следват и в съдебната фаза, където съдът следва по силата на чл. 61, ал. 1 от ЗАНН да призове само претендиращите обезщетение, а в случая такъв субект е възприето, че съществува, но не е достатъчно персонализиран и категорично е лишен от правата си по чл. 55, ал. 1 от ЗАНН.“

Налице е обаче и правно задължение по втората алинея на същия текст. Поискалият обезщетение е длъжен да уведоми наказващия орган, когато промени адреса си.

Разпоредбата на първата алинея на чл. 46 от ЗАНН е свързана с *вещни права* – иззетите вещи се предават за пазене съгласно установените правила.

Из Решение № от 24.09.2013 г. по АНД № 265/2013 г. на Районен съд – Бяла Слатина, докладчик съдията Ивайло Шабански: „Що се касае до другото възражение за нарушение на чл. 42 т. 10 и чл. 46, ал. 1 от ЗАНН, то съдът намира, че по настоящето дело в акта е записано, че са иззели контролния талон на жалбоателя, то той е предаден за съхранение в служба КАТ и следователно **и тук няма** твърдяното нарушение.“

Втората алинея на същия текст посочва, че при липса на такива правила вещите се предават за пазене в службата на актосъставителя или в съответната общинска администрация.

Алинея трета дава възможност за преценка от страна на органа – когато е целесъобразно, те могат да бъдат предадени за пазене на нарушителя или на други лица.

Из Решение № 426 от 19.05.2014 г. по АНД № 788/2014 г. на Районен съд – Русе: „Пломбите са били поставени на законно основание, а именно чл. 46, ал. 3 от ЗАНН, тъй като са били налице иззети с протокол вещи и органа намерил за целесъобразно да ги остави на отговорно пазене на обвиняемия, за което пък последният **поел задължение да пази и да ги предаде** на Митницата при поискване, което не сторил. От субективна страна подсъдимият е осъществил състава на престъплението при пряк умисъл- той е съзнавал, че орган на власт – Митница – Русе е оставил печати върху негови вещи, за да ограничи достъпа до тях, съзнавал е, че не следва да ги премахва, тъй като така ще създаде достъп до вещите, но въпреки това ги премахнал, като предвиждал обществено опасните последици от поведението си и искал настъпването им.“

Четвъртата алинея във все още действащата си норма доказва *законодателната ретроградност и неадекватност*, като *все още твърди*, че подлежащите на бързо разваляне вещи се продават чрез държавните и общинските фирми, като получената сума, след спадане на извършените разходи, се депозира в Държавната спестовна каса.

Раздел III: Наказващи органи в административнонаказателното производство

Според *систематиката на компетентността* по чл. 47, ал. 1 от ЗАНН, административни наказания могат да налагат ръководителите на ведомствата и организациите, областните управители и кметовете на общини, на които е възложено да прилагат съответните нормативни актове или да контролират тяхното изпълнение; или длъжностните лица и органите, овластени от съответния закон или указ; или съдебните и прокурорските органи в предвидените от закон или указ случаи.

Из Тълкувателно решение № 57 от 23.11.1983 г. по н.д. № 53/1983 г., ОСНК на Върховния съд на Народна Република България: „Разпоредбата на чл. 424, ал. 4 от НК не установява друг ред извън ЗАНН за образуване на административнонаказателно производство, а в съответствие с чл. 47, б. „в“ от ЗАНН **определя само компетентния** административнонаказващ орган за нарушенията по чл. 277, ал. 2 от НК.“

Из Решение № 15038 от 11.12.2014 г. на ВАС по адм. д. № 7351/2014 г., 5-членен с-в, докладчик съдията Таня Куцарова: „Както добре е известно в съдебната практика, вкл. и тази на КС на РБ и правната доктрина, административнонаказателната дейност на администрацията е вид правораздавателна дейност по естеството си. Тази дейност води до решаване на правен спор, до налагане на административно наказание. Независимо от естеството ѝ, т. е. от правораздавателния ѝ характер, **това е дейност на администрацията** и представлява вид (форма) административна дейност – това е санкционна административна дейност, която наред с правоприлагащата (свързана с издаване на индивидуални и общи административни актове), нормотворческата дейност (издаване на подзаконовни нормативни актове) и договорно-правната дейност /концесии, обществени поръчки, споразумения/ изпълва съдържанието на понятието изпълнителна или административна дейност. Правораздавателният характер на дейността не я изключва от формите на административна дейност и не я поставя на плоскостта на правосъдната дейност. Във всичките ѝ проявни форми тази дейност е подложена на съдебен контрол за законосъобразност, което е явно от нормата на чл. 64 от ЗЗК. По тази причина КЗК в дейността си по налагане на санкции по ЗЗК не може да се приравни на „юрисдикция“ смисъла, вложен в това понятие в правото на ЕС, тъй като това е област от компетентност на ЕС, а легално понятие за юрисдикция в националния правен ред няма. Като паралел може да се посочи компетентността на ЕК като институция на ЕС с изпълнителен характер при установяване и санкциониране в областта на конкуренцията. Дори само поради факта, че на КЗК може да се самосезира – чл. 38, ал. 1, т. 1 от ЗЗК, т. е. да установява нарушение по този закон и така да наказва по него, както и, че ѝ е предоставено правото да обжалва съдебното решение на ВАС като първа съдебна инстанция (критерии посочени в решение от 31.01.2013 г. по дело С-394/11 CJEU), сочи, че статутът на Комисията не може да се разглежда по различен начин от този на всеки специализиран административен орган или на всеки друг орган с административнонаказателна компетентност. Съгласно чл. 64 от ЗЗК решенията на КЗК се обжалват по реда на АПК за законосъобразност. На контрол подлежи волеизявлението на КЗК във всичките му части. Неправилно в касационната жалба се изтъква, че при определяне на санкцията комисията действа при условия на оперативна самостоятелност. Оперативната самостоятелност като форма на административна компетентност е свързана с целесъобразността или правилността на акта – § 1, т. 3 от ДР на АПК, а не законосъобразността му. Размерът на санкцията – в административното или наказателното право никога не е въпрос за целесъобразност.“

Втората алинея на чл. 47 от ЗАНН дава възможност за *делегиране на компетентност*. Смисълът ѝ е, че ръководителите могат да възлагат правата си на наказващи органи на определени от тях длъжностни лица, когато това е предвидено в съответния закон, указ или постановление на Министерския съвет.

Из Решение № от 11.02.2014 г. по административно дело № 8109/2013 г. на Софийски районен съд, докладчик съдията Георги Георгиев: „Чл. 47, ал. 1, б. „а“ от ЗАНН гласи, че административни наказания могат да налагат: а) ръководителите на ведомствата и организациите, областните управители и кметовете на общините, на които е възложено да прилагат съответните нормативни актове или да контролират тяхното изпълнение.

Съгласно нормата на чл. 47, ал. 2 от ЗАНН ръководителите по буква „а“ могат да възлагат правата си на наказващи органи на определени от тях длъжностни лица, когато това е предвидено в съответния закон, указ или постановление на Министерския съвет. От това следва, че кметът на общината е компетентен орган да отговаря за упражняването на контролното правомощие и административнонаказвателната функция, вменена му на от закона. **Липсва обаче законово предвидена възможност кметът да делегира тези свои права на друго длъжностно лице**, в това число и на зам.кметовете. Всеки административен орган има определена по закон компетентност като съвкупност от законово регламентирани права и задължения. Изричната компетентност на този административен орган не може да бъде преотстъпвана на друг орган, освен ако законова разпоредба не предвижда такова преотстъпване. Делегирането на правомощия е специфичен начин за възлагане на правомощия. Във всички случаи обаче делегиране се допуска само когато изрична законова разпоредба го предвижда. В тази насока разпоредбата на чл. 47, ал. 2 от ЗАНН императивно постановява, че кметът на общината може да възложи правата си на наказващ орган на определено длъжностно лице, само когато това е предвидено в закон, указ или постановление на МС. Съдът намира, че няма законова разпоредба, която дава възможност кметът на общината да делегира правомощията си по издаване на наказателни постановления при неспазване на Наредбата за превоз на пътници и условията за пътуване с масовия градски транспорт на територията на Столична община. Чл. 36, ал. 4 от Наредбата противоречи на закона, защото тя е подзаконов нормативен акт и с нея не могат да се регламентират права за делегиране на правомощия. Тъй като липсва законова разпоредба, която да дава възможност на кмета да делегира правата си по издаване на наказателни постановления, съдът намира, че същият е нямал законната възможност със Заповед №РД-09-2197/6.12.2011 г. да делегира тези си права на зам.кмета. На това основание цитираната заповед е нищожна. В този смисъл е решение № 191/2.04.2009 г. на АдмС – С. област по к. а. н. д. № 65/2009 г. Към горното следва да се добави и следното съображение: Нормотворческата дейност на общинските съвети и правната сила на техните нормативни актове следват изцяло Конституцията и законите на Р България. Законодателят упражнява своята власт въз основа на Конституцията и затова той определя границите, в които органите на местната власт и местното самоуправление реализират своите правомощия. Законът е нормативен акт на орган с най-широка нормотворческа компетентност, а наредбата на общината има регионална регулативна стойност. От изключително значение за законосъобразността в действията на кмета е той да се съобразява първо със закона и след това с местните наредби.“

Местната компетентност е уредена в чл. 48, ал. 1 от ЗАНН. Административнонаказвателната преписка се разглежда от административнонаказващия орган, в чийто район е било извършено нарушението. *Допълнителните критерии към местната компетентност* се намират във втората алинея – когато не може точно да се определи местоизвършването на нарушението, компетентен да разгледа преписката е административнонаказващият орган, в чийто район се намира местожителството на дееца, или органът, в района на който най-напред е било образувано производството.

Правилото на чл. 49 от ЗАНН е, че когато сезираният административнонаказващ орган намери, че производството е от компетентност на друг орган, той го изпраща незабавно на този орган.

Споровете за компетентност по административнонаказвателни производства между органи на едно и също ведомство или организация се решават от ръководителя на съответното ведомство или организация, а между органи от различни ведомства или организации – от административния съд, в чийто район се намира седалището на органа, който е съставил акта – чл. 50 от ЗАНН.

Из Решение № 1313 от 6.06.2014 г. по КАНД № 1401/2014 г. на Административен съд – Варна, докладчик председателя Борислав Милачков: „Спорът между страните не е по фактите, а относно компетентността на органа издал атакуваното НП. По делото са налице доказателства за възникнал спор за компетентност между Директора на ТД на НАП „Големи данъкоплатци и осигурители“, където е било регистрирано дружеството, към момента на установяване на нарушението и Директора на ТД на НАП „Средни данъкоплатци и осигурители“, където е било регистрирано дружеството към момента на извършване на

нарушението. Макар да не е облечено в нужната форма, по делото е налице писмо от Изпълнителния директор на НАП гр. София, с което последният определя за компетентен да издаде НП директора на тази ТД на НАП, където е водено счетоводството на дружеството. Съдът приема, че **с това писмо е разрешен спорът за компетентност** между дирекциите на основание чл. 50 от ЗАНН.“

Персоналната несъвместимост е разгледана в хипотезите на чл. 51, ал. 1 от ЗАНН. Не може да участва в разглеждането на административно-наказателна преписка и в издаването на наказателно постановление длъжностно лице, което е пострадало от нарушението или е съпруг или роднина на нарушителя или пострадалия по права линия без ограничение и по съребрена линия – до четвърта степен; или е съставило акта за нарушението, или е свидетел по него.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „14. Има случаи, когато самият актосъставител издава и наказателното постановление. **Това е недопустимо** поради изричната разпоредба на чл. 51, ал. 1, б. „б“ от ЗАНН.“

Още една хипотеза на несъвместимост – лице, което е заинтересувано от изхода на административното производство или има с нарушителя или пострадалия особени отношения, които пораждаат основателни съмнения в неговото безпристрастие. Това е най-общата, но и най-абстрактната хипотеза. Тя трябва внимателно да се преценява във всеки един случай, защото касае *доверието към публичните власти*. Всичките хипотези обаче се вменват в концепцията за *интегритета в публичната служба*. Интегритетът трябва да е налице не само в *статусните, но и в динамичните състояния* на администрацията. Последните са свързани, *с което и да е производство, развивано пред или от нея*.

Именно поради горните причини, втората алинея на чл. 51 от ЗАНН манифестира едно неподлежащо на обсъждане правило, а именно – при наличието на някои от посочените основания длъжностното лице трябва да се отведе. Трябва да се има предвид, че макар и изразявайки се лаконично, законодателят тук е имал предвид и двата института, осигуряващи безпристрастност – *отвод, но и самоотвод*. Точно последният посочен правен институт е *висша еманация на интегритета в публичната власт*.

Из Решение № 76 от 27.02.2013 г. по АНД № 58/2013 г. на Районен съд – Ямбол, докладчик председателя С.Митрушева: „Съгласно чл. 51, ал. 1, б.б и б. В ЗАНН не може да участва в разглеждането на административнонаказателна преписка и в издаването на наказателно постановление длъжностно лице, което е съставило акта за нарушението или е свидетел по него, или е заинтересувано от изхода на административното производство, или има с нарушителя или пострадалия особени отношения, които пораждаат **основателни съмнения в неговото безпристрастие**. В конкретния случай макар директора на Д „ИТ“ Сливен да не е актосъставител или свидетел по акта е взела участие в извършването на документалната проверка на дружеството-жалбоподател и констатирането на вмененото му административно нарушение. При това положение не би могло да се предполага, че същата е действала непредубедено и безпристрастно при разглеждане и решаване на административнонаказателната преписка, поради което за нея е съществувало задължение на осн. чл. 51, ал. 2 от ЗАНН да се самоотведе. Като не е сторила това е постановила незаконосъобразен акт, който на това основание подлежи на отмяна.“

Разпоредбата на третата алинея на чл. 51 от ЗАНН приема, че отводи по същите основания могат да се правят и от нарушителя, и от пострадалия от нарушението.

Раздел IV: Налагане на административните наказания

Според чл. 52, ал. 1 от ЗАНН, наказващият орган е длъжен да се произнесе по административнонаказателната преписка в месечен срок от получаването ѝ. В случаите по чл. 44, ал. 4 наказващият орган се произнася в деня на получаване на административнонаказателната преписка. Трябва да се има предвид, че *срочността* сама по себе си е базова ценност в правото. Не случайно тя присъства във всички правни системи, като дори има виждане, че тя представлява „правен космополитизъм“.

Из Решение № от 18.07.2013 г. по административно дело № 1985/2013 г. на Софийски районен съд, докладчик председателя Александър Ангелов: „Неоснователни са изложените доводи за наличие на съществени процесуални нарушения. Срокът по чл. 52, ал. 1 от ЗАНН е инструктивен и неспазването му не е предвидено като основание за невалидност на издаденото по-късно наказателно постановление, а същият е относим към евентуално наличие за основание за дисциплинарна отговорност на съответното длъжностно лице. **Наказващият орган се явява оправомощен**, което се установява от приетата по делото заповед на кмета на Столична община. Съдът счита и че правната квалификация, посочена в НП кореспондира с изложените фактически обстоятелства, при които е извършено нарушението, като чл. 44, ал. 1 от Наредбата в случая пояснява правилата за паркиране, като не затруднява осъществяването на защитата, като посочването дори на погрешна квалификация в акта не представлява съществено процесуално нарушение, тъй като важното в него е коректно да бъдат описани приетите за съставомерни факти.“

С оглед на перфектност на производството, втората алинея на чл. 52 от ЗАНН указва, че ако се установи, че актът не е бил предявен на нарушителя, наказващият орган го връща веднага на актосъставителя.

Из Решение № 268 от 11.02.2013 г. по АНД № 6848/2012 г. на Районен съд – Варна, докладчик председателя Атанас Шкодров: „Съдът, изхождайки от съдържанието на АНП намери, че АУАН **е бил надлежно предявен и връчен** на упълномощено лице, съобразно представеното пълномощно, копие от което е било приложено по преписката. С връчването на екземпляр от акта на упълномощено лице правото на защита на дружеството е било гарантирано в пълен обем, поради което и не са налице нарушения на чл. 43, ал. 1 и чл. 52, ал. 2 от ЗАНН.“

Алинея трета на чл. 52 от ЗАНН посочва, че след получаване на преписката наказващият орган уведомява за съставения акт пострадалите от нарушението, ако има такива и адресите им са известни.

Четвъртата алинея на същия текст има изключително важно значение за *по-нататъшното законосъобразно развитие на производството*. Преди да се произнесе по преписката, наказващият орган проверява акта с оглед на неговата законосъобразност и обосновааност, и преценява възраженията и събраните доказателства, а когато е необходимо, извършва и разследване на спорните обстоятелства. Разследването може да бъде възложено и на други длъжностни лица от същото ведомство.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „13. Не винаги, когато това е необходимо, административнонаказващият орган извършва разследването, предвидено в чл. 52, ал. 4 ЗАНН. Затова **много често поради този пропуск** при разглеждане на делата в съда се установява, че административното нарушение не е извършено или че жалбоподателят не е автор на същото, и се стига до отменяване на наказателни постановления.“

Принципното положение на чл. 53, ал. 1 от ЗАНН е, че когато се установи, че нарушителят е извършил деянието виновно, ако няма основание за прилагането на чл. 28 и 29, наказващият орган издава наказателно постановление, с което налага на нарушителя съответно административно наказание.

Из Решение от 22.01.2003 г. по НАХД № 632/2002 г. на Кюстендилски районен съд, докладчик съдията Бисер Цветков: „Що се отнася до позоваването на чл. 52, ал. 4 от ЗАНН, то фактът на издаването на наказателно постановление от наказващия орган сочи, че **наказващият орган е преценил** обстоятелствата, визирани в този текст и е дал положителен отговор на въпросите по чл. 53, ал. 1 от ЗАНН.“

Втората алинея на чл. 53 от ЗАНН представлява *норма на рационална negliжираност на правна неперфектност, оправдана от следване целта на закона*. Наказателно постановление се издава и когато е допусната нередовност в акта, стига да е установено по безспорен начин извършването на нарушението, самоличността на нарушителя и неговата вина. Това „непридиряне на органа към нередовностите в акта“ обаче е възможно само при *категоричната доказаност на съставомерното деяние, дееца и вината*.

Из Решение по Н.А.Х.Д. № 5468 от 12.11.2001 г., влязло в сила на 3.12.2001 г., докладчик съдията Весислава Иванова: „При съставяне на акта за установяване на административно нарушение и издаване на наказателното постановление са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, което е достатъчно основание за отмяна на наказателното постановление, без да е необходимо да се разглеждат въпросите по съществуването на делото. В акта за установяване на административно нарушение не са посочени задължителните реквизити, каквито се изискват съгласно разпоредбата на чл. 42 от ЗАНН. Съгласно разпоредбата на чл. 42, т. 4 и 5 от ЗАНН, актът за установяване на административно нарушение трябва да съдържа описание на нарушението и обстоятелствата, при които е било извършено, както и законовите разпоредби, които са нарушени. В случая в акта е посочена една **фактическа обстановка, която е в противоречие с посочената нарушена законова разпоредба**. Като нарушение и обстоятелствата, при които е било извършено, е посочено, че в търговския обект се предлагат за продажба алкохолни напитки, без да се притежава необходимият за този вид дейност лиценз...Посоченото противоречие между изложените факти и посочената законова разпоредба, която се твърди, че е нарушена, е съществено процесуално нарушение, тъй като, от една страна, води до ограничаване правото на защита на жалбоподателя, който няма възможност да разбере какво точно нарушение се твърди, че е извършил, и да организира защитата си в пълен обем, а от друга – това противоречие внася неяснота относно правнорелевантните факти и състава на извършеното административно нарушение, които подлежат на доказване в административнонаказателния процес. Допуснатата нередовност на акта е довела и до възпрепятстване упражняването на правото на жалбоподателя по чл. 44 от ЗАНН в тридневен срок от съставянето на акта да направи обособени писмени възражения по него, тъй като е лишен от възможност да разбере какво точно нарушение е осъществил още от началото на административнонаказателното производство срещу него, което започва със съставяне на акта за установяване на административно нарушение. В конкретния случай процесуалните нарушения са съществени, тъй като са довели до ограничаване правото на защита на жалбоподателя, и не са от категорията нарушения в акта, които могат да се преодолеят по реда на чл. 53, ал. 2 от ЗАНН и не биха могли да се санират в последващ стадий на административнонаказателното производство. Същевременно обаче те се съдържат и в самото наказателно постановление, с което е ангажирана имуществената отговорност на жалбоподателя за нарушение на чл. 89 във вр. с чл. 66 от ЗЗППТ. Наказателното постановление е издадено в нарушение на чл. 57, т. 5 и 6 от ЗАНН, тъй като отново не са посочени изчерпателно всички фактически обстоятелства на нарушението и е налице противоречие между фактическото и правното основание за ангажиране на административнонаказателната отговорност на търговеца.“

Производството може да се развие и в коренно противоположната посока. Според чл. 54 от ЗАНН, когато се установи, че деянието не е нарушение, че нарушението не е извършено от лицето, посочено като нарушител, или че то не може да му се вмени във вина, наказващият орган прекратява преписката с мотивирана резолюция, като постановява да се върнат иззетите вещи, освен ако притежаването им е забранено, или да се заплати тяхната равностойност в случаите на чл. 46, ал. 4. Вещите, притежаването на които е забранено, не се връщат, а с тях се постъпва по реда, установен в съответните нормативни актове. Тук трябва да се акцентира върху два момента – *ви-*

дът на акта – резолюция, и изискването към този акт – да е обоснован (аргументиран).

Из Решение № 12 от 14.02.2014 г. по АНД № 260/2013 г. на Районен съд – Червен бряг, докладчик председателя Йохан Дженев: „Съгласно чл. 53 от ЗАНН НП се издава само при установяване по безспорен начин на извършването на нарушението, самоличността на нарушителя и неговата вина. Наказващият орган не се е съобразил с това изискване на закона. Не е установил **по несъмнен начин**, че описаното в АУАН представлява нарушение и, че жалбоподателят е негов автор. Наказващият орган не е изпълнил правомощията си по чл. 54 от ЗАНН, задължаващи го когато установи, че деянието не е извършено от лицето, посочено като нарушител или че то не може да му се вмени във вина да прекрати преписката с мотивирана резолюция. Констатираната неяснота в административното обвинение нарушава изцяло правото на защита на наказаното лице, респ. създава невъзможност да се определи предмета на доказване, което е в правомощията единствено на административнонаказващия орган и който не може да бъде „допълван“ или извеждан по тълкувателен път от съда и наказаното лице. Неопределеният предмет на доказване не позволява съдът да установи релевантните за обвинението факти, респ. да допусне, събере, провери и обсъди доказателствата, относими към наличието на материалноправните предпоставки за налагане на процесното наказание, тъй като е логически невъзможно да се установява нещо, което не е очертано с конкретно индивидуализиращи белези. Затова обжалваното НП следва да бъде отменено само на формално основание без да се обсъждат останалите доводи на страните.“

Из Решение № 15483 от 18.12.2014 г. на ВАС по адм. д. № 10881/2013 г., III о., докладчик съдията Светлана Борисова: „С молба вх. № 94-00-709/8.05.2013 г. Пламен Петков е поискал от министъра на културата да му бъдат върнати отнетите вещи с НП № 11/25.05.2011 г. Поради липсата на отговор на молбата му, той е подал жалба срещу мълчаливия отказ на министъра, вх. № 94-00-709/16.07.2013 г., предмет на настоящото производство.

Изложените от ищеца обстоятелства и направени искания съдът квалифицира по чл. 257 от АПК. Касае се до осъдителен иск, предявен от лице с правен интерес и неограничен със срок на предявяване, съгласно който се иска да бъде задължен (осъден) ответника да върне иззетите вещи по отменено наказателно постановление. В случая не е налице мълчалив отказ на ответника по следните съображения:

Предмет на защитата по чл. 257 от АПК е задължението на административния орган да извърши дължими по закон действия, т.е. действия по изпълнение на своите законни правомощия. Производството по чл. 257, ал. 1 от АПК дава процесуална възможност за защита на гражданите и организациите срещу бездействието на администрацията, в хипотезата, когато органите са задължени да извършат предписани от закона или подзаконов нормативен акт действия. Следователно е необходимо наличие на такова защитимо от закона субективно право, което да може да бъде реализирано директно по силата на правна норма чрез съответстващо му действие от страна на административен орган, без да е необходимо издаване на индивидуален административен акт.

Задържането на веществените доказателства е извършено от административния орган – министъра на културата на РБ, на основание чл. 41 във вр. с чл. 20, ал. 1 от ЗАНН, постановяващ, че при констатиране на административни нарушения веществените доказателства, свързани с установяване на нарушението, могат да се отнемат и задържат. Самото изземване и предаването на вещите за съхранение са фактически действия, извършени от административния орган. С оглед на това изложените твърдения от жалбоподателя в първоначалната му искова молба (жалба) и в уточнението към нея, подадено на 12.03.2014 г., съдът преценява като иск срещу бездействието на административния орган по задължение, пряко произтичащо от нормативен акт – чл. 54 от ЗАНН. Съгласно посочената разпоредба, когато се установи, че деянието не е нарушение, че нарушението не е извършено от лицето, посочено като нарушител, или че то не може да му се вмени във вина, наказващият орган прекратява преписката с мотивирана резолюция, като постановява да се върнат иззетите вещи, освен ако притежаването им е забранено, или да се заплати тяхната равностойност в случаите на чл. 46, ал. 4. В случая не административнонаказващият орган, а съдът с влязъл в сила съдебен акт е приел, че извършените от Петков деяния не са административни нарушения по чл. 224 – 226 от ЗКН. В изпълнение на законовото задължение министърът на културата е бил длъжен да прекрати преписката и да върне на Пламен Пенков отнетите вещи. За периода от 22.11.2012 г. до настоящия момент към преписката не са представени доказателства за правното основание, на което тези вещи са задържани от административния орган. Неос-

нователно е възражението на ответника, че не е негово задължението за връщане на движимите вещи, а те следва да се търсят от историческия музей, в който са предадени на съхранение. Действието по предаване на вещите в музея е било с цел тяхното опазване и съхранение. След отпадане на правното основание за задържането им, е отпаднала необходимостта от това съхранение и министърът на културата следва да ги из земе обратно и да ги върне на техния собственик. Последният няма право да ги търси и получи от посочения музей, поради това че не той ги е предоставил за съхранение.

В настоящия случай не е постановена мотивирана резолюция на министъра по чл. 54 от ЗАНН за прекратяване на административнонаказателната преписка. Резолюцията по чл. 54 от ЗАНН, която би трябвало да включва съгласно същия текст и разпореждане да се върнат иззетите вещи, не представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 от АПК, а акт на административнонаказващия орган по ЗАНН, който не подлежи на контрол по реда на АПК (Определение № 2925 от 20.03.2006 г. по адм. д. № 1647/2006 г., I отд. на ВАС). Отказът за произнасяне по част от посочените въпроси в чл. 54 ЗАНН **не представлява мълчалив отказ** по смисъла на чл. 58, ал. 1 от АПК, поради това, че мълчалив отказ би бил налице, само когато сезираният орган има правомощие да се произнесе с индивидуален административен акт. Предвид изложеното съдът намира, че произнасянето с резолюция от страна на административния орган не подлежи на съдебно оспорване. Наличието на такава резолюция не е определящо за възникването на правото на засегнатото лице. Правото да получи обратно вещите си произтича пряко от закона, а не от произнасянето на органа с мотивирана резолюция. Неизпълнението на фактическите действия по връщане на иззетите движими вещи, пряко произтичащо от закона, може да бъде предмет на оспорване чрез осъдителния иск по чл. 257 от АПК.

Предвид изложените доводи, предявеният иск по чл. 257 от АПК се явява основателен и следва да бъде уважен. Поради наличие на основанията на чл. 54 от ЗАНН, министъра на културата следва да бъде задължен да върне на Пламен Николаев Петков иззетите вещи, описани в НП № 11/25.05.2011 г., издадено от заместник-министъра на културата.“

Изискването на чл. 55, ал. 1 е – при издаване на наказателното постановление наказващият орган се произнася и по искането за обезщетение на причинените от нарушението вреди.

Из Решение № 73 от 28.01.2014 г. по АНД № 2041/2013 г. на Районен съд – Пазадриж, докладчик председателя Елисавета Радина: „...съгласно ТР № 1/13 г. на ОСНК ВКС има оштетено юридическо лице (т. III.2). Безспорно – известно е на Патентното ведомство на Република България кой е притежател на тази марка (защото такива данни се съдържат, макар и непълни в НП и в експ. Становище с автор – служител от същото ведомство). Нито в акта обаче, нито в НП има данни за пострадалия – в случая оштетеното юридическо лице. Ако все пак, въпреки тези липси административните органи бяха изпълнили задълженията си по ЗАНН, свързани с правата на оштетените от административните нарушения лица, нямаше да са налице съществени процесуални нарушения. Нормите на чл. 45, ал. 1 от ЗАНН; чл. 52, ал. 3 и чл. 55 от ЗАНН поставят **определени императивни изисквания** в хода на развиващия се в административната фаза процес пред органите на администрацията и те са свързани пряко с правата и интересите на засегнатите от административните нарушения физически и юридически лица. Те имат правото да бъдат уведомени, което корелира със задължението на съответния административен орган, за съставянето на акта, в който трябва да се отразят данните, индивидуализиращи пострадалия (съгласно чл. 42, т. 9 от ЗАНН), а след това и преди издаване на НП – да получат произнасяне по евентуално депозирано искане за обезщетение. Отнесени към процесния случай всички тези императивни изисквания са неизпълнени. Нарушени са били и то още във фазата на административното производство, правата на оштетеното юридическо лице, каквото самите административни органи приемат, че има. Последиците от това неизпълнение следват и в съдебната фаза, където съдът следва по силата на чл. 61, ал. 1 от ЗАНН да призове само претендиращите обезщетение, а в случая такъв субект е възприето, че съществува, но не е достатъчно персонализиран и категорично е лишен от правата си по чл. 55, ал. 1 от ЗАНН. Съвсем отделен е въпросът дали има такива права, което налага обсъждането на трето място на въпроса по същество, въпреки че горните две съображения директно обосновават процесуална порочност, обуславяща отмяна на охарактеризирания с нея акт.“

При хипотезата на втората алинея на чл. 55 от ЗАНН правилото за поведение е – когато с нарушението са причинени вреди на държавно предп-

рияние, учреждение или организация, наказващият орган се произнася по обезщетението и без да е предявено искане.

Методологични препратки от нормативен характер са налице в третата алинея на чл. 55 от ЗАНН – размерът на обезщетението за вредите се определя по предвидения ред, а когато няма такъв, може да бъде определен с помощта на вещо лице.

Приложението на чл. 56 от ЗАНН е налице, ако при решаване на въпроса за обезщетението наказващият орган срещне трудности от фактически или правен характер. Тогава производството по него се прекратява, а заинтересуваният се насочва да потърси обезщетение чрез съда на общо основание. Администрацията трябва да помни, че не може „да указва“, а „насочва“ заинтересуваното лице. „Насочването“ трябва да бъде разбирано като „разясняване на правните възможности при условията на свободна воля на лицето“.

Реквизитите на основния акт в административнонаказателното производство са детайлно посочени в чл. 57, ал.1 от ЗАНН. Там е отразено, че наказателното постановление трябва да съдържа:

1. Собственото, бащиното и фамилното име и длъжността на лицето, което го е издало (*трите имена и точно посочване на длъжността*).

2. Датата на издаването и номерата на постановлението (*ясно и четливо изписани*).

3. Датата на акта, въз основа на който се издава, и името, длъжността и местослуженето на актосъставителя (*пунктуално преписване на реквизитите от акта, без съкращения и пропуски*).

Из Решение № 184 от 24.10.2007 г. КНАХД № 395/2007 г. на Административен съд – Пазарджик, докладчик съдията Александър Митрев: „За пълнота следва да бъде отбелязано, че са неоснователни съображенията на ответника по касационната жалба относно нарушение на чл. 57 от ЗАНН и относно участието на административнонаказващия орган в производството по установяване на нарушението. Чл. 42, т. 2 от ЗАНН не поставя като **задължително изискване** АУАН да има номер, а само дата. Съответно, чл. 57, ал. 1, т. 3 от ЗАНН не изисква в наказателното постановление да бъде цитиран номер, а само дата на акта. Чл. 51, ал. 2 от ЗАНН сочи основанията за отвод на наказващия орган и сред тях липсва присъствие на мястото на извършване на нарушението.“

4. Собственото, бащиното и фамилното име на нарушителя и точния му адрес, единен граждански номер (трите имена, адрес, ЕГН и всички други известни характеристики на лицето като телефон, електронен адрес и други).

5. Описание на нарушението, датата и мястото, където е извършено, обстоятелствата, при които е извършено, както и на доказателствата, които го потвърждават (*подробен преразказ не само на акта, но и на всички други факти и обстоятелства, установени от административнонаказващия орган*).

6. Законните разпоредби, които са били нарушени виновно (точно цитиране на разпоредбите от законов ранг в тяхната системна свързаност).

7. Видът и размера на наказанието (стриктно изписване по разбираем начин на вида и размера на наказанието).

8. Вещите, които се отнемат в полза на държавата (*описание на всяка една от тези вещи чрез основните ѝ характеристики, отличаващи я от други вещи от същия или подобен род и вид*).

9. Размерът на обезщетението и на кого следва да се заплати (*посочване на точната сума и паричната единица; описание на правоимащото лице*).

10. Дали наказателното постановление подлежи на обжалване, в какъв срок и пред кой съд (*посочване на срока; началната дата на броенето му; точно наименоване на съответния съд, ако обжалване е допустимо*).

Втората алинея въвежда *персонално изискване* – наказателното постановление се подписва от длъжностното лице, което го е издало. Това означава, че подписът е личен, не може да бъде полаган от друго лице или пък чрез каквото и да е заместващо или техническо средство.

Из Решение № от 6.01.2014 г. по адм.д. № 12816/2012 г. на Софийски районен съд, докладчик председателя Александър Ангелов: „Съгласно чл. 57, ал. 2 от ЗАНН наказателното постановление се подписва от длъжностното лице, което го е издало. В процесния случай се установява, че наказателното постановление не е подписано от лицето, посочено в него като наказващ орган. От изготвената тройна съдебно-техническа експертиза, чието заключение следва изцяло да бъде кредитирано като прецизно, пълно и ясно е видно, че подписът в наказателно постановление № 10032-0002716/17.03.2011 г., издадено от С. С. П., в качеството ѝ на Директор на ТД на НАП – С., явяваща се упълномощено лице да издава наказателни постановления, всъщност не е положен на ръка, т.е. собственоръчно с помощта на химикална паста и пишещ прибор, а **представява факсимиле на подпис, отпечатан с техническо средство от вида на печатите**. След като фактически не е налице подпис, положен от физическо лице, а е поставен печат, изобразяващ подпис, то не е изпълнено изричното изискване на чл. 57, ал. 2 от ЗАНН за подписване, а в допълнение също така и не може да се установи и от кого е поставен въпросният отпечатък от печат. Както беше посочено, наличието на такова съществено процесуално нарушение се явява самостоятелно основание за отмяна на обжалваното наказателно постановление, без същото да бъде разглеждано по същество.“

Отразявайки *принципа за правото на защита*, правилото на чл. 58, ал. 1 от ЗАНН е, че препис от наказателното постановление се връчва срещу подпис на нарушителя и на поискалия обезщетение.

Из Определение № 284 от 24.09.2013 г. по АНД № 813/2013 г. на Районен съд – Хасково, председател Пламен Георгиев: „В разпоредбата на чл. 58, ал. 1 от ЗАНН пък е регламентиран институтът на връчване на наказателното постановление, като законната разпоредба изисква това да става лично срещу подпис на нарушителя, а в ал. 2 на цитираната разпоредба са прокарани изключенията от това правило. По отношение връчването на юридически лица обаче, **съдебната практика е възприела** за допустима възможността това да става не непременно чрез представителя по закон, а на изрично и надлежно овластено от него лице.“

Правото на защита обаче се реализира напълно само при *добросъвестно участие в производството*. Затова втората алинея на чл. 58 от ЗАНН приема, че когато нарушителят или поискалия обезщетение не се намери на посочения от него адрес, а новият му адрес е неизвестен, наказващият орган отбелязва това върху наказателното постановление и то се счита за връчено от деня на отбелязването.

Из Определение № 100035 от 18.06.2013 г. по АНД № 126/2013 г. на Районен съд – Елин Пелин, председател Петко Георгиев: „Съдът намира, че са налице предпоставки за приложение на чл. 58, ал. 2 от ЗАНН. Наказателното постановление е било изпратено на адреса на жалбоподателя гр. Е. П., ул.. С писмо, което е върнато с отбеляване, че жалбоподателят е непознат на посочения адрес от 20.02.2013 г. НП е изпратено и с пощенска пратка „Спиди“ на 27.02.2013 г. като на 28.02.2013 г. пратката е върната с отбеляване, че отказва получаване. В НП е отбелязано **в долен ляв ъгъл**, че НП е влязло в сила на 8.02.2013 г. За пълнота следва да се отбележи, че жалбоподателят е получил покана за доброволно изпълнение на 19.04.2013 г., като в седмодневен срок също не е подал жалба.“

Раздел V: Обжалване на наказателните постановления и на електронните фишове

Родовата подсъдност е развита в чл. 59, ал. 1 от ЗАНН. Наказателното постановление и електронният фиш подлежат на обжалване пред районния съд, в района на който е извършено или довършено нарушението, а за нарушенията, извършени в чужбина – пред Софийския районен съд.

Из Разпореждане № 257 от 27.05.2014 г. по АНД № 121/2014 г. на Районен съд – Левски, съдия-докладчик Стойка Манолова: „Производството е образувано по жалба от Х.Х., ЕГН..., против електронен фиш серия К № 0772759 за налагане на глоба за нарушение, установено с автоматизирано техническо средство, издаден от ОДМВР – Плевен, с който на жалбоподателя е наложена глоба в размер на 100 лв. От приложения към преписката клип от 13.08.2013 г. и карта с позициониране на мястото на твърдяното нарушение, е видно, че същото е извършено **в района между** с. Гривица – гр. Пордим. Според разпоредбата на чл. 59, ал. 1 от ЗАНН, наказателното постановление и електронният фиш подлежат на обжалване пред районния съд, в района на който е извършено или довършено нарушението, т.е. пред РС гр. Плевен. Предвид изложеното следва съдебното производство по а.н.д. № 121/2014 г. по описа на РС гр. Левски да се прекрати и делото да се изпрати на РС – Плевен.“

Преклузивните срокове са посочени в чл. 59, ал. 2 от ЗАНН. Нарушителят и поискалият обезщетение могат да обжалват постановлението в седемдневен срок от връчването му, а прокурорът може да подаде протест срещу него в двуседмичен срок от издаването му. Електронният фиш подлежи на обжалване в определения в Закона за движението по пътищата срок.

Из Разпореждане № 10 от 6.01.2014 г. по АНД № 1/2014 г. на Районен съд – Тетевен: „Жалбата е адресирана до компетентния Тетевенски районен съд, но е подадена извън срока по чл. 59, ал. 2 от ЗАНН. Съгласно последната разпоредба нарушителят може да обжалва постановлението в 7-дневен срок от връчването му. Видно от приложените документи, респ. **известие за доставяне**, обжалваното НП е получено от представляващия ЕООД на 9.12.2013 г. и срокът за обжалване е изтекъл на 16.12.2013 г. Жалбата обаче е изпратена на 17.12.2013 г., съгласно клеймото върху приложения към делото пощенски плик. При това положение производството следва да бъде прекратено, тъй като жалбата не е подадена в предвидения от закона срок.“

Според чл. 60, ал. 1 от ЗАНН, обжалването на наказателното постановление и на електронния фиш става чрез наказващия орган, който ги е издал. В жалбата се посочват всички доказателства, на които жалбоподателят се позовава.

Из Решение № 351 от 1.12.2008 г. по КАНД № 100/2008 г. на Административен съд – Стара Загора: „Неоснователни са изложените в касационната жалба доводи за недопустимост на оспореното решение на Старозагорския районен съд поради обстоятелството, че подадената от Б. Н. жалба е **депозирана директно в съда**, а не чрез административнонаказващия орган. Недопустимо е това съдебно решение, което е постановено при липса на абсолютна процесуална предпоставка или при наличие на процесуална пречка за образуване на съдебното производство, разглеждане и произнасяне по същество по подадената жалба. Спазването на изискването на чл. 60, ал. 1 от ЗАНН не представлява законово регламентирано условие за допустимост на съдебното производство по чл. 59 и сл. от ЗАНН. Тъкмо обратното – отказът да бъде разгледана жалба, подадена направо пред съда, а не чрез санкциониращия орган, би било отказ от правосъдие и респ. отказ от съдебна защита, което е недопустимо. Неспазването на разпоредбата на чл. 60, ал. 1 от **ЗАНН не може да бъде свързано с никакви неблагоприятни последици за жалбоподателя**. Направената аналогия с правните последици от допускането на нарушения от страна на административнонаказващия орган в хода на производството по налагане на административните наказания е несъстоятелна. Установеният с посочената норма ред за подаване на жалбата е с оглед обезпечаване на бързина и процесуална икономия при провеждането на съдебното производство, т.е. за да може жалбата да постъпи в съда комплектована с административно-наказателната преписка по издаването на наказателното постановление.“

Административно-процедурното задължение е закрепено в чл. 60, ал. 2 от ЗАНН. В седемдневен срок от получаване на жалбата наказващият орган я изпраща заедно с цялата преписка на съответния районен съд, като в съпроводителното писмо посочва и доказателствата в подкрепа на обжалваното постановление или на обжалвания електронен фиш.

Из Определение № от 20.02.2013 г. по АНД № 99/2013 г. на Районен съд – Радомир: „РАЗОРЕЖДАНЕ Днес 20.02.2013 г. в разпоредително заседание И. П., съдия-докладчик по НАХД № 99/2013 г. по описа на Радомирския районен съд, след като разгледах данните по делото и депозираната жалба намерих, че са налице предпоставките на чл. 60, ал. 2 от ЗАНН, поради което РАЗОРЕЖДАМ: ПРЕКРАТЯВАМ производството по нахд № 99/2013 г. по описа на съда. Да се изпрати жалбата на административнонаказващия орган **с указания за окомплектоване** с всички материали по административнонаказвателната преписка и прилагане на доказателства, кога е връчено на жалбоподателя атакувания електронен фиш, а именно обратна разписка за връчване на ЕФ и да завери представените писмени доказателства.“

Страните в съдебното производство са отразени в чл. 61, ал. 1 от ЗАНН. При разглеждане на делото пред районния съд се призовават нарушителят, поискалите обезщетение, включително и тези по чл. 55, ал. 2, и учреждениято или организацията, чийто орган е издал наказателното постановление, или електронния фиш, както и допуснатите от съда свидетели.

Из Определение № 248 от 8.07.2014 г. по КАНД № 368/2014 г. на Административен съд – Враца, председател Силвия Димитрова: „ПРОТОКОЛ СЪДЪТ намира, че ход на делото не следва да се дава и производството по същото следва да бъде прекратено. Касационната жалба пред АС-Враца е предявена от ..., упълномощена с представено от нея пълномощно, издадено от ВНД Директор на ОД на МВР – Враца да извършва пред съдилищата всички съдопроизводствени действия по дела, по които страна са подчинените му началници на РПУ. Съгласно чл. 61, ал. 1 от ЗАНН, ответник в съдебното производство по административнонаказателни дела, е организацията или учреждениято, чиито орган е издал НП. В случая това е РУП - Враца, който правилно е бил конституиран в производството пред РС. На същия са връчвани всички книжа и съобщения по делото. Съгласно чл. 17, ал. 3 от АПК, административният орган, респективно учреждениято или организацията която той представлява, могат да се представляват пред съда от пълномощник, упълномощен по реда от ГПК. **Упълномощаването може да стане единствено от органа, който е страна по делото, но не и от друг административен орган**, който не участва в производството, независимо от това, че се явява висшестоящ такъв. В случая не сме изправени и пред хипотезата на чл. 210, ал. 2 от АПК, която дава право на неучаствала в делото страна да обжалва постановления съдебен акт, когато той има задължителна сила спрямо нея. По тези съображения предявената касационна жалба се явява недопустима, като предявена от пълномощник, който не е надлежно упълномощен от страна по делото. Същата следва да бъде оставена без разглеждане и производството по делото прекратено пред касационната инстанция.“

Втората алинея на чл. 61 указва, че съдът дава ход на делото и в случаите, когато жалбоподателят не е бил намерен на посочения от него адрес. Съдът дава ход на делото и в случаите, когато жалбоподателят, неподалият жалба нарушител или поискалият обезщетение не са били намерени на посочените от тях адреси.

Из Определение № от 18.09.2013 г. по АНД № 505/2013 г. на Районен съд – Несебър, председател Нина Моллова-Белчева: „Производството е образувано по повод жалбата на Г.П.П., ЕГН *****, против Наказателно постановление № 330/19.02.2007 г. на Началника на РУП-Несебър. По делото е постъпило писмо от РУП – Несебър, с което уведомява, че не могат да представят екземпляр от атакуваното наказателно постановление и акта за установяване на административно нарушение, въз основа на който е издадено то, предвид на това, че със заповед № 3-1368/2011 г. на директора на ОД на МВР – Бургас същите са унищожени. В тази връзка и предвид твърденията на жалбоподателя, че на 14.06.2013 г. му е било връчено постановлението съдът с разпореждане от 21.06.2013 г. му указа да представи препис от постановлението и акта. Указано е било на П., че при неизпълнение на това задължение в 3-дневен срок производството ще бъде прекратено. Съобщението до жалбопо-

дателя е било изпратено на посочения от него адрес в жалбата, като същото се е върнало в цялост с отбелязване, че въпреки многократните посещения търсеното лице не е намерено на адреса, като на оставени съобщения не се е отзовавало. Съседите също нямали информация за лицето. В тази връзка съдът извърши служебна справка в НБД „Население“, от която е видно, че адресът на П. е същият. Предвид на това и на основание чл. 61, ал. 2 от ЗАНН настоящата инстанция приема, че **съобщението е редовно връчено**. С оглед непредставянето на доказателства от страна на жалбоподателя, от които да е видно, че действително има издадено против него наказателно постановление, какви са неговите параметри, кой е акто-съставителя, съдът намира, че производството следва да бъде прекратено. Липсата на посочените по-горе документи прави невъзможна преценката относно законосъобразността на проведената спрямо П. административнонаказателна процедура, ако е била проведена такава.“

Процесуална възможност е дадена и на друг орган на съдебната власт по силата на чл. 62 от ЗАНН. Прокурорът може да участва в производството пред съда, ако намери това за необходимо.

Правилата относно *съдебния състав, вида на съдебния акт и последващите шансове за обжалване* се намират в чл. 63, ал. 1 от ЗАНН. Районният съд в състав само от съдия разглежда делото по същество и се произнася с решение, с което може да потвърди, да измени или отмени наказателното постановление или електронния фиш. Решението подлежи на касационно обжалване пред административния съд на основанията, предвидени в Наказателнопроцесуалния кодекс, и по реда на Глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс. Трябва да се има предвид, че законодателят е неперфектен в изказа си – вместо думата „подлежи“ е следвало да използва глаголната форма „може“, тъй като само от волята на правния субект зависи дали да упражни или не това свое *процесуално потестативно право* („право-възможност“).

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „7. Все още някои съдилища се позовават на презумптивната доказателствена сила на акта за констатиране на административното нарушение. С § 1 от Преходните правила на ЗАНН се отмени глава XVIII от НПК, поради което отпада тази законна презумпция. При сега съществуващия режим на ЗАНН съдът е длъжен, разглеждайки делото по същество, да установи чрез допустимите от закона доказателства административното нарушение и обстоятелствата, при които е извършено. Това е така, защото в ЗАНН **липсва изрична разпоредба по този въпрос**, а чл. 84 от ЗАНН препраща към разпоредбите на НПК. В този случай е приложим чл. 8 от НПК, при което положение посоченият за нарушител се счита за невиновен до доказване на противното.“

По силата на чл. 63, ал. 2 от ЗАНН, в предвидените от закона случаи съдът може да прекрати производството с определение, което подлежи на обжалване с частна жалба.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела: „Когато особеният закон, влязъл в сила след ЗАНН, предвижда по-голям **необжалваем размер** на глоба, отнемане на вещи и обезщетения, следва да се прилага особеният закон.“

Раздел VI: Законна сила на наказателните постановления

Според чл. 64 от ЗАНН, влизат в сила наказателните постановления, които не подлежат на обжалване;

Из Определение № 5751 от 11.06.2003 г. по адм.д. № 3841/2003 г., I отд. на ВАС, докладчик съдията Светлозара Анчева: „С обжалваното определение окръжният съд, действащ като касационна инстанция по смисъла на чл. 63, ал. 1 от ЗАНН се е произнесъл по молбата на Татяна Грудева за присъждане на разноски по делото на основание чл. 84 от ЗАНН. След като решението на окръжния съд е постановено в касационно производство по реда на чл. 64, ал. 1 от ЗАНН **и не подлежи на обжалване**, тъй като триинстанционност на

съдебното обжалване е недопустимо в административното производство, то и последващото определение за присъждане на разноски предвид изхода на делото на основание чл. 84 от ЗАНН не подлежи на обжалване.“

– както и тези, които не са били обжалвани в законния срок;

Из Определение № 192 от 1.02.2013 г. по АНД № 506/2013 г. на Районен съд – Варна, съдия Даниела Михайлова: „Съдът, след като се запозна с материалите по делото, намира, че следва да прекрати производството по следните съображения: Обжалваното наказателно постановление е било връчено на 17.12.2012 г., което се установява от приложено то по делото копие от обратна разписка. Жалбата е била депозирана пред наказващия орган на 4.01.2013 г., което се установява от отразената дата на входящия номер. Направено е и отбелязване, че е **представена на ръка в 16,34 ч.** Съгласно нормата на чл. 59, ал. 2 от ЗАНН нарушителят може да обжалва наказателното постановление в седемдневен срок от датата на връчването. В настоящия случай жалбата е просрочена, тъй като е изтекъл законоустановеният срок от датата на връчване на наказателното постановление до датата на предявяване на жалбата, а именно до 27.12.2012 г. включително. В този смисъл, за жалбоподателя се е преклудирало правото да атакува наказателното постановление, което по смисъла на чл. 64, б. „б“ от ЗАНН е влязло в законна сила. С оглед изложените съображения, съдът намира, че следва да прекрати съдебното производство поради недопустимост на жалбата на основание чл. 63, ал. 2 от ЗАНН.“

– а също и тези, които са били обжалвани, но са били потвърдени или изменени от съда.

Из Решение № 980 от 15.12.2010 г. по адм.д. № 825/2010 г., 3 чл. с-в на Административен съд – София област, председател Албена Радославова: „В хода на съдебното производство по обжалване на атакуваното НП разпоредбата на чл. 414, ал. 3 от КТ е изменена, като изменението ѝ е в сила, считано от 30.07.2010 г. С това изменение на чл. 414, ал. 3 от КТ за същото нарушение е предвидена по-благоприятна за работодателя - юридическо лице или едноличен търговец **имуществена санкция**, а именно: имуществена санкция в размер от 1500 до 15000 лв. Съгласно императивната разпоредба на чл. 3, ал. 1 от ЗАНН ако до влизане в сила на наказателното постановление последват различни нормативни разпоредби, прилага се онази от тях, която е по-благоприятна за нарушителя. Поради обжалване на Наказателно постановление № 23-2300535 от 23.10.2009 г. съгласно чл. 64, б. „в“ от ЗАНН, то не е влязло в сила към момента на влизане в сила на изменението на чл. 414, ал. 3 от КТ, поради което настоящият състав на АССО следва да приложи по-благоприятния закон. Предвид обстоятелството, че приложимия по-благоприятен закон в определяне на наказанието предвижда вариантност – т. е. минимални и максимални рамки на имуществената санкция, която следва да бъде наложена при едно, осъществено от обективна страна нарушение, то в случая касационната инстанция за първи път следва да съобрази тежестта на извършеното нарушение, смекчаващите и отегчаващите отговорността обстоятелства с цел определяне размера на имуществената санкция по аналогия на разпоредбите на чл. 27, ал. 1 от ЗАНН.“

Раздел VII: Възобновяване на административнонаказателните производства

Различни правни хипотези са разгледани в чл. 70 от ЗАНН. Административнонаказателните производства, по които наказателните постановления са влезли в сила, както и решенията и прекратените от съда дела, образувани във връзка с обжалване на наказателни постановления, подлежат на възобновяване.

Из Определение № 6950 от 23.05.2014 г. по адм.д. № 6437/2014 г., 5 чл. с-в на ВАС, докладчик съдията Милена Златкова: „Точно е приложена от съда разпоредбата на чл. 70 от ЗАНН. Според същата административнонаказателните производства, по които наказателните постановления са влезли в сила, както и решенията и прекратените от съда дела, образувани във връзка с обжалване на наказателни постановления, **подлежат на възобновяване на основанията**, посочени в този текст. Независимо от това, че се претендира отмяна на влязло в сила решение на административен съд, постановено в касационно производство, което съгласно чл. 63, ал. 1 от ЗАНН се развива по реда на Глава дванадесета от АПК, то

е налице хипотезата на решено от съда дело, образувано във връзка с обжалване на наказателно постановление. Производството за възобновяване, регламентирано в чл. 70 и сл. от ЗАНН, е специално по отношение на производството за отмяна на влезли в сила съдебни актове по чл. 237 и сл. от АПК. Непрехвърлянето в чл. 70 от ЗАНН на основание за възобновяване, идентично с това по чл. 239, т. 4 от АПК, е законодателно решение и не дава основание на съда да приложи общия ред вместо специалния такъв. Отделно от това, следва да се посочи, че според ТР № 6 от 25.11.2010 г. по т.д. № 4/2010 г. на ОСК на ВАС разпоредбата на чл. 239, т. 4 от АПК не намира приложение при искане за отмяна на противоречиви влезли в сила решения, с които съдът се е произнесъл по жалби против различни административни актове, постановени по идентични случаи. В случая се иска отмяна, поради наличие на друго влязло в сила съдебно решение между същите страни, но постановено при обжалване на различно наказателно постановление. Изложеното показва, че липсата на такова основание за възобновяване в ЗАНН има своето логично обяснение.“

Хипотезите са – когато с влязла в сила присъда се установи, че някои от доказателствата, въз основа на които е издадено наказателното постановление, решението или определението на съда, са неистински; или с влязла в сила присъда се установи, че административнонаказващ орган, съдия или съдебен заседател е извършил престъпление във връзка с издаване на наказателното постановление, решението или определението на съда; или се открият обстоятелства или доказателства от съществено значение за разкриване на обективната истина, които не са били известни при издаване на постановлението, решението или определението на съда.

Из Решение № 1453 от 19.06.2014 г. по КАНД № 3885/2013 г. на Административен съд – Пловдив, докладчик председателя Георги Петров: „IV. За правото: 9. Хипотезите, при които законодателят е допуснал възобновяване на административнонаказателни производства, по които наказателните постановления и съдебните решения са влезли в сила са изчерпателно изброени в чл. 70 от ЗАНН. Както се посочи, предложението на Окръжния прокурор е основано на чл. 70, буква „в“ от ЗАНН. Тази хипотеза предвижда възможност за възобновяване на производството само, ако се открият обстоятелства или доказателства, които са от съществено значение за разкриване на обективната истина, които не са били известни при издаване на постановлението, решението или определението на съда. Явно в случая става въпрос за новооткрити доказателства или обстоятелства, а не за новосъздадени такива. Новооткрити са доказателствата или обстоятелствата, които са съществували по време на производството, от съществено значение са за изясняване на обективната истина, но не са били известни и съответно не са приобщени по преписката. От друга страна, нормата предвижда новооткритото обстоятелство или доказателство да не е било известно. Не се прави разлика между субектите, на които да не е било известно, **следователно се имат предвид всички страни** в производството. Именно това е и целта на възможността за възобновяване – да бъде охранен пътът и възможността за разкриване на обективната истина като не останат несъобразени никакви обстоятелства или доказателства, спомагащи за това, неизвестни на която и да е страна в производството. На следващо място новото доказателство трябва да установява факт, с който се променя фактичката обстановка на административното нарушение, и дава основание да се правят нови изводи по въпросите, относно наличието на деяние, неговият извършител и вината на същия. 10. При извършване на проверката от органа по приходите са констатирани, както суми за възстановяване, така и суми за внасяне, включително за здравно осигурителни вноски. Видно от констатациите в АПВ, за част от периодите съобразно подадените коригиращи декларации е извършена корекция в посока намаление на дължимите ЗОВ, а за други – в посока увеличение. Безспорно е на свой ред и обстоятелството, че съгласно чл. 128 и сл. от ДОПК, прихващането на публични задължения се извършва единствено чрез волеизявление на орган по приходите, изразено в нарочен АПВ. Видно от събраните по делото доказателства, надвнесените суми, установени след корекция по Декларации обр. 6, са прихванати за задължения за ЗОВ и данък върху доходите. В процесния случай новото обстоятелство, което евентуално може да е от значение за наличието на административно нарушение, е не просто издадения АПВ, а наличието на надвнесени от „КАМИК“ ЕООД суми към датата, на която е изтекъл срокът за внасяне на ЗО за ноември 2009 г. – 23.12.2009 г., които надвнесени суми биха били от значение с оглед евентуално прилагане нормата на чл. 28 от ЗАНН. Видно от обстоятелствената част на АПВ и извършените с него прихващания – такива надвнесени суми в процесния случай са били налице. Наред с това е извършена в посока намаление и размера на дължимите ЗО за ноември

2009 г. Тези обстоятелства са основание за възобновяване на административнонаказателното производство по смисъла на чл. 70, б. „в“ от ЗАНН. 11. С оглед изложеното, съдът счита разглежданото предложение за основателно.“

Из Определение № 923 от 27.01.2015 г. на ВАС по адм. д. № 15030/2014 г., VII о., докладчик съдията Соня Янкулова: „Безспорно по делото е, че Георгопападакос подал жалба срещу наказателно постановление № Р-10-7 от 3.01.2014 г. на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, в която посочил собствения си адрес – гр. София, ул. „Сан Стефано“ № 11-13, ет. 2, ап. В-2, упълномощения да го представлява адв. Ангел Ризов и посочил адрес за съобщения – гр. София, ул. „Проф. Фритъоф Нансен“ № 37А, ет. 5. Безспорно е също, че призовка за страна № 2109835, с която се съобщава за изготвеното съдебно решение по дело № 5747/2014 г., е адресирана до Михаил Кирякос Георгопападакос, представляван от адв. Ангел Ризов, адрес – гр. София, ул. „Сан Стефано“ № 11-13, ет. 2, ап. В-2. От приложената по делото призовка за страна е видно, че срещу „Получател“ е положен подпис. Вписана е датата на връчване – 27.08.2014 г., положен е личен печат на връчителя „Татяна Сп. Бъчварова, призовкар СРС“, положен е подпис на връчителя и вписано „лично“ „в Бюро Призовки“. Призовката (съобщението), с която на частния жалбоподател служител на съда връчва съобщение за изготвеното съдебно решение е официален свидетелстващ документ по смисъла на чл. 179, ал. 1 от ГПК. Той се съставя от длъжностно лице – служител на съда (връчител, призовкар), в кръга на службата му и при упражняване на възложената му удостоверителна компетентност по чл. 44, ал. 1 от ГПК. Съставя се по установените форма и ред. **Като официален свидетелстващ документ призовката (съобщението) съставлява доказателство за изявленията пред връчителя и за извършените от него и пред него действия и е такова, с което съдът е длъжен да се съобрази и да зачете.** Това значи, че за съда удостоверените в призовката (съобщението) факти, в т.ч. вписването, че положения подпис на получател е на посоченото лице, имат задължителна сила. Частният жалбоподател твърди, че положения срещу получател подпис не е негов. Това значи, че оспорва истинността (верността) на официалния свидетелстващ документ. Опровергаването на материалната доказателствена сила на официалния свидетелстващ документ може да стане само чрез установителен иск по чл. 124, ал. 4 от ГПК, компетентен да се произнесе по който е районният съд. Установяването с влязло в сила съдебно решение на неистинността на официалния свидетелстващ документ – призовката (съобщението), би било основание за възобновяване на съдебното производство по реда на чл. 70, б. „в“ от Закона за административните нарушения и наказания, тъй като би представлявало обстоятелство от съществено значение за разкриване на обективната истина, което не е било известно (надлежно доказано) при постановяването на определение № 5225 от 30.10.2014 г. на Административен съд, София-град, постановено по касационно административнонаказателно дело № 9121/2014 г.“

Последната предпоставка за възобновяване е налице, ако с влязла в сила присъда се установи, че деянието, за което е наложено административното наказание, съставлява престъпление.

Има обаче законови изисквания относно *допустимостта на това особено производство*. При действието на чл. 71 от ЗАНН, възобновяването на административнонаказателно производство се допуска, ако предложението по букви „а“ и „б“ на предходния член е направено в шестмесечен срок от влизане в сила на присъдата, а в случаите на буква „в“ – в двегодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, решението или определението.

Според чл. 72, ал. 1 от ЗАНН, предложението за възобновяване се прави от окръжния прокурор и се разглежда от съответния административен съд.

Из Определение № 3388 от 11.03.2014 г. по адм.д. № 2424/2014 г., VII отд. на ВАС, докладчик съдия Лозан Панов: „От друга страна, нормата на чл. 72, ал. 1 от ЗАНН предвижда, че предложението за възобновяване се прави от окръжния прокурор и се разглежда от съответния административен съд. Следователно наказаното лице може единствено да уведоми окръжния прокурор за наличието на някоя от предпоставките по чл. 70 от ЗАНН, **но няма активна процесуална легитимация** да инициира самостоятелно производство по възобновяване пред административния съд.“

Правната възможност по чл. 72, ал. 2 от ЗАНН е в смисъл, че с предложението прокурорът може да спре изпълнението на наказателното постановление или решението на съда.

Из Решение № 11619 от 22.12.2005 г. по адм.д. № 10156/2004 г., I отд. на ВАС, докладчик председателя Здравка Шуменска: „За точност на изложението следва да бъдат споделена и тезата на ответната страна по касационната жалба, а именно, че след изтичане на срока за доброволно изпълнение, конкретно на 18.06.2002 г., **е започнал да тече** посочения 6-месечен срок, като същият е спрял да тече за времето от спиране изпълнението на наказателното постановление с предложението по чл. 72, ал. 2 от ЗАНН от 13.08.2002 г., до постановяване на цитираното по-горе съдебно решение на СЗОС, а именно 5.03.2003 г., с което е отказано възобновяването на производството.“

Публичността и гласността на съдебния процес са видими в чл. 73, ал. 1 от ЗАНН. Административният съд разглежда предложението в открито заседание с призоваване на страните. Втората алинея приема, че когато предложението е основателно, съдът постъпва съгласно разпоредбите на чл. 68.

Из Решение № от 1.07.2014 г. по адм.д. № 149/2014 г. на Административен съд – Стара Загора, докладчик съдия Ирена Янкова: „Съгласно чл. 73, ал. 2 от ЗАНН, който урежда правомощията на съда при основателно предложение за възобновяване, съдът следва да приложи чл. 68 от ЗАНН от Раздел VII „Преглед по реда на надзора“. Посоченият раздел е изцяло отменен (ДВ, бр. 59 от 1998 г.), поради което съществува законодателна празнота по отношение правомощията на съда в тези случаи. **Липсата на уредба в закона следва да се разреши по реда на субсидиарното прилагане** на Наказателно-процесуалния кодекс на основание препращащата норма на чл. 84 от ЗАНН като се приеме, че правомощията на административния съд са аналогични на правомощията на Върховния касационен съд по чл. 425, ал. 1 от НПК в производството по възобновяване на наказателни дела.“

Раздел VIII: Изпълнително производство при административното наказване

С оглед на целите на административното наказване в чл. 74 е наличен *доста къс процесуален срок*. В тридневен срок от влизане в сила на наказателното постановление административнонаказващият орган, съответно съдът, предприема действие за привеждането му в изпълнение.

Из Определение № 69 от 21.05.2014 г. по АНД № 229/2014 г. на Районен съд – Мездра, председател Анелия Димитрова: „Съдът намира, че ход на делото не следва да бъде даван, а същото следва да бъде прекратено по следните съображения: Видно от предсметените по делото писмени доказателства се установява, че на лицето Г. М. Г. – б.ж. на гр. В. е издаден Електронен фиш серия ХХХ г. за нарушение, именно констатирано на 3.01.2014 г. От представената по делото Справка на НБД „Население“ се установява, че лицето е починало на 21.10.2013 г. По делото е постъпила жалба от наследниците на същото лице и в частност неговия син М.Г.М. от гр. В.. По силата на чл. 34, ал. 1, б. „а“ от ЗАНН при смърт на нарушителя се прекратява образуваното административнонаказателно производство. Без значение е на какъв етап се намира съответното производство, дали пред административните органи, пред първоинстанционна или касационна съдебна инстанция. Когато се установи този факт, водещият процеса орган следва да постанови прекратяване на производството, при което Наказателното постановление, респективно Електронния фиш не може да се счита за влязъл в сила. Съгласно разпоредбата на чл. 64 от ЗАНН влизат в сила съответно подлежат на изпълнение НП, респективно Електронни фишове, които не подлежат на обжалване, не са били обжалвани в законния срок или са били обжалвани, но са били потвърдени или изменени от съда. Процесната хипотеза не попада в нито една от тези изброени и следователно при прекратяване на производството при вече издаден електронен фиш последният не подлежи на изпълнение, тъй като съгласно разпоредбата на чл. 74 от ЗАНН в 3-дневен срок от влизане в сила на наказателното постановление, респективно електронния фиш административнонаказващият орган или съдът предприемат действие за привеждането му в изпълнение. При липса на задължителната предпоставка влизане в сила на Наказателно постановление, респективно Електронен фиш, не може да се премине към осъществяване на хипотезата „изпълнение“. При прилагане разпоредбата на чл. 34 от ЗАНН се прекратява цялото производст-

во по търсене на административнонаказателна отговорност, тъй като **не е налице лице субект срещу когото може да се води то, с оглед личния характер на административнонаказателната отговорност**, като по тази си характеристика тя се покрива с наказателната такава, като в чл. 24, ал. 1, т. 4 от НПК е предвидено същото основание за прекратяване на наказателното производство. Разпоредбата на чл. 34 от ЗАНН се намира в Глава III – „Производство по установяване на административните нарушения, налагане и изпълнение на административните наказания“, Раздел I „Общи положения“. Поради спецификата на административнонаказателната отговорност, изразена в разпоредбата на чл. 24, ал. 1 от ЗАНН изключително персоналният ѝ характер, аналогичен на наказателната такава и липсата на регламентация за възможност при смърт на дееца в съдебно производство да бъдат конституирани неговите наследници, настоящият съдебен състав намира, че жалбоподателят няма право на жалба срещу електронния фиш и същият не може да бъде разгледан по същество, тъй като липсва основна процесуална предпоставка за продължаване на производството – деец, който може да носи административнонаказателна отговорност. В тази връзка настоящият съдебен състав намира, че жалбоподателят М.Г.М. не е лице по смисъла на чл. 210, ал. 2 от АПК, вр. с чл. 63, ал. 1, изр. второ от ЗАНН, тъй като той няма правен интерес и електронният фиш няма сила спрямо него. Наказателната и административнонаказателната отговорност не се наследяват. Глобата като наказание не се наследява също, освен ако актът, с който е наложена не е влязъл в сила. Само тогава тя подлежи на събиране от имуществото на наследодателя. Поради тази причина е недопустимо разглеждане на жалбата на наследника на санкционираното лице.“

Според чл. 75 от ЗАНН, когато е наложено наказанието обществено порицание, препис от наказателното постановление или решението на съда се изпраща на съответната обществена организация, в която наказаният членува, или на ръководството на предприятието, учреждението или организацията, където той работи, съобразно указаното в наказателното постановление или решението на съда.

Из Решение № 36 от 15.01.2014 г. по АНД № 1732/2013 г. на Районен съд – Пазарджик, председател Елисавета Радина: „За санкционирането му обаче наказващият орган е прибягнал към нормата на чл. 180, ал. 1, т. 1 от ЗДвП, която е напълно неотнормима към възприетото нарушение на чл. 5, ал. 1, т. 1 от ЗДвП, защото предвижда наказание при нарушаване правилата за използване светлините на пътно превозно средство, за престой или за паркиране, за използване на пътното платно или управление на технически неизправно пътно превозно средство, извън случаите по чл. 179, т. 4. Вярно е, че липсата на правилно посочване на нормата, въз основа на която се реализира отговорността не е съществено процесуално нарушение, тъй като тя не е сред задължителните реквизити на НП – виж чл. 75, ал. 1 от ЗАНН, която ги лимитира. Но в конкретния случай поради неправилната квалификация на нарушението, няма относима към него административнонаказателна норма, тоест липсва основание за ангажиране на такава отговорност. В рамките на осъществявания контрол за законосъобразност на атакуваното постановление Съдът не може да приписва повече нарушения и завишава размера на наложената санкция или налага нови наказания, тъй като производството по осъществявания от него контрол е инициатирано от жалбоподателя **и важи принципната забрана за влошаване положението му**. Така, при безспорно установени нарушения, авторът им ще остане ненаказан, поради negliжирано отношение към основните изисквания и принципи в административнонаказателното производство на административните органи.“

Много обстоятелствена процедура е разписана в чл. 76 от ЗАНН – изпълнението на наказанието „обществено порицание“ става чрез прочитане на наказателното постановление или решението на съда пред събрание на обществената организация или трудовия колектив, на което се поканва да присъствува и нарушителят.

Субсидиарните правила на гражданския процес са налични в чл. 78 от ЗАНН. Когато е присъдено обезщетение, принудителното изпълнение на наказателното постановление се допуска по искане на лицето, което има право на обезщетение по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс.

Из Определение № 1666 от 9.06.2014 г. по в.ч.гр.№ 1491/2014 г. на Окръжен съд – Пловдив, докладчик мл.съдия Михаела Лазарова: „Въззивният съд не споделя ста-

новицето на първата инстанция, че влязлото в сила наказателно постановление не е годен документ за издаване на исканата заповед, тъй като претендираната сума по него е публично държавно вземане по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 7 ДОПК и следва да бъде събрано по реда на ДОПК, а не на ГПК. В случая със заявлението в т. 9, б. „в“ се претендира обезщетение за вреди/щети върху горска територия – държавна собственост, като в т. 12 е посочено, че вземането произтича от наказателно постановление № 359/17.12.2013 г. В раздел III на същото е постановено нарушителят Й. А. Д. да заплати в полза на Южноцентрално държавно предприятие сумата от 300 лв. Съгласно чл. 78 от ЗАНН, когато е присъдено обезщетение, принудителното изпълнение на наказателното постановление се допуска по искане на лицето, което има право на обезщетение по реда на чл. 418 от ГПК. В чл. 417, т. 1 от ГПК е предвидено, че заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение, когато вземането се основава на акт на административен орган, по който допускането на изпълнението е възложено на гражданските съдилища. В случая следва да се има предвид, че наказателните постановления не покриват напълно съдържанието на понятието „административен акт“ по смисъла на чл. 21 от АПК, но те са акт на държавната администрация със санкционен характер. Законодателят изрично е предвидил в нормата на чл. 79, ал. 2 от ЗАНН, че наказателни постановления, с които са присъдени парични обезщетения в полза на държавни предприятия, кооперации или други обществени организации или на граждани, **се изпълняват по реда, предвиден в ГПК** – т.е., те са основание за издаване на заповед за изпълнение по чл. 418 от ГПК. С оглед изложеното, въззивният съд не споделя мотивите на първата инстанция, въз основа на които е постановено и атакуваното разпореждане. При това положение, следва да се обсъди дали са визирани от законодателя предпоставки за издаване на заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист. При преценка формалната доказателствена сила на представения документ, съдът намира, че същият е редовен от външна страна и удостоверява подлежащо на изпълнение вземане. Наказателното постановление съдържа отметка, че е влязло в законна сила на 30.12.2013 г., поради което вземането за обезщетение в размер на 300 лв. е станало изискуемо. Налице са императивните предпоставки по чл. 418, ал. 2 от ГПК. Заявлението следва да бъде уважено, но само частично – като се издаде заповед за незабавно изпълнение и изпълнителен лист за посочената сума за главница, ведно със законната лихва върху нея от датата на подаването му в съда до окончателното погасяване, както и за внесената сума за държавна такса. Както правилно е посочил и районният съд, искането за присъждане на обезщетение за забава за периода 30.12.2013 г. – 16.04.2014 г., е неоснователно, тъй като вземането не произтича пряко от документа по чл. 417 от ГПК. Не следва да се уважава и искането за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, доколкото нито е посочено, нито са представени доказателства заявлението да е подадено чрез такъв.“

Много лаконична препратка е налице в чл. 79, ал. 1 от ЗАНН. Наказателните постановления и решения на съда, с които са наложени глоби или са присъдени парични обезщетения в полза на държавата, се изпълняват по реда за събиране на държавните вземания. Нормативната систематика на „реда за събиране на държавните вземания“ *понастоящем* е уредена в Дял четвърти „Събиране на публичните вземания“ от ДОПК. Според чл. 162, ал. 2, т. 7 от ДОПК, влезлите в сила наказателни постановления попадат в категорията „Публични държавни и общински вземания“, като също там по силата на т. 5, предложение второ би трябвало да се категоризират и глобите, наложени от съдилищата в производствата по административнонаказателни дела. За „присъдените парични обезщетения в полза на държавата“ са налични различни виждания – дали те са публични или частни вземания по смисъла на т. 6, на ал. 2 или по ал. 4 на чл. 162 от ДОПК.

Определение № 65 от 5.02.2014 г. по адм.д. № 27/2014 Г. на Административен съд – Кюстендил: „Съгласно препращането от чл. 79, ал. 1 от ЗАНН наказателните постановления с наложени глоби в полза на държавата се изпълняват по реда за събиране на държавните вземания. Този ред е регламентиран в Дял четвърти от ДОПК. Нормата на чл. 162, ал. 2, т. 7 от ДОПК определя вземането по НП като публично държавно. Събирането на това вземане се извършва по реда на кодекса съгласно чл. 163, ал. 1 от ДОПК, т.к. ЗАНН не предвижда специален процесуален ред. Събирането се извършва от публични изпълнители при НАП (вж. чл. 163, ал. 3 от ДОПК). Влязлото в сила НП е изпълнително основание по см. на чл. 209, ал. 2, т. 5 от ДОПК. Съобщението по чл. 221, ал. 1 от ДОПК е част от изпълнителното

производство, т.к. с изпращането му производството започва. В изпълнение на правомощията си **публичните изпълнители издават постановления и разпореждания** (вж. чл. 266, ал. 1 от ДОПК). Съобщението е акт на публичния изпълнител. Като такъв покрива характеристиката на действие по чл. 266, ал. 1 от ДОПК. Това действие обаче подлежи на оспорване от длъжника или третото задължено лице пред директора на компетентната ТД чрез публичния изпълнител, който го е извършил в определения в чл. 266, ал. 1 от ДОПК срок, а решението на директора в изрично изброените случаи на чл. 268, ал. 1 от ДОПК може да се оспори пред компетентния административен съд. От анализа на действащата правна уредба по случая е видно, че оспорването на действието на публичния изпълнител по административен ред пред директора на компетентната ТД на НАП е абсолютна положителна процесуална предпоставка за провеждане на съдебното производство. Предмет на съдебно оспорване е решението на директора на ТД на НАП, а не действието на публичния изпълнител. Изложението води до извод за недопустимост на подадената жалба, като образуваното въз основа на нея съдебно производство следва да се прекрати. Съдът не е компетентен да се произнесе по жалбата, поради което на основание чл. 130, ал. 4 от АПК във вр. с § 2 от ДР на ДОПК ще изпрати делото по подведомственост на компетентния административен орган за произнасяне.“

Поради различната характеристика на вземанията, те се събират по различен процесуален ред. Точно затова, разпоредбата на чл. 79, ал. 2 от ЗАНН указва, че наказателните постановления и решения на съда, с които са присъдени парични обезщетения в полза на държавни предприятия, кооперации или други обществени организации или на граждани, се изпълняват по реда, предвиден в Гражданския процесуален кодекс.

Из Решение № 278 от 20.02.1980 г. по гр.д. № 1872/79 г., I г.о.: „Съгласно чл. 59 и чл. 63 от ЗАНН наказателното постановление подлежи на обжалване пред районния съд, който разглежда спора по същество, а съгласно чл. 79, ал. 2 от същия закон наказателното постановление и решението на съда, с които са определени парични обезщетения в полза на обществени организации и др., подлежат на **принудително изпълнение по реда на Гражданския процесуален кодекс**. При решаване на спора по същество съдът ще се произнесе и по размера на дължимото обезщетение. По същото ще е налице влязло в сила решение на съд със силата на пресъдено нещо. При наличието на такова решение спорът за размера на обезщетението не може съгласно разпоредбите на чл. 220 и чл. 224 от ГПК да бъде пререшаван от съда по предявен от страните установителен или осъдителен иск. Изпълнителното основание за принудително събиране на определеното вече и по съдебен ред обезщетение ще е съдебен акт – решение на съд, а не несъдебно – постановление на административен орган, т. е. ще е чл. 237, б. „а“ от ГПК, а не чл. 237, б. „г“ от ГПК от същия Кодекс.“

Отчитайки динамиката на процесите в съвременния свят, законодателят приема през 2007 г. разпоредбата на чл. 79а от ЗАНН, която постановява, че когато с наказателното постановление е наложена глоба на нарушител без постоянен адрес в Република България, нарушителят внася сумата по сметка, посочена в наказателното постановление.

Из Решение № 432 от 9.06.2014 г. по АНД № 358/2014 г. на Районен съд – Дупница: „Съдът намира, че при издаване на акта са спазени изискванията на чл. 44, ал. 4 от ЗАНН, а именно когато нарушителят няма постоянен адрес в Република България, съставеният акт се предоставя незабавно на наказващия орган. Към акта се прилагат писмени обяснения или възражения на водача, каквито в случая не са направени. Спазени са и изискванията на чл. 52, ал. 1 от ЗАНН – в случаите по чл. 44, ал. 4 от ЗАНН наказващият орган се произнася в деня на получаване на административно наказателната преписка. Видно от приложената по делото вносна бележка – преводно нареждане е, че **така наложената санкция е платена**, т.е. спазена е и разпоредбата на чл. 79а от ЗАНН, т.е. когато с НП е наложена глоба на нарушител без постоянен адрес в Република България нарушителят внася сумата по сметка, посочена в НП.“

По силата на чл. 80 от ЗАНН, когато с наказателното постановление или решението на съда е постановено отнемане на вещи в полза на държавата, препис от тях се изпраща на Националната агенция за приходите за изпълнение.

Правилото на чл. 81, ал. 1 от ЗАНН *овластява правни субекти* във връзка с изпълнението на наказанието. Според него, наказателното постановление или решението на съда, с което е постановено временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност, се изпълнява от органите, които признават това право и контролират упражняването му, и от ръководителя на предприятието, учредението или организацията, където наказаният работи.

Из Определение № 259 от 23.05.2013 г. по ЧНД № 577/2013 г. на Районен съд – Казанлък, председател Деян Илиев: „Съгласно чл. 23, ал. 1 от ЗЛОД правото на ловуване се упражнява от лица, които притежават членска карта и билет за лов, заверени за съответната календарна година, както и разрешително за лов. Съгласно чл. 77, ал. 2 от ЗОБВВПИ физически лица, кандидатстващи за разрешение за придобиване на огнестрелни оръжия и боеприпаси за тях за ловни цели, освен документите по чл. 76, ал. 3, 4 и 7 представят и заверен билет за лов съгласно Закона за лова и опазване на дивеча. Следователно правото на ловуване е обвързването с притежаването на ловен билет. В ЗЛОД липсва правна уредба, която урежда изпълнението на наказанието „Лишаване от право на лов“ (вж. чл. 190, ал. 2 от ЗДвП като пример). Ето защо съдът счита, че изтърпяването на наказанието „Лишаване от право на лов“ **започва с отнемането на ловния билет** на нарушителя по реда на чл. 81, ал. 1 от ЗАНН от органа, който признава това право и контролира упражняването му. В случай, че АНО е пропуснал да отнеме ловния билет, с което на практика нарушителят се лишава от право да ловува по какъвто и да е начин, е налице хипотезата на чл. 82, ал. 1, б. „б“ от ЗАНН, респ. на хипотезата на чл. 82, ал. 3 от ЗАНН. Предвид гореизложеното съдът ОПРЕДЕЛИ: НЕ НАМИРА за необходимо да даде тълкуване на РЕШЕНИЕ № г. по АНД № г. по описа на РС – Казанлък и ПРЕКРАТЯВА съдебното производство по ЧНД № г. ИЗРАЗЯВА становище, че изпълнението на наказанието „Лишаване от право на лов“ е обвързано с момента на отнемането на ловния билет на нарушителя, който удостоверява това право. ПРАВОТО на органа да изпълни наказанието „Лишаване от право на лов“ се погасява по давност с изтичането на 6-месечен срок, респ. 9-месечен срок от момента на влизане на НП в законна сила.“

Втората алинея въвежда *неотменимо задължение за трети лица* – ако наказаният заема длъжност по професия или дейност, от правото за упражняването на която е лишен, ръководителят на предприятието, учредението или организацията го освобождава незабавно от тази длъжност.

Давностните срокове могат да бъдат намерени в чл. 82, ал. 1 от ЗАНН. Административното наказание не се изпълнява, ако са изтекли две години, когато наложеното наказание е глоба; или шест месеца, когато наложеното наказание е временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност; или три месеца, когато наложеното наказание е обществено порицание.

Из Решение № 1776 от 28.07.2014 г. по адм.д. № 1083/2014 г. на Административен съд – Пловдив, докладчик съдията Янко Ангелов: „Съгласно чл. 82, ал. 1, б. „а“ от ЗАНН Административното наказание не се изпълнява, ако са изтекли две години, когато наложеното наказание е глоба. В този случай на осн. ал. 2 давността започва да тече от влизане в сила на акта, с който е наложено наказанието, и се прекъсва с всяко действие на надлежните органи, предприето спрямо наказанието за изпълнение на наказанието. След завършване на действието, с което е прекъсната давността, започва да тече нова давност. Във всички случаи независимо от спирането или прекъсването на давността, административното наказание не се изпълнява, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока по ал. 1 – така ал. 3 на чл. 82 от ЗАНН. Наред с така посочената давност за изпълнение на наложеното наказание в алинея 4 на чл. 82 от ЗАНН изрично е предвидено, че ал. 3 на чл. 82 от ЗАНН не се прилага, когато за събирането ѝ в срока по ал. 1 е образувано изпълнително производство. Това се отнася и за висящите дела, давността по които не е изтекла до влизането на тази алинея в сила. Следователно след образуване на изпълнителното производство, ако това е сторено в рамките на 2-годишния срок по ал. 1 за изпълнение на наказание глоба, отпада възможността за прилагане института на абсолютната погасителна давност по ал. 3 на чл. 82 от ЗАНН, която за наказанието е 3 години. Или иначе казано, след образуване на изпълнителното производство, приложимата давност за глобите е тази по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН, която подлежи на спиране и прекъсване. По силата на чл. 82, ал. 4 от ЗАНН тази категория взема-

ния (глоби по ЗАНН, за които е образувано изпълнително производство) не могат да бъдат погасени поради изтичане на абсолютна погасителна давност и в частност тази по чл. 82, ал. 3 от ЗАНН. Следва да се отбележи, че характерът на наказателната давност е материалноправен и произтича от обстоятелството, че **с изтичането на определения в закона срок държавата безусловно губи възможността (материалното право) да накаже извършителя или да изпълни наказанието**. Затова и при всички случаи на изтичане на съответните давностни срокове в наказателното и административнонаказателното право всички държавни органи, включително и съдът, следят служебно. Подобен извод за характера на давността в наказателното право в широк смисъл следва от разпоредбата на чл. 81 от НК и чл. 24, ал. 1 от НПК. За административнонаказателната давност – както за преследване, така и за изпълнение на наложеното наказание, този извод следва от нормите на чл. 34 и чл. 82 от ЗАНН. Така в чл. 34, ал. 2 от ЗАНН изрично е посочено, че „Не се образува административнонаказателно производство, ако ...“, аналогично чл. 82 от ЗАНН сочи, че „административното наказание не се изпълнява (курсив мой), ако са изтекли“. В случая съдебната практика е константна, че за срока по чл. 34 от ЗАНН съдът следи служебно. С оглед императива на чл. 82, ал. 1 от ЗАНН и липсата на основание за различно третиране на давността за административно наказателно преследване от тази за изпълнение на наложеното наказание, следва, че и за втората съдът, а и всички държавни органи и в частност органите по изпълнението следят служебно. При така действащата нормативна уредба за правилното разрешаване на настоящия административно-правен спор на първо място от значение е отговора на въпроса **към коя дата е влязъл в сила изпълнителния титул** – в случая наказателното постановление на РИОКОЗ, и на коя дата за вземането по него е образувано изпълнително производство. В случай, че са налице образувани такива в срока по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН, то давността по чл. 82, ал. 3 от ЗАНН е неприложима относно процесното вземане. За разрешаване на правния спор от значение е и отговорът на въпроса дали за вземането са налице основания спиращи и/или прекъсващи давността по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН...В нормата на чл. 82, ал. 1, б. „а“ от ЗАНН действително е посочена погасителна давност по отношение на „глобата“ като вид административно наказание, което всъщност се различава от „имуществената санкция“. Разлика произхожда от различията в субектите, които се санкционират, предвид разбирането на личния характер на „глобата“ като вид административно наказание, което се налага на физически лица за виновно нарушение на установения ред на държавно управление, докато чл. 83 от ЗАНН урежда „имуществената санкция“ като вид административно наказание, което се налага на юридическите лица и едноличните търговци в случаите на неизпълнение на задължения към държавата при осъществяване на тяхната дейност, за което те носят т.нар. безвиновна административно наказателна отговорност. В такъв случай съдът приема, че нормата на чл. 82, ал. 1, б. „а“ от ЗАНН е приложима и за случаите на налагане на „имуществени санкции“ по аргумент и от препаращата разпоредба на чл. 83, ал. 2 от ЗАНН. Възприемането на обратната теза би довело до различното третиране на длъжниците на публично правни вземания от гледна точка на субекта – дали той е физическо или юридическо лице, което би довело до дискриминация по отношение на имущественото състояние на различните субекти на административно наказателната отговорност. Предвид изложеното съдът приема, че нормата чл. 82, ал. 1, б. „а“ от ЗАНН е приложима и по отношение погасяването по давност на изпълнението на имуществени санкции.“

Из Решение № 6 от 5.01.2015 г. на ВАС по адм. д. № 2630/2014 г., VII о., докладчик съдията Соня Янкулова: „Член 82 от ЗАНН регламентира института на давността по отношение на налаганите административни наказания. Безспорно е, както сочи и касаторът, че законодателят е определил срок, в рамките на който държавата може да пристъпи към изпълнение на наложено административно наказание за установено по надлежния ред административно нарушение. Въпросът е, че със заповед № 462/2012 г. на началника на Районно управление „Полиция“, гр. Рила, на касатора не е наложено административно наказание, а принудителна административна мярка. И принудителната административна мярка, и административното наказание безспорно са държавна принуда – налагане чрез властта на държавата на конкретно поведение с неблагоприятни последици на съответния правен субект, независимо от неговата воля. И в двата случая става въпрос за административна принуда, тъй като се налага от административен орган във връзка с осъществяваната от него административна дейност. Но двете форми на административна принуда са подчинени на различен правен режим - различна е целта им, различни са предпоставките, при които възникват, различни са правните последици и компетентността на налагащия ги орган във връзка с тяхното изпълнение. Административното наказание се налага за установено административно нарушение. То, съгласно чл. 12 от ЗАНН, цели да предупреди и превъзпита нарушителя към спазване на установения правен ред и да въздейства възпитателно и предуп-

редително върху останалите граждани. Принудителната административна мярка, съгласно чл. 22 от ЗАНН, се налага с цел да се предотврати или преустанови административно нарушение, както и за предотвратяване и отстраняване на вредните последици от тях. Различни са видовете административни наказания и видовете принудителни административни мерки. **Налагането на административно наказание е приложение на санкцията на правната норма. Налагането на принудителната административна мярка е прилагане на нейната диспозиция, т. е. на правомерното и желано от правото правило за поведение на правните субекти.** Различни са правомощията на органа по отношение на издадения акт. Административнонаказващият орган не може сам да отмени акта, с който е наложил административното наказание, докато административният орган, който е наложил принудителна административна мярка, не само може, но е и длъжен да отмени мярката тогава, когато предпоставките за нейното налагане са отпаднали. **Тези съществени разлики в двете форми на административната принуда** намират отражение и във възможността по отношение на тях да се прилага института на давността. Член 82, ал. 1 и 3 от ЗАНН сочи, че не се изпълнява административно наказание, а не че не се изпълнява наложена принудителна административна мярка. Прилагане по аналогия на разпоредбата на чл. 82 от ЗАНН не може да има, тъй като не е налице подобие в случаите.“

Ясно разписаното правило на чл. 82, ал. 2 разяснява, че давността започва да тече от влизане в сила на акта, с който е наложено наказанието, и се прекъсва с всяко действие на надлежните органи, предприето спрямо наказанието за изпълнение на наказанието. След завършване на действието, с което е прекъсната давността, започва да тече нова давност.

Из Решение № 233 от 1.02.2013 г. по административно дело № 3361/2012 г. на Административен съд – Пловдив, докладчик председателя Йордан Русев: „Тук именно следва да се посочи, че институтът на давността във връзка с изпълнение на наказанията е уреден изрично в ЗАНН. Съгласно разпоредбата на чл. 82, ал. 1, б. „а“, във връзка с ал. 2 от ЗАНН, административното наказание не се изпълнява, ако са изтекли: две години от влизане в сила на акта, с който е наложено наказанието, и се прекъсва с всяко действие на надлежните органи, предприето спрямо наказания за изпълнение на наказанието. След завършване на действието, с което е прекъсната давността, започва да тече нова давност. Съгласно ал. 3 от същата разпоредба, независимо от спирането или прекъсването на давността, административното наказание не се изпълнява, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока по ал. 1. Предвид така очертаната правна уредба, с предприемането на действия по изпълнение на наложеното наказание (глобата в размер на 100 лв.), давността се прекъсва, като в случая това е моментът на образуване на изпълнителното дело с № 3937/2007 г. в Агенцията за държавни вземания – РД Пловдив с правоприменик от 1.01.2010 г. ТД на НАП – гр. Пловдив. При това положение, по отношение на наложената с наказателното постановление глоба не е приложима ал. 3 на чл. 82 от ЗАНН, тъй като съгласно ал. 4 от същата разпоредба абсолютният давностен срок не се прилага, когато в двугодишния срок по ал. 1 е образувано изпълнително производство, а видно от данните по делото процесното изпълнително дело е образувано в двугодишния срок по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН. При това положение по отношение на публичните вземания по НП, следва да се съобразят разпоредбите на общата давност за погасяване на публичните вземания – чл. 171 и чл. 172 от ДОПК.“

Според третата алинея на чл. 82 от ЗАНН, независимо от спирането или прекъсването на давността, административното наказание не се изпълнява, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока по първата алинея на този текст.

Из Решение № от 15.01.2014 г. по АНД № 996/2013 г. на Районен съд – Несебър, докладчик председателя Мария Берберова-Георгиева: „Институтът на абсолютната погасителна давност няма своята изчерпателна уредба в нормата на чл. 82 от ЗАНН. Последната регламентира единствено давността за изпълнение на вече наложено наказание, включително на абсолютната погасителна давност за изпълнение на вече наложено наказание, но не абсолютната погасителна давност за наказателно преследване, която няма уредба в ЗАНН и съответно по силата на чл. 11 от същия закон, следва да се приложи нормата на чл. 81, ал. 3 от НК. Прилагането, поради липса на изрична правна уредба в ЗАНН, на института на абсолютната давност, уреден в чл. 81, ал. 3 от НК, следва да бъде сторено обаче не във връзка с правилата възведени в чл. 80 от НК, а с правилата и сроковете установени в чл. 34 от ЗАНН.

Последно посоченият нормативен текст от ЗАНН съдържа **изчерпателна правна уредба на давностните срокове** (т.е. в случая не е налице непълнота в уредбата по ЗАНН) и точно поради това, именно те следва да се съобразят при приложението на абсолютната давност по чл. 81, ал. 3 от НК. В този смисъл, съдът счита, че абсолютната давност в административно-наказателното производство изтича в три годишен период от време, считано от датата на извършване на нарушението. В настоящия случай, нарушението е извършено на 6.10.2009 г., т.е. давността за административнонаказателно преследване е изтекла на 6.10.2012 г. Горейзложеното е самостоятелно основание за отмяна на обжалваното наказателно постановление, поради изтекла към настоящия момент абсолютна давност за реализиране на административнонаказателната отговорност на нарушителя.“

Текстът на алинея четвърта на чл. 82 от ЗАНН маркира, че разпоредбата на предходната алинея не се прилага по отношение на глобата, когато за събирането ѝ в срока по ал. 1 е образувано изпълнително производство. Това се отнася и за висящите дела, давността по които не е изтекла до влизането на тази алинея в сила.

Из Решение № от 24.01.2014 г. по адм.д. № 1027/2013 г. на Административен съд – Велико Търново, докладчик председателя Росен Буюклиев: „В случая по отношение на института на погасителната давност за публични вземания се прилагат процесуалните закони, уреждащи материята на възникване, установяване и събиране на тези вземания, като в случаят е приложим ЗАНН. По делото няма спор, че последното от посочените по-горе наказателни постановления, е стабилизирано на 8.07.2009 г. Съгласно разпоредбата на чл. 82, ал. 1, б. „а“ от ЗАНН административното наказание не се изпълнява, ако са изтекли две години, когато наложеното наказание е глоба. Всъщност от момента на стабилизирането на последното наказателно постановление, до момента на предприемането на действия от страна на вискателя по него за принудителното му събиране чрез сезирането на публичния изпълнител при ТД на НАП – В. Търново (съответно за това постановление на 27.08.2010 г.) не е изтекъл срокът, визиран в разпоредбата. ..Съгласно разпоредбата на чл. 83, ал. 3 от ЗАНН независимо от спирането или прекъсването на давността, административното наказание не се изпълнява, ако е изтекъл срок, който надвишава с една втора срока по ал. 1. И в този случай началото на срока се съобразява съобразно разпоредбата на чл. 82, ал. 2 от ЗАНН...Следва да се посочи, че в този конкретен случай е неприложима разпоредбата на чл. 82, ал. 4, предложение първо от ЗАНН, тъй като приложимостта и се обуславя от образуването на изпълнително производство в срока по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН, за каквото образуване в този отрязък от време и за трите процесни случаи няма представени доказателства. Следва да се посочи за пълнота, че общият петгодишен срок по чл. 171, ал. 1 от ДОПК започва да тече само и единствено, когато в срока по чл. 82, ал. 1 от ЗАНН е било образувано изпълнително производство. Не може да се приеме тезата, че при образуване срещу същото лице, но въз основа на друго изпълнително основание изпълнително производство обосновава наличието на хипотезата на чл. 82, ал. 4 от ЗАНН, тъй като по този начин се заобикаля закона и се стига до превратно упражняване на власт. Затова процесното пред съда разпореждане за „присъединяване“ следва да се третира именно като такова за образуване на изпълнително производство по повод на вземанията, произтичащи от вече коментиранияте по-горе изпълнителни основания. След като е направено възражение за изтекла обща давност по смисъла на чл. 82, ал. 3 от ЗАНН, което е основателно, посоченото разпореждане за образуването на производството (за присъединяване в друго производство на производството по събиране на вземанията, произтичащи от посочените три наказателни постановления) е незаконосъобразно и следва да се отмени.“

Глава четвърта: САНКЦИИ, НАЛАГАНИ ПО АДМИНИСТРАТИВЕН РЕД СПРЯМО ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА И ЕДНОЛИЧНИ ТЪРГОВЦИ

Нуждата от Глава четвърта е продиктувана от *правната догматика*, отразена и в **Постановление № 10 от 28.09.1973 г., Пленум на ВС, По някои въпроси относно практиката по административнонаказателен характер дела**, което в своята т. 4 от диспозитива постановява, че „4. Административнонаказателно отговорни са само вменяеми физически лица, поради което на юридически лица не може да се налагат административни наказания.“

По силата на чл. 83, ал. 1 от ЗАНН, в предвидените в съответния закон, указ, постановление на Министерския съвет или наредба на общинския съвет случаи на юридически лица и еднолични търговци може да се налага имуществена санкция за неизпълнение на задължения към държавата или общината при осъществяване на тяхната дейност.

Из Решение № от 12.02.2014 г. по административно дело № 11026/2013 г. на Софийски районен съд, докладчик председателя Иван Стоилов: „На трето място, НП за административни нарушения се издават на физически лица, а съгласно специалната разпоредба на чл. 83, ал. 1 от ЗАНН и на юридически лица и еднолични търговци, под формата на имуществена санкция. Видно от представеното по преписката заверено копие от сертификата № 965/4.04.2013 г., издаден от БТПП, ведно с Решение за вписване в единен ТР на БТПП № 0000047227/21.10.1998 г., Търговско представителство „ЛОТ ПОЛСКИ АЕРОЛИНИИ“ с БУЛСТАТ 121740987 е вписано като „неюридическо лице без право на стопанска дейност“, като същото до 12.03.2013 г. се е представлявало от П. М., а след тази дата от А. П. Т.е., посоченото в НП Представителство на Полски авиолинии „ЛОТ“ в България, с ЕИК 121740987 (ЕИК съвпада със № на БУЛСТАТ в БТПП) не е юридическо лице или едноличен търговец по смисъла на чл. 83, ал. 1 от ЗАНН и не може да бъде обект на административнонаказателно преследване. Такъв би могло да бъде юридическото лице и превозвач, в случая, „ЛОТ ПОЛСКИ АЕРОЛИНИИ“ А.Д., като е допустимо връчването на НП, чрез жалбоподателя, но настоящото НП не е издадено срещу това юридическо лице, **а директно срещу административнонаказателно неотговорно лице, без статут на юридическо лице или едноличен търговец.** Този извод, междувпрочем, се доказва и от изискана служебно от съда и приложена към делото справка от АВп към Търговския регистър, видно от която липсва вписване за „търговец или клон на чуждестранен търговец“ с ЕИК 121740987.3.“

Втората алинея на чл. 83 приема, че санкцията по предходната алинея се налага по реда на този закон, доколкото в съответния нормативен акт не е предвиден друг ред.

Из Решение № 251 от 11.02.2014 г. по КАНД № 4257/2013 г. на Административен съд – Варна, докладчик съдия Маргарита Йорданова: „Вярно е, че имуществените санкции не са административни наказания по смисъла на ЗАНН, но съгласно чл. 83, ал. 2 от ЗАНН се налагат по реда на ЗАНН. Така въведената обективна отговорност спрямо юридическите лица и едноличните търговци **не изключва преценката за маловажност** по чл. 28 от ЗАНН, доколкото не зависи от личността на извършителя и неговото субективно отношение към последиците на деянието, а от степента на неговата обществена опасност.“

Най-вече във връзка с международноправни ангажименти на Република България се вижда *казуистиката* на нормативните препратки по чл. 83а, ал. 1 от ЗАНН. Там е записано, че на юридическо лице, което се е обогатило или би се обогатило от престъпление по чл. 108а, 109, 110 (приготвяне към тероризъм), 142 – 143а, 152, ал. 3, т. 4, чл. 153, 154а, 155, 155а, 156, 158а, 159 – 159г, чл. 162, ал. 1 и 2, чл. 172а - 174, 209 – 212а, 213а, 214, 215, 225в, 227, ал. 1 – 5, 242, 250, 252, 253, 254, 254б, 255, 255б, 256, 257, 278в –

278д, 280, 283, 301 – 307, чл. 307б, 307в, 307г, чл. 308, ал. 3, чл. 319а – 319е, 320 – 321а, 327, 352, 352а, 353б – 353е, 354а – 354в, 356к и 419а от Наказателния кодекс, както и от всички престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, когато са извършени от: лице, овластено да формира волята на юридическото лице; или лице, представляващо юридическото лице; или лице, избрано в контролен или надзорен орган на юридическото лице, или работник или служител, на който юридическото лице е възложило определена работа, когато престъплението е извършено при или по повод изпълнението на тази работа, се налага имуществена санкция до 1 000 000 лв., но не по-малко от равностойността на облагата, когато тя е имуществена, а когато облагата няма имуществен характер или размерът ѝ не може да се установи, санкцията е от 5000 до 100 000 лв. Трябва да се помни, че е *достатъчна една от горните хипотези*, за да се приложи разпоредбата, защото изброяванията по точки в *нормативния текст*, съдържат в себе си едно презумптивно „или“. За целите на настоящето изложение, тези съюзи са налични в текста.

Из Решение № 941 от 2.06.2014 г. по адм.д. № 2971/2013 г. на Административен съд – Бургас, докладчик съдия Галина Радикова: „Административнонаказателната отговорност по реда на чл. 83а от ЗАНН, се реализира при наличието на следните, **кумулятивно изискуеми предпоставки**: 1. Привлеченото към отговорност лице да е юридическо. 2. Да се е обогатило или би могло да се обогати в резултат на извършено престъпление от кръга на посочените в чл. 83а, ал. 1 от ЗАНН. 3. Престъплението да е извършено от някое от лицата, посочени в чл. 83а, ал. 1, т. 1 – 4 от ЗАНН.“

Подбудителството и помагачеството намират своето място във втората алинея на чл. 83а от ЗАНН. Имуществената санкция се налага на юридическото лице и когато лицата по ал. 1, т. 1, 2 и 3 са подбудили или подпомогнали извършването на посочените деяния, както и когато деянията са спрели на стадия на опита.

Третата алинея отделя *това санкционно производство от общото административно наказване* – имуществената санкция се налага независимо от осъществяването на наказателната отговорност на извършителя на престъпното деяние по ал. 1.

Из Решение № 140 от 8.01.2014 г. по адм.д. № 6520/2013 г., I отд. на ВАС, докладчик съдията Светлозара Анчева: „Разпоредбата на чл. 83а и сл. от ЗАНН предвиждат налагане на имуществена санкция на юридическо лице, което се е обогатило от престъпление, лимитативно изброени, срок които и престъплението по чл. 255 от НК, извършено от управителя и едноличен собственик на „Славянка“ ЕООД. Регламентирано е в цитираната разпоредба, че **имуществената санкция на юридически лица по този ред за извършени престъпления**, следва да е извършена от лице, овластено да формира волята на юридическото лице, да го представлява или от лице, избрано в контролен или надзорен орган на юридическото лице, както и от работник или служител, на което е възложена определена работа и престъплението е извършено при или по повод на тази работа. Установено е по делото, че управителят на „Славянка“ ЕООД е и едноличен собственик на капитала и вследствие престъплението, извършено от него е получена облага от дружеството в размера на корпоративния данък, който е следвало да бъде заплатен от дружеството. Правилно първоинстанционният съд е приел, че санкцията по чл. 83а и сл. от ЗАНН е за юридическото лице и това безусловно следва от цитираната разпоредба. Управителят на „Славянка“ ЕООД е лице по чл. 83а, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗАНН, тъй като едновременно с това е и едноличен собственик на капитала на дружеството. Законосъобразни са изводите на съда, че чл. 83а, ал. 3 от ЗАНН предвижда налагане на имуществена санкция, независимо от осъществяване на наказателната отговорност, а в случая това е отговорността на управителя и едноличен собственик на капитала за престъпление по чл. 255 от НК, а с ревизионният акт на дружеството определения от приходните органи корпоративен данък е предвиден за възстановяване, поради което с ревизионният акт не е определено внасяне на този данък в републиканския бюджет. Следователно при установен имуществен резултат от престъпление от 34 269,70 лв., представляващ

разликата между декларирания от дружеството корпоративен данък в размер на 7921,40 лв. и установения от ревизията – 42 191,10 лв., правилно имуществената санкция е наложена.“

Нормата на четвъртата алинея на чл. 83а е в смисъл, че облагата или нейната равностойност се отнема в полза на държавата, ако не подлежи на връщане или възстановяване, или на отнемане по реда на Наказателния кодекс.

Из Решение № 12301 от 16.10.2014 г. по адм.д. № 16094/2013 г., VIII отд. на ВАС, докладчик председателя Емилия Миткова: „Производството по делото е образувано по въззивна жалба на "ГБГ" ЕООД със седалище и адрес на управление град Шумен, чрез пълномощника си адв. А. Аспарухова срещу решение № 453/1.11.2013 г., постановено в производство по чл. 83а и сл. от ЗАНН по адм. д. № 431/2013 г. по описа на Шуменски административен съд (АС), с което на дружеството е наложена имуществена санкция в размер на 3493.85 (три хиляди четиристотин деветдесет и три лева и осемдесет и пет стотинки) лв. за това, че е получило имуществена облага в размер 3493.85 лв., представляваща неплатено данъчно задължение по ЗДДС, в резултат на извършено от представляващия дружеството престъпление по чл. 255, ал. 4 във вр. с чл. 255, ал. 1, т. 2 пр.2 от НК, съгласно влязла в сила Определение от 10.10.2012 г., по НОХД № 428/2012 г. по описа на Окръжен съд град Шумен. В жалбата са изложени оплаквания, че обогатяването по реда на чл. 83а от ЗАНН е внесено в бюджета, ведно с лихвите, което налага препращане към разпоредбата на чл. 83а, ал. 4 от ЗАНН. На следващо място се излагат доводи, че процесната сума е внесена, възстановена преди образуване на настоящото производство от жалбоподателя, а не от физическото лице, като след приключване на наказателното производство е издаден РА на дружеството, който е обжалван и е налице висящо съдебно производство, с който на ЮЛ повторно са установени задължения за ДДС в същия размер. ...Доколкото облагата е възстановена по реда на НК, съдът е приел, че същата не следва да бъде отнета в полза на държавата, в което е и смисълът на разпоредбата на чл. 83а, ал. 4 от ЗАНН. В тази насока съдът е приел за неоснователно възражението, че на ЮЛ се налагат три санкции за едно и също нарушение или сумата ще бъде заплащана три поредни пъти. ...В тази насока е неоснователен доводът в жалбата, че процесната сума е внесена, възстановена преди образуване на настоящото производство от жалбоподателя, **а не от физическото лице**. Неоснователен е доводът за приложимост на разпоредбата на чл. 83а, ал. 4 от ЗАНН, съгласно която облагата или нейната равностойност се отнема в полза на държавата, ако не подлежи на връщане или възстановяване, или на отнемане по реда на Наказателния кодекс. Този довод е бил обсъден от АС и изводите му се възприемат изцяло от настоящия състав. Както правилно е приел съдът, доколкото облагата е възстановена по реда на НК, то в настоящото производство същата не следва да бъде отнета в полза на държавата. Това е смисълът на разпоредбата на чл. 83а, ал. 4 от ЗАНН, като както е приел АС по същите съображения е неоснователно и възражението в жалбата, че на ЮЛ се налагат три санкции за едно и също нарушение или сумата ще бъде заплащана три поредни пъти.“

Забранителният характер на разпоредбата на алинея пета на чл. 83а е в смисъл, че на държавата, държавните органи и органите на местното самоуправление, както и на международните организации не се налага имуществена санкция по ал. 1.

Процедурата е разписана в чл. 83б, ал. 1 от ЗАНН. Производството по чл. 83а се образува по мотивирано предложение на съответния прокурор до административния съд след внасяне на обвинителния акт – като правило. Другата възможност е, когато наказателното производство не може да се образува или образуваното е прекратено на основание, че деецът не носи наказателна отговорност поради амнистия; или наказателната отговорност е погасена поради изтичане на предвидената в закона давност; или деецът е починал; или след извършването на престъплението деецът е изпаднал в продължително разстройство на съзнанието, което изключва вменяемостта.

Отново **Из Решение № 140 от 8.01.2014 г. по адм.д. № 6520/2013 г., I отд. на ВАС, докладчик съдията Светлозара Анчева:** „Касае се за административнонаказателна процедура, уредена изрично в ЗАНН, поради което проведените други производства – по издаване на ревизионен акт или наказателно преследване, не освобождават дружеството от

имууществената санкция на юридическото лице по реда на чл. 83а и сл. от ЗАНН. Спазена е предвидената законова процедура по чл. 83б от ЗАНН, като производството пред административния съд е започнало по мотивирано предложение на прокурор от Окръжна прокуратура, завършило с произнасяне от съда по чл. 83е от ЗАНН с обжалваното пред настоящия съд решение.“

Реквизитите на акта на прокурора са подробно разписани в чл. 83б, ал. 2 от ЗАНН. Предложението трябва да съдържа:

1. Описание на престъплението, обстоятелствата, при които е било извършено, и наличието на причинна връзка между него и облагата за юридическото лице (*точна квалификация на съставомерното деяние, всички съпътстващи обстоятелства, логически издържана причинно-следствена връзка, облагата като краен резултат*).

2. Вид и размер на облагата (*качественият и количественият аспект на облагата – подробно описание*).

3. наименование, предмет на дейност, седалище и адрес на управление на юридическото лице (*всички възможни известни характеристики на юридическото лице*);

4. Лични данни на лицата, представляващи юридическото лице (*персонификация на всички лица, явяващи се представители по закон, оправомощаване, пълномощие или каквото и да е делегиране от страна на юридическото лице*).

5. Лични данни на обвиняемите или осъдените за престъплението лица (*всички възможни характеристики от такъв характер*).

6. Опис на писмените материали или заверени копия от тях, които установяват обстоятелствата по т. 1 и 2 (*подробен и стриктен опис на писмените материали, както и стриктно отбелязване – оригинал, заверено копие, незаверено копие, препис и т.н.*).

7. Списък на лицата за призоваване (*подробно опис на идентификационните данни на лицата за призоваване*).

8. Датата и мястото на съставянето му, името, длъжността и подписа на прокурора (*всички характеристики на органа на държавна власт*).

Правото на защита е с положени основи в третата алинея на чл. 83б от ЗАНН. Там е указано, че към предложението се прилага и препис за юридическото лице.

Из Решение № 449 от 26.02.2013 г. по административно дело № 2656/2011 г. на Административен съд – Бургас, докладчик съдия Станимира Друмева: „Предложението, сезирало Административен съд – гр. Бургас за образуване на производство по чл. 83а от ЗАНН е внесено от прокурор при Окръжна прокуратура - гр. Бургас, **компетентен орган**, съгласно чл. 83б, ал. 1 от ЗАНН, при спазване на изискването, установено в чл. 83б, а.1, т. 1 от ЗАНН, а именно след внасянето в съда на обвинителния акт, с който е повдигнато обвинение на И.Д.А. за извършване на престъпленията, посочени по-горе. Предложението е мотивирано, като в него са описани подробно фактическите и правните основания, обусловили съставянето и внасянето му в съда. Същото съдържа и всички реквизити по чл. 83б, ал. 2 от ЗАНН и към него е приложен препис за връчване на ПФК „Черноморец“ АД в изпълнение на изискването, установено в чл. 83б, ал. 3 от ЗАНН.“

Според чл. 83в прокурорът може да поиска от съда да вземе мерки за обезпечаване на имуществената санкция на юридическото лице по реда на Гражданския процесуален кодекс.

Из Определение № 5412 от 12.04.2012 г. по адм.д. № 4235/2012 г., III отд. на ВАС, докладчик председателя Пенка Гетова: „Производството по чл. 229, ал. 1, т. 2 АПК е образувано по частна жалба на Дияна Стоянова в качеството ѝ на прокурор при Окръжна прокуратура – гр. Търговище, срещу определение № 61 от 13.03.2012 г. по адм. д. № 38/2012 г. на Административния съд – Търговище, като неправилно поради нарушение на материал-

ния закон. Върховният административен съд – III отделение, приема, че подадената в срок частна жалба е неоснователна. С обжалваното определение, постановено в производство по чл. 390 и сл. от ГПК, е оставено без уважение искането на частния жалбоподател на основание чл. 83в от ЗАНН за допускане на мерки за обезпечаване на имуществена санкция на „Алтея“ ООД – гр. Омуртаг, с оглед предстоящо производство по чл. 83а от ЗАНН за налагане на имуществена санкция на дружеството, облагодетелствало се от престъпление по чл. 255, ал. 4 във връзка с ал. 3 и чл. 26 от НК от Хасан Ешрефов Хасанов в качеството му на управляващ и представляващ дружеството. Съдът е изложил съображения, че не са налице предпоставките на разпоредбата на чл. 391, ал. 1, т. 1 от ГПК, тъй като молителят не е представил доказателства за наличието им. Определението е правилно. Законосъобразни са изводите на съда, че молителят не е подкрепил искането си с доказателства, установяващи кумулативните предпоставки на чл. 391, ал. 1, т. 1 от АПК – ако без обезпечението ще бъде невъзможно или ще се затрудни осъществяването на имуществената санкция, която евентуално ще бъде наложена в бъдещото производство по реда на чл. 83а от ЗАНН, и ако искът е подкрепен с убедителни писмени доказателства. Законосъобразно съдът е приел, че липсват доказателства, че е невъзможна или ще се затрудни реализацията на наложената имуществена санкция в едно бъдещо производство по чл. 83а от ЗАНН. **Липсват доказателства за облагодетелстване за търговското дружество**, на което ще се наложи евентуално санкцията съгласно чл. 83а, ал. 1 от ЗАНН.“

По силата на чл. 83г съдът разглежда предложението в открито заседание с участието на прокурора.

Съобразно чл. 83д съдът разглежда делото в рамките на обстоятелствата, посочени в предложението и въз основа на събраните доказателства преценява:

1. Получило ли е юридическото лице неправомерна облага?
2. Има ли връзка между извършителя на престъпното деяние и юридическото лице?
3. Има ли връзка между престъпното деяние и облагата за юридическото лице?
4. Какъв е размерът на облагата, ако е имуществена?

Из Решение № 11884 от 8.10.2014 г. по адм.д. № 3/2014 г., I отд. на ВАС, докладчик съдията Милена Славейкова: „Разпоредбите на чл. 83а и сл. от ЗАНН регламентират специфична административно наказателна процедура, която гарантира репариране на вреди, настъпили в резултат на извършено престъпление. Тъй като наказателната отговорност е лична, в наказателното производство е недопустимо ангажирането на имуществена отговорност на юридическо лице. Поради това в специалния ред по чл. 83а – чл. 83е от ЗАНН имуществената санкция по отношение на юридическо лице се налага независимо от осъществяването на наказателната отговорност на извършителя (чл. 83а, ал. 3 от ЗАНН) в резултат на извършено престъпление сред посочените в чл. 83а, ал. 1 от ЗАНН, от лицата, посочени в същата разпоредба, при наличие на влязла в сила осъдителна присъда (чл. 83е, ал. 1 от ЗАНН) и при доказване на обстоятелствата по чл. 83д от ЗАНН. Правилно административният съд е приел, че са налице предпоставките по чл. 83а – 83е от ЗАНН за ангажиране на административно наказателната отговорност на „Перфект Ауто Шумен“ ООД. Налице е влязло в сила споразумение, с правната сила на влязла в сила присъда (чл. 383, ал. 1 от НПК) по ножд № 337/2013 г. по описа на Шуменски окръжен съд, с което Стефан Драганов Андонов, в качеството на управляващ и представляващ търговското дружество (чл. 83а, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗАНН) се е признал за виновен в извършено престъпление по чл. 255, ал. 3, вр. чл. 255, ал. 1, т. 2, предл. второ и т. 3 от НК, за това, че в периода 23.04.2009 г. – 30.04.2011 г. избегнал установяване и плащане на данъчни задължения общо в размер на 14 606.28 лв., от които 4269.61 лв. корпоративен данък за 2009 г. и 2010 г. и 10 336.67 лв. ДДС, като за посочените данъчни периоди не е начислил ДДС в подадени от дружеството справки-декларации по ЗДДС и в годишните данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО ...Установяването на данъчните задължения с ревизионен акт не влияе върху целения от дееца резултат от получаване на имуществена облага от престъплението по чл. 255, ал. 3 от НК чрез избягване заплащането на данъци в законоустановените срокове. В случая, деецът чрез неподаване на СД по ЗДДС и ГДД по ЗКПО е избегнал установяването на данъчните си задължения, което е наложило установяването им чрез ревизия. Касае се за самостоятелна административнонаказателна процедура, уредена изрично в ЗАНН, поради което проведените други производства – по

ДОПК за издаване на ревизионен акт или наказателното преследване за престъпление по НК, не освобождават дружеството от имуществената санкция по реда на чл. 83а и сл. от ЗАНН. Налице е връзка между извършителя на престъпното деяние и юридическото лице, както и между престъпното деяние и облагата за юридическото лице съобразно чл. 83д, т. 2 и т. 3 от ЗАНН. **Размерът на имуществената облага** е установен по смисъла на чл. 83д, т. 4 от ЗАНН. Спазена е предвидената законова процедура по чл. 83б от ЗАНН, като производството пред административния съд е започнало по мотивирано предложение на прокурор от Окръжна прокуратура, завършило с произнасяне от съда по чл. 83е от ЗАНН с обжалваното пред настоящия съд решение. Липсата на иницирано производство от Окръжна прокуратура гр. Шумен във всички случаи на визирани престъпления по чл. 83а, ал. 1 от ЗАНН е неотнормосимо към имуществената отговорност на дружеството и не влече незаконосъобразност на проведеното производство по ЗАНН.“

Обвързаната компетентност за съда е налице според чл. 83е, ал. 1 от ЗАНН. Съдът се произнася с решение за налагане на имуществената санкция след влизане в сила на осъдителна присъда или решение по чл. 124, ал. 5 от Гражданския процесуален кодекс и при доказване на обстоятелствата по чл. 83д.

Из Решение № 4475 от 1.04.2014 г. по адм.д.№ 10680/2013 г., VIII отд. на ВАС, докладчик съдията Мира Райчева: „Неоснователно е твърдението на касатора, че в конкретния случай не е било спазено изискването на чл. 83е, ал. 1 от ЗАНН, а именно съдът да се произнесе с решение за налагане на имуществената санкция след влизане в сила на осъдителна присъда. **Твърдението е в противоречие** с ясните предписания на самия закон, който в чл. 383 от НПК предписва, че одобреното от съда споразумение за решаване на делото има последиците на влязла в сила присъда.“

Втората алинея на чл. 83е от ЗАНН изисква решението да съдържа данните за юридическото лице, произхода, вида и размера на облагата, размера на наложената имуществена санкция.

Процесуален срок е налицен по третата алинея – по дела, които представляват фактическа или правна сложност, мотивите могат да бъдат изготвени и след произнасянето на решението, но не по-късно от 15 дни.

Процесуалната възможност по алинея четвърта на чл. 83е от ЗАНН изглежда така – срещу решението може да се подаде въззивна жалба или протест пред съответния въззивен съд в 14-дневен срок от съобщаване на решението.

Из Определение № 175 от 14.12.2012 г. по н.д. № 1917/2012 г., н.к., V чл.с-в на чл.с-в на ВКС, смесен състав, докладчик съдията Лиляна Методиева: „Производството е по чл. 63, ал. 9 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) във вр. с чл. 44, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) и чл. 135 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). Образувано е по повдигнат спор за подсъдност между Русенския окръжен съд и Върховния административен съд за разглеждане на делото образувано по жалба на [фирма] гр. Русе против решение № 479 от 13.10.2011 г. по АНД № 386/2011 г. на Русенския административен съд...Настоящият петчленен състав по чл. 63, ал. 9 от ЗСВ приема, че компетентен да се произнесе по жалбата е ВАС. Съображенията за това са следните: Всеки от органите на съдебната власт осъществява дейността си в рамките, определени от Конституцията като върховен закон и останалите закони на страната. Съгласно техните разпоредби (чл. 125 от Конституцията на Република България, чл. 10 и чл. 63, ал. 3 от Закона за съдебната власт) административното правораздаване се осъществява като първа инстанция от административните съдилища и от ВАС по определени със закон актове. Последният действа и като касационна инстанция, когато проверява правилността на актовете постановени от административните съдилища и тричленните състави на ВАС. На общите съдилища е предоставено правомощие да осъществяват съдебното производство по наказателни и граждански дела. Съображението на тричленния състав на ВАС, че се касае по акт постановен по реда на чл. 83а и сл. от ЗАНН, който подлежи на въззивна проверка от съответен въззивен съд и това е Русенския окръжен съд, е незаконосъобразно. Русенският окръжен съд и Русенският административен съд са еднакви по степен съдилища, а проверката на правилността на постановените от тях съдебни актове по силата на чл. 11 от ЗСВ във всички случаи се извършва от по-горен съд. В областта на правораздаването по граждански и наказателни дела такъв е съответно окръж-

ният или апелативният съд в зависимост от това дали се обжалва съдебен акт на районен или на окръжен съд, а в областта на двуинстанционното административно правораздаване е Върховният административен съд. Той се явява по-горният съд по смисъла на цитирания по-горе чл. 11 от ЗСВ, който има правомощия да провери правилността на първоинстанционния акт постановен от административния съд. Като компетентен съд не може да се приеме апелативният съд от съответния съдебен район, който съгласно чл. 101 от ЗСВ разглежда делата, образувани по жалби или протести срещу първоинстанционните актове на общите окръжни съдилища. **На този съд също не са предоставени контролни правомощия в областта на административното правораздаване.** Това следва и от чл. 63, ал. 3 от ЗСВ, в който не е посочено изключение за проверка на актовете, извършвана по реда на чл. 83е ал. 3 и ал. 4 от ЗАНН. Липсата на понятие „въззивно производство“ в административното правораздаване не е достатъчна да се приеме, че законодателят е предоставил някакви специални правомощия на общия съд да проверява правилността на постановен от административния съд съдебен акт. Налице е промяна в реда за налагане имуществена санкция на юридическо лице, като до изменението на чл. 83а и сл. от ЗАНН с ДВ. бр. 39/2011 г. правомощие да я налага е имал окръжният съд и срещу решението му е могло да се подава жалба до въззивния съд. С изменението на закона такава правомощие е предоставено на административния съд. Законодателят очевидно е пропуснал да измени разпоредбите на чл. 83е, ал. 4 и 5 от ЗАНН, така както е изменил чл. 72 от ЗАНН, чл. 83б от ЗАНН и чл. 63 от ЗСВ. Не може да се приеме, че волята му е била да предостави контролни правомощия за проверка на правилността на този вид съдебни актове постановени от административните съдилища на общ съд, тъй като не е променил в този смисъл, както АПК, така и ЗСВ. В подкрепа на извода, че делото следва да се разгледа от ВАС е и приложеното определение № 12620 от 6.10.2011 г. по адм. д. № 12677/2011 г. на ВАС, с което състав на този съд се е произнесъл относно правилността на допуснатото в производство по налагане на имуществената санкция обезпечение.“

Петата алинея на чл. 83е от ЗАНН прави препратки към друг процесуален ред. Въззивният съд разглежда жалбата по реда на Наказателно-процесуалния кодекс. Решението му е окончателно.

Глава пета: ОСОБЕНИ РАЗПОРЕДБИ

Една от най-сериозните законодателни препратки се намира в чл. 84 от ЗАНН. Според нея, доколкото в този закон няма особени правила за призоваване и връчване на призовки и съобщения, извършване на опис и изземване на вещи, определяне разноски на свидетели и възнаграждения на вещи лица, изчисляване на срокове, както и за производството пред съда по разглеждане на жалби срещу наказателни постановления, на касационни жалби пред административния съд и предложения за възобновяване, се прилагат разпоредбите на Наказателнопроцесуалния кодекс.

Из Постановление № 10 от 28.09.1973 г. по н.д.№ 9/1973 г., Пленум на ВС: „7. Все още някои съдилища се позовават на презумптивната доказателствена сила на акта за констатиране на административното нарушение. С § 1 от Преходните правила на ЗАНН се отмени глава XXVIII от НПК, поради което отпадна тази законна презумпция. При сега съществуващия режим на ЗАНН съдът е длъжен, разглеждайки делото по същество, да установи чрез допустимите от закона доказателства административното нарушение и обстоятелствата, при които е извършено. Това е така, защото в ЗАНН липсва изрична разпоредба по този въпрос, а чл. 84 от ЗАНН препраща към разпоредбите на НПК. В тези случаи е приложим чл. 8 от НПК, при което положение посоченият за нарушител се счита за невиновен до доказване на противното. ...7. Отразените в акта за констатиране на административното нарушение фактически констатации **не се считат** за установени до доказване на противното и затова административнонаказателното обвинение следва да се установи с допустимите от закона доказателства.“

Из Тълкувателно решение № 3 от 8.04.1985 г. по н.д.№ 98/1984 г., ОСНК на ВС: „Върховният съд, Общо събрание на наказателните колегии, за да се произнесе, взе предвид следното: 1. В Закона за административните нарушения и наказания няма специални правила за призоваване на свидетелите и вещите лица, както това бе изрично уредено с чл. 367 от НПК (отм.), който задължаваше страната, която е направила искане да се допуснат свидетелите и вещите лица, предварително да внесе разноските за тяхното призоваване. С § 1 от Преходните правила на ЗАНН се отмени Глава XXVIII „Наказателни постановления, издавани от несъдебни органи“, включително и чл. 367 от НПК (отм.). С това отпадна презумптивната доказателствена сила на акта за констатиране на нарушение и задължението страните предварително да внасят разноските за призоваването на свидетелите и вещите лица. Чл. 84 от ЗАНН препрати по тези въпроси към НПК. Както в разпоредбите на чл. 100 от НПК (отм.), така и по чл. 167 от НПК е предвидено разноските по делата от общ характер да се посрещат от сумите, предвидени в бюджета на държавата, а по делата, които се преследват по тълба на пострадалия, се внасят предварително от заинтересованата страна. Производството по обжалване наказателно-административните постановления е особен вид наказателно производство. За призоваването и разноските по това производство важат правилата относно делата за престъпления от общ характер, защото с престъпленията и с административните нарушения се засягат определени обществени, а не лични отношения. Освен това както при наказателните от общ характер дела, така и при административнонаказателните дела преследването и доказването се осъществява от държавните органи. ...РЕШИ: 1. По делата от административнонаказателен характер за призоваване на свидетели и вещи лица страните не внасят предварително разноски. 2. Съдът с решението си е длъжен да се произнесе **на коя от страните възлага разноските по делото:** а) при потвърждаване или изменяване на наказателното постановление съдът осъжда нарушителя да заплати на държавата направените разноски; б) когато са извършени няколко нарушения и нарушителят бъде освободен от отговорност за някои от тях, той се осъжда да заплати разноските само за нарушенията, наказателните постановления за които са потвърдени или изменени; в) ако наказателното постановление бъде отменено, разноските остават за сметка на държавата; г) ако наказателното постановление е обжалвано само в частта му за обезщетението и се потвърди или измени, разноските се възлагат на нарушителя. Когато се отмени, разноските се възлагат на лицето, което е претендирало обезщетение.“

Из Тълкувателно решение № 17 от 17.06.1986 г. по н.д. № 75/1985 г., ОСНК на ВС: „Върховния; съд, Общо събрание на наказателните колегии, за да се произнесе, взе предвид:

1. Разпоредбите на чл. 53 от НК и чл. 20 от ЗАНН предвиждат отнемане в полза на държавата на вещите, които принадлежат на виновния и са били предназначени или послужили за извършване на умишлено престъпление, или на умишлено нарушение, или са техен предмет, ако за нарушението това е предвидено в съответния закон или указ. В наказателния процес след постановяване на присъдата съдът не може сам да я отмени, измени или допълни. Това може да стане чрез обжалване пред втората инстанция или по извънредните способы – преглед по реда на надзора или възобновяване. По изключение в чл. 304, ал. 1, т. 1 от НПК се допуска съдът да се произнесе с допълнително определение по приложението на чл. 53 от НК. Съгласно чл. 84 от ЗАНН, доколкото в този закон няма особени правила при издаването на наказателните постановления, се прилагат разпоредбите на Наказателнопроцесуалния кодекс. Тъй като в Закона за административните нарушения и наказания не е предвиден ред за отнемане вещите, послужили за извършване на умишлено нарушение или са били предмет на същото, ако това е пропуснато с първоначалното наказателно постановление, няма пречка административнонаказващият орган с допълнително постановление да постанови отнемането, тъй както съдът с допълнително определение по реда на чл. 304 от НПК отнема вещите, послужили за извършването на по-тежко деяние, което е обявено за престъпление, или които са предмет на същото. Извънредният способ – преглед по реда на надзора, е недопустим, когато пропускът може да се отстрани чрез издаване на допълнително наказателно постановление. 2. Член 34, ал. 2 от ЗАНН ограничава административнонаказващите органи да издават наказателни постановления в шестмесечен срок от съставянето на акта за констатирано нарушение, но не по-късно от три месеца от откриването на нарушителя и в едногодишен срок от извършване на нарушението. Тези срокове важат, както за издаването на първоначалното наказателно постановление, с което на нарушителя е наложено административно наказание, така и за допълнителното наказателно постановление, с което ще се отнемат вещите, послужили за извършване на нарушението или са били негов предмет. По тези съображения и на основание чл. 51, ал. 2 от ЗУС Върховният съд, Общо събрание на наказателните колегии, РЕШИИ: 1. Отнемането в полза на държавата вещите, принадлежащи на нарушителя, ако са послужили за извършване на нарушението или са негов предмет – чл. 20 от ЗАНН, ако не са отнети с наказателното постановление или по реда на обжалването, **става с допълнително наказателно постановление**, издадено от административнонаказващия орган. 2. Срокът за издаването на допълнителното наказателно постановление е шестмесечен и тече от съставянето на акта за констатирано нарушение, но не по-късно от три месеца от откриването на нарушителя, или ако е изтекла една година от извършването на нарушението.“

Друга сериозна препратка е намерила своето систематично място в чл. 85 от ЗАНН. Тя е с много директен смисъл – по отношение на изразите „длъжностно лице“, „орган на власт“ и „официален документ“, употребени в този закон, се прилагат разпоредбите на Наказателния кодекс.

Из Решение № 232 от 10.02.2014 г. по КАНД № 4379/2013 г. на Административен съд – Варна, докладчик съдия Кремена Данаилова: „На основание чл. 93, т. 5 от НК, приложим съгласно чл. 85 от ЗАНН „Официален документ“ е този, който е издаден по установения ред и форма от длъжностно лице в кръга на службата му или от представител на обществеността в кръга на възложената му функции. В случая документите, въз основа на които е установено нарушението описани в т. 3 – 16 от АУАН, са официални такива, поради което АУАН се основава на официални документи и законосъобразно съставянето му е извършено в отсъствие на свидетели, на основание чл. 40, ал. 4 от ЗАНН.“

Една сравнително нова препратка от 2011 г., закрепена в чл. 85а от ЗАНН приема, че доколкото в този закон няма особени правила за административнонаказателния процес при нарушения, установени с техническо средство или система съгласно чл. 39, ал. 4, се прилагат разпоредбите на Закона за движението по пътищата.

Из Решение № 106 от 4.01.2013 г. по НОХД № 1493/2012 г. на Районен съд – Благоевград: „В конкретния казус съдът констатира, че процесуално е било налице основание за издаване на електронен фиш по чл. 189, ал. 4 от ЗДвП, доколкото е констатирано превишение в скорост на управляван автомобил именно със стационарна радарна система за видео наблюдение. Издаването на този електронен фиш обаче е предшествано от допускането на редица съществени процесуални нарушения и за такива съдът приема следните: На първо място, в процесния фиш липсва дата на издаването му, както и имената и длъж-

ността на неговия издател. Въпреки че и двата реквизита не са конкретно изброени в разпоредбата на чл. 189, ал. 4 от ЗДвП, съдът счита, че те са задължителни реквизити и за този документ, по силата на общата разпоредба на чл. 57, ал. 1, т. 1 и 2 и чл. 34 от ЗАНН във вр. с § 6 от ДР на ЗДвП, чието приложение не би могло да се дерогира с цитираната първа разпоредба на ЗДвП, тъй като съществено засяга правото на защита на дееца и защото приложението на чл. 189 от ЗДвП в процесния случай, следва да бъде преценявано и при съобразяване с нормата на чл. 85а от ЗАНН, съгласно която разпоредбите на ЗДвП се прилагат доколкото в ЗАНН няма особени правила, касателно административнонаказателния процес при подобни нарушения. Липсата на издател и качество на издателя за електронния фиш винаги води до обективната невъзможност да се направи обективна и адекватна преценка за компетентността на издателя на електронния фиш, който от систематическото тълкуване на чл. 189, ал. 4 от ЗДвП следва, че трябва да има компетенции да извършва контролна дейност именно по този нормативен акт в рамките на съответното по място поделение на М.. От своя страна, липсата на дата на издаване на електронния фиш винаги затруднява дееца да прецени приложимият спрямо него закон по време, както и спазването на давността по чл. 34 от ЗАНН. Тези съществени нарушения на правото на защита не могат да се санират с факта, че издаденият фиш е в рамките на утвърдена бланка към ЗДвП от министъра на М., **която бланка очевидно не кореспондира с основният процесуален закон** (ЗАНН), със самия ЗДвП и с процесуални права на гражданите в процедура като настоящата. Тези изводи на съда следват и от самото определение за електронен фиш, което е материализирано от законодателя в § 6, т. 63 от ДР на ЗДвП. Съгласно този текст, електронният фиш е електронно изявление, записано върху хартиен, магнитен или друг носител, създадено чрез административно-информационна система, въз основа на постъпили и обработени данни за нарушения от автоматизирани технически средства. Следователно, като електронно изявление, този фиш несъмнено следва да има титуляр, който да направи въпросното изявление като издател с необходимата компетентност и принадлежност към териториалното подразделение на М., а записването на електронното изявление, от своя страна е свързано с конкретна дата, на която се извършва този запис. Ето защо, макар и да не са изчерпателно посочени като основни реквизити в чл. 189, ал. 4 от ЗДвП, издателят на фиша с неговата длъжност и датата на съставяне на електронния фиш са задължителни реквизити и за този документ именно по силата на даденото за него определение от законодателя по § 6, т. 63 на ДР към ЗДвП, както и в контекста на приложимите общи норми за процедура от ЗАНН, фиксирани по-горе. Посочването на компетентността на издателя на акта е задължително и по аргумент на чл. 39, ал. 4 от ЗАНН, след като тази норма също намира приложение на общо основание в процедура като процесната, а според нея налагането на глоби в размер над необжалваемия минимум по ал. 2 се извършва също чрез електронен фиш, но от конкретни овластени за това контролни органи, които без посочването им не могат нито да бъдат идентифицирани, нито да се прецени подобно овластяване и компетентност.“

Глава шеста: ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Наличен от 2011 г., новият текст на § 1 от ДР на ЗАНН приема, че по смисъла на този закон „електронен фиш“ е електронно изявление, записано върху хартиен, магнитен или друг носител, създадено чрез административно-информационна система въз основа на постъпили и обработени данни за нарушения от автоматизирани технически средства или системи.

Из Решение № от 7.01.2013 г. по АНД № 873/2012 г. на Районен съд – Разград, докладчик председателя Павлиета Добрева: „Извън изложеното до тук, остават редица други основания за отмяна на процесния електронния фиш. В тази насока, следва да бъде отбелязано, че съгласно разпоредбата на чл. 39, ал. 4 от ЗАНН, за случаи на административни нарушения, установени и заснети с техническо средство или система, в отсъствие на контролен орган и нарушител, когато това е предвидено в закон, овластените контролни органи могат да налагат глоби в размер над необжалваемия минимум по ал. 2, за което се издава електронен фиш. Оттук, следва изводът, че административното наказание глоба, се налага от овластените контролни органи. Кои са тези органи, които налагат посоченото наказание и притежават ли те материалната и териториална компетентност да ангажират административнонаказателната отговорност на субекта на административно нарушение, би могло да бъде преценено само и единствено, ако атакуваният в настоящото производство електронен фиш съдържа такава изявление. Легалната дефиниция на термина „електронен фиш“, е дадена в § 1 от ДР на ЗАНН, и според същата той е електронно изявление, записано върху хартиен, магнитен или друг носител, създадено чрез административно-информационна система въз основа на постъпили и обработени данни за нарушения от автоматизирани технически средства или системи. Оттук би могло да се заключи, че макар и изявление, електронният фиш не е електронен документ, съобразно дадената за такъв дефиниция в Закона за електронния документ и електронния подпис, според която електронен документ е електронно изявление, записано върху магнитен, оптичен или друг носител, който дава възможност да бъде възпроизвеждано (чл. 3) и което има свой автор – физическото лице, което в изявлението се сочи като негов извършител (чл. 4). Действително изискванията досежно съдържанието на електронния фиш са посочени в чл. 189, ал. 4 от ЗДвП и те са: данни за териториалната структура на Министерството на вътрешните работи, на чиято територия е установено нарушението, мястото, датата, точния час на извършване на нарушението, регистрационния номер на моторното превозно средство, собственика, на когото е регистрирано превозното средство, описание на нарушението, нарушените разпоредби, размера на глобата, срока, сметката или мястото на доброволното ѝ заплащане. Липсва законова забрана обаче, нещо повече, съдът намира, че съществува законово изискване по изложените по-горе съображения, в съдържанието на електронния фиш да има изявление, с което се налага административното наказание и то да изхожда от конкретен автор – физическо лице, който е и овластен за това контролен орган. В подкрепа на този извод е и разпоредбата на ал. 11 от чл. 189 от ЗДвП, според която влезлите в сила електронни фишове се смятат за влязло в сила наказателно постановление. Според дефиницията дадена в чл. 6 от ЗАНН пък, административно нарушение е това е деяние (действие или бездействие), което нарушава установения ред на държавното управление, извършено е виновно и е обявено за наказуемо с административно наказание, налагано по административен ред. Именно този специален ред, по който се следва ангажиране на посочения вид отговорност, предполага и конкретно волеизявление на административно наказващ орган, притежаващ материалната компетентност за това, материализирано в акта, с който е ангажирана отговорността на субекта на нарушение. В случая обаче в атакувания електронен фиш, **не е посочен неговият автор** (физическо лице), а няма и волеизявление съответстващо на посочените по-горе изисквания на чл. 39, ал. 4 от ЗАНН за налагане на глоба от овластен контролен орган. Тук следва да бъде посочена и разпоредбата на чл. 61, ал. 1 от ЗАНН, според която при разглеждане на делото пред районния съд се призовават и учреждението или организацията, чийто орган е издал наказателното постановление или електронния фиш, който текст също се явява в подкрепа на извода, че електронният фиш винаги предполага наличие на конкретно изявление от конкретно лице, сочено за негов издател. Ето защо и поради изложените съображения, съдът намира атакувания електронен фиш за изцяло незаконосъобразен и като такъв счита, че същия следва да бъде отменен изцяло.“

Нормативна база

Конституция на Република България (КРБ), в сила от 13.07.1991 г., Обн., ДВ. бр. 56 от 13.07.1991 г., последни изменения ДВ. бр. 12 от 6.02.2007 г.

Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон, приет от Народното събрание на 31.07.1992 г. – ДВ, бр. 66 от 1992 г., в сила за Република България от 7.09.1992 г.

Харта на основните права на Европейския съюз, (2010/С 83/02), прогласена от Европейския парламент, Съвета и Комисията, Официален вестник на Европейския съюз, ОВ, С 83/391, 30.03.2010 г.

Закон за административните нарушения и наказания (ЗАНН), Обн., ДВ, бр. 92 от 28.11.1969 г., последни допълнения ДВ. бр. 98 от 28.11.2014 г., доп., бр. 107 от 2014 г., сравнение с предишната редакция, в сила от 1.01.2015 г.

Административнопроцесуален кодекс (АПК), в сила от 12.07.2006 г., Обн., ДВ. бр. 30 от 11.04.2006 г., последни изменения и допълнения ДВ. бр. 27 от 25.03.2014 г.

Граждански процесуален кодекс (ГПК), в сила от 1.03.2008 г., Обн., ДВ. бр. 59 от 20.07. 2007 г., последни изменения ДВ. бр. 98 от 28.11.2014 г.

Наказателен кодекс (НК), в сила от 1.05.1968 г., Обн., ДВ. бр. 26 от 2.04.1968 г., последни изменения ДВ. бр. 53 от 27.6.2014 г.

Наказателно-процесуален кодекс (НПК), в сила от 29.04.2006 г., Обн., ДВ. бр. 86 от 28.10.2005 г., последни изменения и допълнения ДВ. бр. 21 от 8.03.2014 г.

Закон за движения по пътищата (ЗДвП), в сила от 1.09.1999 г., Обн., ДВ. бр. 20 от 5.03. 1999 г., последни изменения и допълнения ДВ. бр. 53 от 27.06.2014 г.

Препоръчителна литература

1. ПАНОВ Лозан; ИЛКОВА Ралица; „Процесът по ЗАНН“, Сиела софт енд пб-лишинг АД, София, 2009, 2 – 385.
2. ХРИСТОЗОВ, Христо; „Данъчните нарушения“, Сиби, София, 2010, 3 – 254.
3. АНЧЕВА, Светлозара; „Уредба на административнонаказателната отговорност по реда на ЗАНН. Представяне на българската система за административнонаказателна отговорност“ в „Административно правосъдие“, 5/2003.
4. ВЕЛИКОВ, Венцислав; „Анализ на съдебната практика относно приложимия закон при касационното обжалване на съдебните решения по ЗАНН“ в „Административно правосъдие“, 1/2004.
5. ВЛАДИМИРОВ, Румен; „Отговорност за административно нарушение (Сравнително-правни аспекти)“ в „Административно правосъдие“, 3/2000.
6. МИТЕВ, Димитър; КОЛЕВА, Емилия; „Касационна практика по административнонаказателни дела на Софийски градски съд 2003 – 2005: коментар и решения по Закона за данък върху добавената стойност, Закона за акцизите, Закона за митниците и други“, „Нова звезда“, София, 2005, стр. 500.
7. МЛАДЕНОВ, Младен; „Дескриптивна юриспруденция“, първо издание, издател „Нова звезда“, интернет книжарница www.novazvezda.com, ISBN 978-619-198-008-6, София, 2015, XV-374.
8. МЛАДЕНОВ, Младен; „Три критерия за ефективност на бъдещия Административнонаказателен кодекс“ в „Административно правосъдие“, 4/2009.
9. МЛАДЕНОВ, Младен; „Интегритетът и публичната служба“, публикация на интернет страницата на Професионалното обединение на държавните служители <http://pods-bg.org/?p=1799> от 22.06.2014 г.
10. МЛАДЕНОВ, Младен; „Непосилният обем на административната преписка – I“, публикация на интернет страницата на Професионалното обединение на държавните служители <http://pods-bg.org/?p=1854> от 9.12.2014 г.
11. СЛАВОВА, Мария; ПЕТРОВ, Васил; „Към предстоящата реформа на административното наказване. Размисли *de lege ferenda*“ в „Административно правосъдие“, бр. 5/2012.
12. MLADENOV, Mladen; „The Promptness as a Legal Cosmopolitism“, in „Akademos“ (Journal of Science, Innovation, Culture and Art), Founder – Academy of Sciences of Moldova, ISSN 1857 – 0461, <http://www.akademos.asm.md/taxonomy/term/13>, Nr. 3 (34), September 2014.

